

UJ KELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ 77 המיסד והעורך הראשון: ד"ר א. מרטון ז"ל

1.20 FONT 20 OLDAL TEL-AVIV, 1973 FEBRUÁR 16. PÉNTEK 7479. szám

William Rogers külügyminiszter:

Amerika lépéseket tesz az arab-izraeli tárgyalások megnyitására

Washingtonnak nem áll szándékában bármilyen tervezet előterjeszteni, vagy rákényszeríteni az érdekelt felekre — „Izrael hajlandó előfeltételek nélkül tárgyalásokba bocsátkozni, de Egyiptom még nem” — Amerika nem módosítja közelkeleti politikáját az arab országok kőolajforrásai miatt

Washington. (Reuter). — „Az amerikai kormány az elkövetkező hetekben erőszaktekintet fog tenni, hogy békétárgyalások kezdődjenek a Közel-Keleten Izrael és az arab államok között” — mondotta tegnap William Rogers amerikai külügyminiszter, aki sajtófogadást tartott.

Rogers elmagyarázta, hogy a washingtoni kormány különböző utakon kapcsolatot tartott fenn Egyiptommal, jóllehet nincs hivatalos diplomáciai viszony a két

állam között. Amerika minden tőle telhető elkövet, hogy a viszonyban érdekelt feleket a tárgyalásfalhoz hozza.

tésit, jóllehet nem kíván semmi, féle megoldást rákényszeríteni az izraeliakra, vagy az arabokra.

Amerika mindössze fokozottabb aktivitást akar kifejezni a békés elrendezés létrehozását szolgáló tárgyalások megkezdése végett és nem áll szándékában, hogy akárcsak kész tervek is terjeszsen a felek elé — hangzott a William Rogers külügyminiszter.

Egy kérdésre válaszolva a külügyminiszter kijelentette, hogy Izrael hozzájárulását adta előfeltételek nélküli tárgyalások megkezdéséhez Egyiptommal, de a kairói kormány nem adta hozzájárulását a tárgyalások ilyen jellegű megindításához.

Kijelentette még Rogers, hogy a State Department véleménye szerint sokkal könnyebb részleges megoldást találni Izrael és Egyiptom között, mint Izrael és Jordánia között. Eppen ezért Amerika úgy véli, hogy bőlebb magatartás lenne, ha az erőszaktekintet először izraeli—egyiptomi tárgyalások megindítására összpontosítaná.

WILLIAM ROGERS
Aktívabb leszünk

Kissinger Pekingben

Peking. (Reuter). — Henry Kissinger professzor, Nixon elnök nemzetbiztonsági főtanácsosa tegnap Pekingbe érkezett, ahol röviddel azután három és fél óráig tárgyalást folytatott Csu En-laj kínai miniszterelnökkel.

Meggyőződésem, hogy a békés kibontakozáshoz vezető úton először az érdekelt felek közötti nemhivatalos tárgyalásokat kell megteremteni. Amerika ezeknek a tárgyalásoknak a megkezdése érdekében fokozni fogja erőfeszít

A Szezei-öböl feletti légi harcban

Lelőttünk egy egyiptomi MIG-21 gépet

Ezzel 115-re emelkedett a hatnapos háboru óta megsemmisített egyiptomi harci gépek száma — Szíriai rakétatámadás a Golán fennsík — Az ellenség Sagger típusú szovjet tankelhárító rakétákat használt

A hadsereg szóvivője közli, hogy tegnap délután 11 óra körül a Szezei-öböl övezetében repülőink légi csatában lelőttek egy MIG-21 típusú egyiptomi harci gépet, amely a tengerbe zuhant. Az ellenséges gép pilótáját nem látták kiugrani.

A hivatalos közlemény szerint légi haderőnk gépei felderítő uton voltak a Szezei-öböl térségében, amikor egyiptomi harci gépek támadást intéztek ellenük és az így kifejlesztett légi harcban lelőttek le az egyik MIG-21-et. Ezzel 115-re emelkedett a hatnapos háboru óta lelőtt egyiptomi harci gépek száma.

Valamennyi repülőgépnél épségben visszatért bázisára.

Kairó. (UPI). — Egyiptomi katonai szóvivő azt közölte tegnap, hogy egy izraeli és egy egyiptomi gép sérült meg a tegnapi légi csatában. A kairói rádió megzakította rendes adását, hogy a hadsereg szóvivőjének közleményét sugározza. A kairói beállítás szerint 6 harcirepülőgéből álló izraeli raj próbált behatolni Egyiptom légterébe a Szezei-csatorna övezetében, de az egyiptomi repülőgépeket azonnal bevetették ellenük.

IDŐJÁRÁS

A Meteorológiai Intézet jelentése szerint a várható mai hőmérsékletek: Jeruzsálem 9—19, Tel Aviv 10—20, Haifa 11—20, Ludd 8—24, Beer Seva 9—24, Ejlát 12—26 fok.

MEIR ASSZONY AZ ISZRAELI REPÜLŐGÉPIPAR GYÁRTELEPÉN

Golda Meir miniszterelnök tegnap Mose Daján hadügyminiszter kíséretében látogatást tett az izraeli repülőgépipar luddi telepén. Meir asszony megtekintette a több mint tízezer embert foglalkoztató óriási ipartelep különböző berendezéseit és üzemeit, majd beszédet intézett a tiszteletere egybegyűlt dolgozók tömegéhez és lelkesedéstől áthatva mondotta:

— Igaz ugyan, hogy nem tartozunk az öt nagyhatalomhoz, de vannak nálunk sokkal nagyobb államok tucatjai, amelyek mégsem csinálják azt, amit mi. Nekünk nincs más választásunk, csak sajátmagunkra számíthatunk.

— Elmondhatom ma, hogy még almodni sem mertünk mind arról, ami ma itt valóságként látható — tette hozzá.

Az arab-zsidó szabotázs és kémhálózat további 10 vádlottja ellen nyújtották be a periratot

A hajfai törvényszéken tegnap az arab-zsidó kémhálózat további 10 tagja ellen nyújtották be a vádiratot. Ezzel 37-re emelkedett azoknak a vádlottaknak a száma, akiket a decemberben leplezett szabotázs- és kémhálózatok való tartozás miatt tartóztattak le a biztonsági hatóságok. A vádlottakat négy különböző csoportban állítják a hajfai törvényszék elé.

A tegnap benyújtott újabb 9 vádiratból kiténik, hogy a Szíria javára dolgozó szabotázs

Magán és kereskedelmi nyomozások

Tel-Aviv, Ben Jehuda 104
Telefonok: 232020, 234666

AZ 1972-ES EV
KIVÁLÓ MÉRÉSITMENYE

AZ 1972-ES EV
KIVÁLÓ VÉTELE

Real Madrid—Makkabi Tel Aviv 87:75

A spanyol fővárosban tegnap a Real Madrid kosárlabdázói 87:75 (42:33) arányú győzelmet arattak a Makkabi Tel Aviv csapata fölött, amely ezáltal kiesett az Európa Kupa mérkőzéseiből.

EGYNEHÁNY cur-sálomi részjegyet vennék

Ajánlatokat Tel Aviv, POB 16154 címre kérek.

שולם
147
תל-אביב-יפו

PENZÉBE SEM KERÜL

AZ ISBETI: MAGYAR-HEBER SZÓTÁR 29.50 és kitűnő magyar szakkönyvek és folyóiratok, ha megrendeli a szakkönyv járandósága számlájára a GONDOS KÖNYVKERESKEDESBEN Haifa • Bét Hákránót II. 241 Folyóirat katalógus és folyóirat mintapéldányok díjmentesen

SZEZONVÉGI KIÁRUSÍTÁS mélyen leszállított áron

GUTFREUND esőköpenyek. Exportáru a készítő! a fogyasztónak. Eladási raktár: F. A., Náchlát Benjámin 43. (udvarban). Nyitva reggel 8-tól délután 6.30-ig.

DRÁGA EDESANYUKÁNKNAK, NAGYAMAMÁNKNAK BRAUN SZERÉNÁNAK

Meggyes — Kfár Hanoár Hadati NYUGDIJBA VONULÁSOD ES SZÜLETÉSNAPOD ALKALMÁBÓL SOK SZERETTEL KÖSZÖNTÜNK ES JO EGÉSZSÉGET KIVÁNUNK 120-IG Gyermeked, unokáid: Rosenfeld Mirjam, David, Jakob, Beni, Solomon Babí, Mose, Jakob, Nira, Cách, Braun Cipi, Aser, Lilach

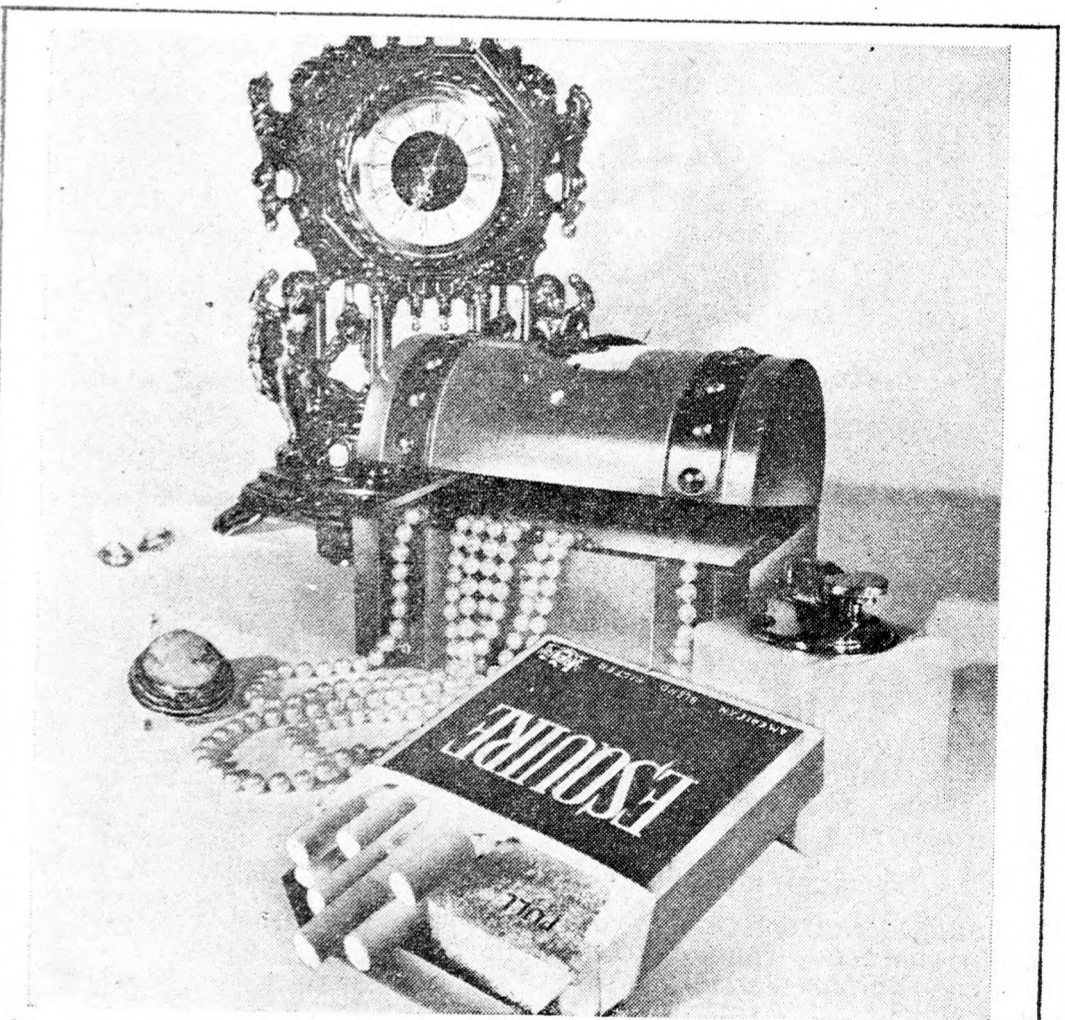
DRÁGA FERJEM JICCHÁK — LACI Nagyvárad — Bét-Semes 60 EVES SZÜLETÉSNAPIJA ALKALMÁBÓL KIVÁNUNK BOLDOG, BÉKÉS ÉLETET 120 EVIG Feleséged: KLARA, a rokonok és jóbarátai

DRÁGA SZÜLEINK FRIEDMANN HELÉN és IGNÁC

Száláme Gimel 40-IK HÁZASSÁGI EVFORDULÓJÁRA SOK ÖRÖMET, BOLDOGSÁGOT, JO EGÉSZSÉGET KIVÁNUNK 120-IG Fiaik: TIBI, SANDU, menyek: SHELÝ, RIKÁ, unokáik: MIRL, DORON, ÉLI

Mai számunkban kezdjük meg NAGY ENDRE: A KABARÉ REGÉNYE

* című könyvének folytatódó közlését. A második rész vasárnapi számunkban jelenik meg! *

...finom cigareta a kényes dohányosnak, az elegáns, lapos csomagolásban...

ESQUIRE

for the special in Israel. American blend empire size filter cigarette, made by Dubek

IZRAELI HÉTKOZNAPOK

A LEÉRTÉKEKELÉS UTÁN

A mi kormányunk nem bűnös abban, hogy a dollárt leértékelték és azt sem vehetjük a szemére, hogy nem voltak erről előzetes információi. Minthogy még maga Nixon elnök sem tudta hétfőn reggel, hogy délután ezt a döntést kell hoznia. Mi tehát ártatlanok vagyunk az egész világot foglalkoztató fordulatban és kétségtelen, hogy Izrael, kis nemzetgazdaságával, ennek az egész problémának a periferiájára szorult. Sokáig lesz még Izrael az utolsó tényező közt, amelyeknek a véleményét kéri majd a nemzetközi devizarendszer átszervezésénél.

Minthogy pedig ártatlanok vagyunk a dollár leértékelésében, nem tartjuk természetesen és érthetőnek a védekező magatartást, amelyet pénzügyi kormányzatunk vezetői tanúsítottak a hír vétele után. „Mi nem tehetünk semmi” — ez volt az általános hangneme és közben ezerszer hangoztatták, hogy az izraeli fontot nem éri semmiféle bántalom, mert hiszen eddig is 4,20 font volt a dollár árfolyama, ezután is ez marad. Hangoztatták, hogy mi nem értékeljük le a fontot a dollárral egyidőben, holott mindenki előtt nyilvánvaló volt, hogy amikor a dollár devalválója bekövetkezett, vele együtt az izraeli font értéke is pontosan annyi százalékkal csökkent. Az amerikai pénzügyminiszterium a dollárral együtt devalválta az izraeli fontot is, éppen akkor, amikor Izraelnek erre a súlyos lépésre nem volt semmi szüksége.

A font erőssége a jelentős deviza-tartalékkal magyarázható, amely az elmúlt két év során felgyűlt a Bank Jisráel trezoráiban. Az emelkedés imponáló: 1971-ben deviza-tartalékunk 350 millió dollárra zuhant le, 1972 végén pedig egymilliárd és 100 millió dollárra emelkedett. Az izraeli fizetési mérleg deficit volt, minthogy az Izraelre áramló külföldi pénz, az amerikai kormány támogatása, a galúti zsidóság adományai és igen komoly mértékben a német egyéni kártérítések, egyensúlyozták ezt a deficitet és az utóbbi időben évről-évre növelik deviza rezerváinkat.

Infláció elleni küzdelemünk nemrég megindult első fázisában a font közvetett leértékelése nem előnyös, hanem veszélyesen hátrányos nemzetgazdaságunkra. Igaz ugyan, hogy export-lehetőségeink növekedtek, az általunk külföldnek eladott árú 50 százaléka jobb árat érhet el, mint eddig, ugyanakkor azonban az importunk 70-80 százaléka drágul meg annak következtében, hogy a dollár devalválása után, az európai valuták árfolyama a dollárral és a fonttal szemben emelkedett. A kincstárnak helyre csak az az előnye származik az új helyzetből, hogy mentesülve lehet a további export-prémiumok nyújtásától, mert hiszen az export cégek, amelyek Európával és Japánnal dolgoznak, ajándékba kapták az árfolyam emelkedéseket.

Az export és az abból eredő bevételek növekedése javítani fogja ugyan kereskedelmi mérlegünket és ez kétség kívül pozitív jelenség, a helyföldi piacokon azonban drágán kell megfizetni a változást, ha a kormány nem lép kellő időben és igen erősen közbe. Az európai készáru és nyersanyag automatikusan drágul meg és máris aggasztó nyilatkozatok és kijelentések hallottunk arról, hogy az importőrök és a nagykereskedők már új emelt árakon akarják forgalomba hozni raktárukat, amelyet pedig még a dollár leértékelése előtt vásároltak.

Mégpő volt az egyik nagy építkezési vállalat igazgatójának nyilatkozata, hogy az épület és épületvas, valamint az építéshez szükséges gépi felszerelés drágulása előreláthatólag 4-5 százalékkal emeli a lakásárakat. A Bank Jisráel részéről hamar jött a cáfolat, miszerint mindezek a cikkek alig egyharmad százalékkal drágítják az építkezést, kérdés azonban, hogy az építkezési vállalatok nem sietnek-e máris felszólítani áraikat. Ugyanez a helyzet minden más kereskedelmi és ipari ágazatban. Az izraeli közönség pedig vásárlási lázban van — Mose Zánbár „vásárlási inflációnak” nevezte ezt a jelenséget. — a vevők hajlandók megadni minden árat, amit a kereskedő kér. A font közvetett leértékelése tehát szükség szerint fokozza a drágulási hullámot és könnyen illuzoriussá válhat a kormány pénzügyi szakértőinek az a véleménye, hogy 1973-ban az általános drágulás nem fogja meghaladni a 12 százalékot.

Ha ehhez még hozzáfűzzük azt is, hogy a kormány, a Hiszdadrut és a munkaadók közös bizottsága, ennek a 12 százaléknak az csökkentését akarja elérni, akkor önként merül fel a kérdés, hogy miként sikerülhet ez, ha nem teszik meg az azonnali lépéseket az infláció további elmérgesedésének megakadályozására.

Pszichológiai jelenséggel is szembe állunk az izraeli polgár bizalmatlan, s minthogy a pénzforgalom általában növekedett, a dolgozó rétegek is kaptak viszályos fizetésemeléseket, ami vásárlási kedvet fokozza, az inflációs folyamat végső fázisba léphet. Mint jellemző tünetet idézzük az Egged szövívőjének nyilatkozatát.

aki kijelentette, hogy a kooperativa Európában, Angliában, Németországban és Hollandiában vásárolja az autóbuzsok alkatrészeit, amelyek 15 százalékkal drágulnak meg és ezért az Egged újra követelni fogja a tarifa emelést. Hogyan lehet ezt megfékezni?

Az az érzésünk, hogy Chájim Bár-Lév ipar- és kereskedelemügyi miniszter jó uton jár, amikor azonnal a vámok lényeges csökkentésére gondolt és sürgős tanácskozára hívta a kormány illetékes minisztereit. Sajnálatos, hogy Pincháaz Szápir pénzügyminiszter éppen ezekben a nehéz napokban az Egyesült Államokban tartózkodik és csak telefonon érintkezik miniszteriumával és miniszter-társaival. Jelenléte igen fontos volna éppen az intézkedések első fázisában, amikor a közhangulat lecsillapítására is komoly szükség van. Mindenesetre a vámok csökkentése az Európából és Japánból behozott nyersanyagokra és készárukra, indokolt és logikus lépés, bár a közelmúlt tapasztalatai ezen a téren sem túlságosan biztatók. Az alig egy hónappal ezelőtt végrehajtott vámcsoökkentésnek a lakosság alig-alig érezte az előnyeit, mert az egész világban dühöngő infláció következtében, a külföldi áruk egy része nagyobb mértékben drágult, mint a kormány által nyújtott vámcsoökkentés.

Nem voltunk hívei a szélesebb méretű árelenőrzésnek és egyetértettünk Chájim Bár-Lév ipar- és kereskedelemügyi miniszterrel, amikor azt a cikkek nagyrésze megszüntette és csak az elsőrendű élelmiszer-cikkekre tartotta fenn. A jelenlegi „vásárlási inflációnak” azonban, amikor a további áremelkedések elkerülhetetlenek látszanak, újra fontolóra kell venni, hogy nem szükséges-e az árelenőrzés kiterjesztése. A dolgok természetéből adódik ugyanis, hogy ha az Európából és Japánból behozott áru megdrágul, a kereskedelem kihatásai az alkalmat a dollár blokk államból behozott cikkek drágítására is és mint mondtuk, az áruira éhes és bizalmatlanok izraeli közönség hajlandó lesz megfizetni ezt a spekulatív drágulást is.

Minden várható intézkedés ellenére sem kerülhető el, hogy a valuta-árfolyamok változásából következő drágulást, legalábbis részben, ne hárítsák át a fogyasztóra. Az infláció elleni küzdelem új és nehéz stádiumába léptünk. A kormány tagjai váltig hangoztatják, hogy gazdasági politikájukat nem befolyásolják a közéleti változások. Most eljött az ideje annak, hogy ezt az állításukat érelyes tettekkel bizonyítsák.

A NAGY DOLLÁRHÁBORÚ

A korlátlan lehetőségek országának valutája, a világ legkeresettebb fizetési eszköze, az amerikai dollár, ismét elvesztett egy csatát — vagy talán olyan győzelmet aratott, mint az amerikai hadsereg Vietnámban. Két leértékelés 14 hónapon belül még nem fejezi ki teljes egészében az amerikai dollár értékesítését és nem oldja meg az ezzel összefüggő nemzetközi valuta válságot. A nemzetközi valutarendszer betegségeinek orvoslását évek

Írta: ARAD GIDEON

A GURULÓ DOLLÁROK ATKA

Amerika, legalább részben, saját nagylelkűségének és bőkezűségének, valamint a korlátlan vállalkozási kedvének lett az áldo-

résben Washingtonban létrejött valuta-egyezmény, amelyet a dollár akkori leértékelésekor kötöttek meg. A vezető ipari államok kötelezték magukat szűk keretek között mozgó dollár-árfolyam fenntartására. Amikor ez év januárjában Nixon elnök jelentette a Kongresszusnak, hogy Amerika külkereskedelmi deficitje ijesztő méreteket ölt, megkezdődött a dollárok eladása. Elsőnek Svájc szüntette be az odaözönlő dollárok bevételeit a hiva-

óta ígérték a „tíz gazdag nemzet” pénzügyi vezetői, nem jutnak közelebb a megoldáshoz, mert a monetáris válság csupán egyik vetülete a világereskedelmi háborúnak.

Mi az oka annak, hogy a dollárt már nem lehet beváltani a Fort Knox földalatti pánctárolójában őrzött aranyrudakra? Miért tiltakozik Németország, Svájc, Japán az ellen, hogy dollárok százmilliói és milliárdjai özönlenek bankjaikba, amikor két évtizeden át azért versengtek, hogy minél több amerikai tőkét hozzanak be?

A dollárokra rányomott ígéretet, hogy azokat bemutatás ellenében szinaranyra váltják be, már 1971 decemberében, az első leértékelésnél, érvénytelenítette Nixon elnök. Amerika ugyanis már évek óta bankpénzrel dolgozik. Aranykészleteitől sem fejezi a készpénzt, negatív fizetési mérlege pedig arra utal, hogy nem képes külföldi tartozásai kiegyenlítésére. Ez persze nem azt jelenti, hogy az USA fizetésképtelen. A hiba inkább ott van, hogy Amerika, amely a világháború utáni években az egész világot ellátta ipari termékekkel — legutóbb exportkép-

telennel vált. Az izraeli font és a dollár kapcsolata mellett fennáll az a közös betegség is, hogy a külkereskedelmi mérleg negatív. Mi is többet importálunk, mint exportálunk, kivételünkben fedezni lehet és az USA is. Csak a mértékben van különbség. Az USA tavaly 6,4 milliárd dollár deficitet zárt a külkereskedelmi mérlegét. Egyedül Japán 3,8 milliárd dollár-

zata. A világháború után a Marshall terv amerikai vállalatok óriási összegeket fektetett be az európai ipar újjáépítésébe. Az amerikai kormány szorgalmazta Nyugat-Európa gazdasági összefogását (a franciák ellenkezésével szemben) és Amerika viselte Európa védelmi költségeinek nagyrésztét a NATO-ban. Gurult a dollár és Európában példátlan konjunktúra kezdődött.

A folytatás ismeretes. A Közöspiac, francia irányítás alatt, védővámokkal szorította ki az amerikai árut az európai piacról, ugyanakkor kihatással az, hogy Amerika a szabad kereskedelem jegyében nem akadályozta a behozatalt és csak minimális vámoakat szedett. Franciaország volt az első, amely gátat vetett amerikai tőke beáramlásának és megindította a rohamot a dollár ellen, azt követelve, hogy az arany és ne a dollár legyen a nemzetközi valutarendszer alapja.

Hasonló volt a fejlődés a Távolkeleten. Amerika a legyőzött Japánt is ugyanolyan nagyvívűen kezelte, mint Németországot. A japánok az amerikai tőke és amerikai szakértők segítségével felépítették saját gyárparkukat, amely ma már néhány szakmában messze túlhaladja az amerikai gyárpark teljesítményeit. Amerika „szent tehénét”, az autópárt, komoly válság fenyegeti a tízévesével behozott jó és olcsó japán autók miatt. Hasonló konkurrenciát jelent a német autópárt is, mindenképp a Volkswagen — az egyetlen nagy német autógyár, amelyben nincs amerikai tőkeérdekeltség. Az optikában, a fényképezőgépek és órák gyártásában, a rádió- és tévé-készülékek, a modern elektronikai berendezések terén, a németek és a japánok, harmadik helyre szorították Amerikát.

De ezenfelül Japán még behozatalt nehézségeket is gördít az amerikai áru utába, aránylag csekély vámok, de főleg szándékosan nehézkes, hosszadalmas, tekervényes bürokratikus eljárás révén. Amikor Tanaka miniszterelnök szeptemberben Washingtonban járt, Nixon figyelmeztette, hogy védővámokkal fogja megakadályozni a japán áru behozatalt Amerikába. Minthogy Japán kivételként 40 százalékat az USA veszi fel, ez hatalmas csapást jelentene a japán ipar számára.

Valószínűleg ez volt az egyik oka annak, hogy Tanaka sietve kibékült Kinával és ízevcsik biztosítani Japán számára a hatalmas kínai piacot. Csak hogy Richard Nixon ugyanilyen szándékkal járt Pekingben és így Washingtonban nem lelkesedtek a japán szándékokért. A dollárözönével talpra állította Európát és

AZ EURODOLLÁR

Az USA nagyszabású külföldi tevékenységének, a befektetéseknek, az európai hadsereg fenntartásának, a vietnami háborúnak, a bőkezű segélynek, egyik következménye, hogy rengeteg dollár van külföldön. Ezt úgy hívják, hogy Euro-dollár, azaz európai dollár, bár mindenütt a világon található. Összesen 80 milliárdra becsülik ezt az állandóan külföldön maradó összeget, amelyet nem használnak fel amerikai áru bevásárlására, hanem nemzetközi fizetési eszközként, vagy befektetésekre. Még néhány év előtt minden valamirevaló állami banknak voltak dollár-tartalékai. Nagyvállalatok, tőkések, dollárban tartották készpénzüket és ezzel működtek a világ tőzsdéin.

Amióta megrendült a dollárba vetett bizalom, egyre inkább spekulációra használták fel az Eurodollárt. De nem csak spekulánsok igeztek legutóbb más, jobb valutára beváltani dollárjaikat. Tőkések jogos kísérleteket tettek, hogy elkerüljenek veszteségeket a várt leértékelés miatt. Ne feledjük el, hogy a dollárhoz csatolt izraeli valuta öre, az Allami Bank, az utóbbi években egyre inkább más valutákba fektette be tartalékait és csökkentette dollárállományát.

A döntő szerepet természetesen a spekulánsok játszották. Csak találgatni lehet, hogy kik a tőzsdéigényzők megbízói, de nem titok, hogy az arab petróleumszekerek, a nagy dollárjüvedelmű kőolajtérmező államok kincstárjai, igen komoly összegekkel járultak hozzá a dollár-pánik kifejlődéséhez.

Már januárban felborult az 1971 december

talos árfolyamon: a gyenge valutájú Olaszország azonnal követte a példát. Ekkor indult meg a dollárok áradata Németországba és Japánba, mert azal számoltak, hogy ennek a két országnak fel kell értékelnie valutáját a dollárral szemben.

A számítás helyes volt. Azok, akik dollárjaikat egy hét előtt 3 márka és 15 pfennigért adták el a németeknek — akik az egyezményhez ragaszkodva, a hivatalos árfolyamot fizették — most, ha úgy kívánják, a múlt héten kapott márkáért visszavásárolhatják ugyanazokat a dollárokat, de olcsóbban, 2 márka 95 pfennig árfolyamon. Ez azt jelenti, hogy minden egyes dolláron megkerestek egy ötöd márkát. Mivel a német állami bank hat milliárd dollárt vásárolt fel egy hét alatt, a spekulánsok nyeresége bruttó 1,2 milliárd márkát tesz ki, ami nem megvetendő összeg. Tökéletesen valamivel csekélyebb volt az összeg, de a yen szabad árfolyama kétségtelenül még magasabbra emelkedik a dollárral szemben.

Japán behódolt az amerikai követelésnek — amelyet hír szerint, igen erősen fenyegetések kísérték — és szabaddá tette valutáját, ami gyakorlatilag felértékelést jelent. A dollár leértékelésével együtt a különbség 15-17 százalékot tehet ki, ami azt jelenti, hogy a Toyota autót, a Sony tévét és sztereót, a japán automatikus esztergát, drágább lesz Amerikában, tehát kevesebbet adnak el belőle, míg az amerikai áru olcsóbbá válik a japán piacon.

Ezzel szemben a Közöspiac államai, a csekély jelentőségű Olaszország kivételével, ragaszkodtak eddigi árfolyamuk fenntartásához. Ezt főleg a franciák követelték és Valéry Giscard D.Estaing francia pénzügyminiszter vezető szerepet játszott az amerikai követelések elutasításában. Ez azt jelenti, hogy Európa nem hajlandó vállalni az amerikai deficit csökkentését. Németországnak ez persze közel 600 millió dollárjába kerül, de ez nem zavarja a franciákat, akik mindig szívesen másokra hárítják a számlát. Sőt, állítólag a francia állami bank is süröcsen átutalt Frankfurtba néhány százmillió dollárt, szépen keresve a tranzakción — Bonn számlájára.

A kereskedelmi háború Amerika és Nyugat-Európa között, még csak kezdődött. Amerika most azt is kilátásba helyezi, hogy hazaviszi 300 ezer főnyi hadseregét Európából. Ennek az oroszok örülnek, hiszen így könnyű dolguk lesz a haderők költségeinek csökkentéséről tervezett tárgyalásokon. Csak hogy a hatalmas gazdasági impériumok közötti gazdasági háborúnak a levét a kisállamok irthatják meg.

Máris folyik a harc a Földközi tengeri körzetért, amelynek államait a Közöspiac külön szerződés alapján kívánja csatolni. Amerika természetesen tiltakozott az ellen, hogy a Közöspiac tagjai küllevegéses elkövetőket élvezzenek ebben a körzetben. Az ígért kompromisszum mindaddig nem alakult ki teljesen. Izrael most kezd meg a tárgyalásokat a Közöspiacal, de ugyanakkor fokozni kívánja gazdasági kapcsolatát Amerikával. Fonák helyzet.

A nagy dollárháború még nem érte el csúcspontját. Amerika rövidesen megkezdheti a retorziók alkalmazását. Japán most csak bírságot fizetett, de a közeljövőben választania kell a kereskedelmi kiegyezés és az amerikai partnertől való teljes elválás között.

A Közöspiacon a németek azt remélik, hogy most majd Anglia segítségével semlegesíthetik a franciákat, akik teljesen ki akarják szorítani Amerikát Európából. Mindhárom főbb verseng az orosz és a kínai piacért, míg a kommunista hatalmak, a jelek szerint, azt a partnert szeretik, aki naevbba hitel nyújtására képes. Eddig még Amerika vezetett ezen a téren.

A küzdelem a világgazdasági tőkénél ki-

A MÁTMON L'DIRÁ-BAN

Jelzalogkölesön dupla összegig a takarékosági időtől 20 évig

a jelzalogkölesön 9%-os kamatra rögzítés mentesen

A kölesön fokozatos visszafizetése

KÉNYELMERE

a részletek az első időben kisebbek

Életbiztosítás

A TAKARÉKOSSÁG FINANSZIROZÁSÁNAK BIZTOSÍTÁSÁRA,

MINDEN ESHETŐSÉGRE

Bővebb részletek és magyarázó füzetek a Bank Hápoalim 203 fiókjának mindegyikénél, vagy a takarékosztályon, Tel-Aviv, Montefiore u. 39., tel. 613710.

MÁTMON L'DIRÁ

BANK HAPOALIM B.M.

1973. II. 16 UJ KELET 3

U.L. 908
UNICEF
C.O. UNICEF
CCCL

Asszonyoknak és figyelmes férjeknek...

(A vásárló és a kereskedő szolgálatában)

KI A LEGÉNY?

Írta: CHANÁ ZEMER

A nők egyenjogúságáért harcoló asszonyok az angol nyelvű sajtóban a nők jogaiért harcoló asszonyok. Mintha ezt a funkciót csak férfiember tudná ellátni.

Városatyja — mondják angolul a városi tanács tagjaira. Mintha ezt a funkciót csak férfiember tudná ellátni.

Az is vitatható, hogy amikor mindkét nemhez tartozókat megemlíti az általánosítás során, mindig előbb jön a hím, csak aztán a nő. Azt mondják, hogy „férfi és feleség”, „fiú és lány”, „Jancsi és Juliska”, és így tovább.

Ugy látszik, a férfiakat az általános nyelvi kultúra is a nők elé helyezi. Ez azért van, mert a nő évezredek óta hátrányos helyzetben volt a férfival szemben és a nyelv — minden nyelv, a héber sem kivétel! — csak tükrözi ezt a helyzetet.

Amikor a nők tiltakoznak ilyen nyelvi igazságtalanságok ellen, az sokszor mulatságos, de tegyük hozzá, hogy nem mindig eredménytelen kísérlet.

Nemrég olvashattuk az amerikai nők akcióját, amelynek során derésre húzták a „Miss”-t és a „Mrs”-t, amelynek használata által kiderült, hogy az illető hölgy férjhez ment, vagy még hádon, miközben a „Mister” nem utal a férfi családi állapotára.

Azt követelték az amerikai nők, hogy csupán két betűt — MS. — tüntessenek fel a nevük mellé, akár lányok, akár asszonyok, akár elvált asszonyok.

Híába mosolyog az olvasó — én is mosolyogtam — a következők, hogy megőrizze a bőr frissességét és egészségét. Használjon naponta, állandóan szárazság elleni krémet és meg lesz lepődve, hogyan tér vissza az ifjúság arcbőrére. De nemcsak ez lepi meg, hanem az új készítmény fordalmi, mindenki számára egyenlő ára, 6.75 IL. Ez azonban még nem minden. A Taya visszatéríti a pénzt, ha nem lesz megelégedve a készítménnyel.

Ezért, tegye lehetővé a Tayanak, hogy széppé varázsolja Önt, mert a Taya héber kezdőbetűi megfelelnek a „Tihji jaffá isá” (Asszonyom, legyen szép) kifejezésnek.

Taya Deep Moisture Cream
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Maistre Skin Food
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Moisture Cream
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Maistre Skin Food
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Moisture Cream
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Maistre Skin Food
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Moisture Cream
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Maistre Skin Food
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Moisture Cream
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Maistre Skin Food
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Moisture Cream
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

Taya Deep Maistre Skin Food
Ezek a kréme a tudomány legújabb vívmányainak megfelelően

telés eredményes volt. hivatalosan is bevezették az MS. használatát. Gyakran kapok levelet Amerikából, s ez áll a nevem előtt MS.

Hasonló jellegű mozgalom itt, az országban is volt valaha, mint hallom. Az asszonyok tiltakoztak az ellen, hogy a „férfi” fogalmával a héber „bái” kifejezés legyen egyenlő, mert rossz melléke van a szónak. Azt jelenti, hogy a férj az asszony ura, ahogy egyébként magyarul is mondják.

Engem nem bosszant a férj szónak ilyenféle értelmezése. Az évtizedek folyamán önálló értelmet nyer egy szó és ahogy senki sem törli a fejét, hogy miért hívják az asztalt asztalnak, nekem sem okoz fejfájást, milyen társadalomtörténeti háttere van az „uram”-nak.

Annál jobban bosszant, hogy

a héber nyelvtan milyen élesen tükrözi a nők és a férfiak közötti megkülönböztetést. Ennek a legjobb bizonyítéka, hogy ha egy csoport száz asszonyból és egy ma született kisfiúból áll, a héber nyelv vastörvénye szerint nem a száz asszony, hanem az újszülött kisfiú neve határozza meg nyelvtanilag a csoport nevet. Erről a csoportról héberül csak hímekben lehet említést tenni. Nem az dönti el a kérdést, hogy a csoporton belül a nők vannak többségben.

A kisebbség jellege a döntő — ha a kisebbség férfi.

Ebben az ügyben a Héber Nyelv Akadémiájához fordultam és azt javasoltam, hogy változtassanak a dolgon, mert ez a nyelvtani törvény ellenkezik a nők egyenjogúságának elvével.

Nagyon alapos, udvarias választ kaptam, amelyből kiderült,

hogy az Akadémia nyelvtani bizottsága megvitatta és elutasította a javaslatomat. Érdekes a bizottság határozatának indokolása. Erről a jövő héten írok.

Befejezésül még megemlítem, hogy egy bajzos ismerősöm azt kérdezte tőlem, ha ennyire zavar a nyelvtani megkülönböztetés, vajon szeretnék-e én magam férfi lenni.

Meglehetősen ésszel válaszoltam: — Én nem szeretnék. És maga?

— Most nyugalomba vonulok.

ÖT PERC TUDOMÁNY

A rákgyógyítás új reménysugarai

A rák gyógyításában használt sejtmérgeknek az a hátrányuk, hogy a sejtosztódás során valamennyi sejtre hatnak, vagyis az egészségesekre éppúgy, mint a rákos sejtekre. A rákos sejtek célzott károsításának az lenne a egyik lehetősége, hogy követlenül a rosszindulatú szövetekbe juttatnák a sejtmérget. Az effajta kísérletekben eddig sem volt hiány, de nem hozták meg a remélt klinikai eredményt.

Az első pozitív eredményről most számolnak be az újszökei Halifaxban működő Dalhousie Egyetem kutatói, T. Ghose és munkatársai abból az egyáltalán nem új alapondolattól indultak ki, hogy a sejtmérget közvetlenül összekapcsolják a tumor-specifikus antitestekkel. Előzetes kísérletekben az antitesteket ellenőrizték. Ehhez ráksejtet kísérleti pátkányokba injektáltak, amelyben a sejtkárosító klórambucil hatóanyagot antitestekkel kötötték össze. A állatok egyik csoportja a rákkeltő anyagokkal együtt ilyen antitest-klórambucil hatóanyagot kapott — ezekből egy sem betegedett meg rákban; az ellenőrző állatcsoport egyedei viszont csak rákkeltő anyagot kaptak. Az ennek hatására kifejlődött daganatokban az állatok többsége elpusztult.

A kedvező állatkísérleti eredmények után az orvosok elhatározták, hogy az új eljárás embereken is kipróbálják. Elsőként egy rosszindulatú melanómában szenvedő férfit választottak ki a kezelésre — a rákbetegségnek ebben a fajtájában a test sok helyén csomók alakulnak ki a bőr alatt. A kezelésre irányuló korábbi kísérletek nem jártak sikerrel. A kanadai kutatók oly módon készítették antiszérumot, hogy a fígóma örök melanómacsomók anyagát kecske szervezetébe fecskendezték be. Az így kapott szérumot megtisztították, hogy csak antitesteket tartalmazzon, ezután öszekötötték a klórambucil hatóanyaggal.

A beteg szervezetébe intravénásan juttatták az antitest-gyógyászati kombinációt, de közvetlenül a csomóba is befecskendezték. A kezelés hatására a csomók lassan visszafejődtek, a nagyon leromlott állapotú bete-

gek testsúlya lassan növekedni kezdett.

A kanadai kutatócsoport nagyon elővigyázatosan itéli meg kezelési módszerének jelentőségét, mégis optimisták, s arra készülnek, hogy a közeljövőben más betegeken is kipróbálják módszerüket.

Egy másik eljárásról, amely feltehetően a rákbetegség sugárkezelését viszi majd előre, az amerikai Brookhavenben működő laboratóriumból érkezett hír. A kutatók megfigyelték, hogy a hőeresztő kötőszöveti sejtjeinek sugárérzékenysége jóval nagyobb mérsékleten. A röntgen-sugárkezelés hatásossága a kétszeresére nőtt, ha a 37 fokos hőmérséklet 41 fokra növekszik. Ez a hatás minden valószínűség szerint arra épül, hogy a rosszindulatú daganatoknak magasabb hőmérsékleten sokkal kisebb az ön-helyreállító, önjavító képességük. Ezen a módon, helyi mesterséges láz létrehozásával tehát ugyancsak a roncsozó hatást az eddigieknél jóval kisebb sugárdaggal is el lehet érni.

Jól érezte magát? — Olyan jól, hogy nem a kartam visszamenni. Erre azonban az akkori mandátumi törvények szerint nem volt mód, a hatóság két hónap letelével döntöttem el. Vagy a fejlődésükben visszamaradt gyerekek, vagy fiatal bűnözők problémáit természetem a magamévá. A lényeg, hogy ezután is hasznos munkát szeretnék végezni, s erre meg van minden lehetőségem.

— Most, hogy befejezte a városi háza jogtanácsosa, aki hosszú esztendő szolgálatát után nyugalomba vonult

— Elhatároztam, hogy ha már maradnom kell, legalább tanulással töltöm az időmet. Cambridgeba utaztam, s ott megszerettem a második diplomámat. Közben az egyik kollégium konyháján dolgoztam, abból tartottam fenn magam. A háború végén hazajöttem végre, de itthon újra vizsgázmón kellett hibernálni, mint külföldön végeztem ügyvitelt. Bojtárkodnom is kellett. Amint végeztem, tudomásomra jutott, hogy a jeruzsálemi városi háza jogtanácsosa keres. Megpályáztam az állást és meg is kaptam.

— Mit tett tehát?

— Elhatároztam, hogy ha már maradnom kell, legalább tanulással töltöm az időmet. Cambridgeba utaztam, s ott megszerettem a második diplomámat. Közben az egyik kollégium konyháján dolgoztam, abból tartottam fenn magam. A háború végén hazajöttem végre, de itthon újra vizsgázmón kellett hibernálni, mint külföldön végeztem ügyvitelt. Bojtárkodnom is kellett. Amint végeztem, tudomásomra jutott, hogy a jeruzsálemi városi háza jogtanácsosa keres. Megpályáztam az állást és meg is kaptam.

— Most, hogy befejezte a városi háza jogtanácsosa, aki hosszú esztendő szolgálatát után nyugalomba akar vonulni?

— Ez sembe sincs. Folytatom a munkámat, de más területen. — Mi a terv?

— Neveléssel akarok foglalkozni. Hogy ezen belül melyik területet választom, azt még nem döntöttem el. Vagy a fejlődésükben visszamaradt gyerekek, vagy fiatal bűnözők problémáit természetem a magamévá. A lényeg, hogy ezután is hasznos munkát szeretnék végezni, s erre meg van minden lehetőségem.

— Most, hogy befejezte a városi háza jogtanácsosa, aki hosszú esztendő szolgálatát után nyugalomba akar vonulni?

— Ez sembe sincs. Folytatom a munkámat, de más területen. — Mi a terv?

— Neveléssel akarok foglalkozni. Hogy ezen belül melyik területet választom, azt még nem döntöttem el. Vagy a fejlődésükben visszamaradt gyerekek, vagy fiatal bűnözők problémáit természetem a magamévá. A lényeg, hogy ezután is hasznos munkát szeretnék végezni, s erre meg van minden lehetőségem.

— Most, hogy befejezte a városi háza jogtanácsosa, aki hosszú esztendő szolgálatát után nyugalomba akar vonulni?

ki a megoldás. Vele együtt házasságot kötöttem. Nechmádnak hívták, ma is az ő nevét használom. A lényeg, hogy a házasság megkötése után jogom volt az országban maradni.

— Miből élt abban az időben?

— Elmentem apo'önöknek. — Hol tanult jogot?

— Évekel később, 1937-ben elhatároztam, hogy tanulni fogok. Csak a szándék volt meg, ügyszólván egyetlen krajcárral sem rendelkezem. Mégis elutaztam valahogy Angliába és beiratkoztam az egyetemre.

— Miből élt a diákokéval?

— A megélhetést és a lakást egy helyen találtam meg. Egy cukrász alkalmazásába kerültem, akinél fánkot sütöttem. A sütelem felett kaptam lakást is. Szorgalmasan dolgoztam és tanultam is. 1941-ben sikeresen befejeztem a tanulmányaimat, de hazam jöhettem, mert háború volt.

— Mit tett tehát?

— Elhatároztam, hogy ha már maradnom kell, legalább tanulással töltöm az időmet. Cambridgeba utaztam, s ott megszerettem a második diplomámat. Közben az egyik kollégium konyháján dolgoztam, abból tartottam fenn magam. A háború végén hazajöttem végre, de itthon újra vizsgázmón kellett hibernálni, mint külföldön végeztem ügyvitelt. Bojtárkodnom is kellett. Amint végeztem, tudomásomra jutott, hogy a jeruzsálemi városi háza jogtanácsosa keres. Megpályáztam az állást és meg is kaptam.

— Most, hogy befejezte a városi háza jogtanácsosa, aki hosszú esztendő szolgálatát után nyugalomba akar vonulni?

— Ez sembe sincs. Folytatom a munkámat, de más területen. — Mi a terv?

— Neveléssel akarok foglalkozni. Hogy ezen belül melyik területet választom, azt még nem döntöttem el. Vagy a fejlődésükben visszamaradt gyerekek, vagy fiatal bűnözők problémáit természetem a magamévá. A lényeg, hogy ezután is hasznos munkát szeretnék végezni, s erre meg van minden lehetőségem.

— Most, hogy befejezte a városi háza jogtanácsosa, aki hosszú esztendő szolgálatát után nyugalomba akar vonulni?

— Ez sembe sincs. Folytatom a munkámat, de más területen. — Mi a terv?

— Neveléssel akarok foglalkozni. Hogy ezen belül melyik területet választom, azt még nem döntöttem el. Vagy a fejlődésükben visszamaradt gyerekek, vagy fiatal bűnözők problémáit természetem a magamévá. A lényeg, hogy ezután is hasznos munkát szeretnék végezni, s erre meg van minden lehetőségem.

A »PAPCO« BEMUTATÓJA

Néhány nappal ezelőtt jelent meg a „Papco” bemutatóján, s örömmel láttuk, hogy az alig néhány éves mult visszatekintő cég már nemzetközi értékű újdonságokkal jelentkezik. Velour-nyugatra színes mintákat nyomatok és ezzel rendkívül érdekes tónus-hatásokhoz jutottak.

Hogy milyen dinamikus fejlődik a vállalat, arra vonatkozóan álljon itt egyetlen adat. Az idén megháromszorozták a termelési eredményeket a tavalyi tévyszámokhoz képest, ami pedig az exportot illeti, ebben az évben negyszer annyit lesz a kivitel, mint 1972-ben volt.

Ami futóhélyt kellett, hogy a vászra-nyárra sportszerű visele-

tet ajánl a Papco, s ezen belül szinte kimeríthetetlen választékot. A bemutató publikumnak elsősorban a ragyogó nadrag-kosztümök tetszettek, nem egy közülük vastapost kapott.

Bemutató után beszélgettünk a Papco igazgatójával, aki elmondta, hogy jelenleg már há-

rom szakmáig dolgozik a gyárban, mert csak így képesek kielégíteni a hazai és a külföldi piac igényeit. Megtudtuk egyébként, hogy 18 országba exportálják a Papco gyártmányait.

Amerikában, Angliában, Svájcban és Nyugat-Németországban vásárolják elsősorban a Papco-modelleket.

(h. s.)

MAGDA FÜZÖ
Tel-Aviv, Dizengoff 155 (Passzázs), telefon: 227284
Divatos fűzők, melltartók, speciális mellprotézisek operáció után. — Gyógyfűzők hátfájdalmak ellen.

Szigoruan kóser

FIATAL LIBA
OLGCSÓN KAPHATÓ
egészben, nyúzva, részben is. Pulyka, felvárogattak na-
uonta frissen.

MERKÁZ HÁVÁZ
T. A., Hásáron 21.,
Tel. 36863, 33769

Hölgyeim!
Kifogástalan szahású elegáns szoknya
BINDER KONFEKCIO
Tel-Aviv, Náchlát Benjámin u. 21. tel. 62308
• Rendelések mérés után vállalunk •

VAMOS ORTOPED
ORVOSI MŰSZERESZET
MODERN BETETEK MINDEN CIPOBEN HORDHATÓK
• EJEL-NAPPAL VISELHEŐ SÉRVKOJOK •
• ORIOPED FÜZÖ, HASKOIO • GUMIHARISNYA •
Tel-Aviv, Passage, DIZENGOFF SI. 155 • Tel. 227-284.

BOR-ES ANTILOP-KABATOK
KESZEN ES MERTEK UTÁN KAPHATOK
„TRANSILVANIA SZALON”-ban
Tel-Aviv, Fin utca 8/6 • Telefon: 34103.
IACHANA MERKAZIT

Merçi

... nye őn tudja, hogy a MERCI
ülök, nagyon is ülök egyéniségéhez
*
garbonim — gmsionim
archonim — extronim

4 UJ KELET 1973. II. 16

A „SABRINA”
harisnya gyár
összes gyártmányai kaphatók.

JUTANYOS ÁRAK,
ÓRIÁSI VÁLASZTEK
HERMAN M.
Tel-Aviv, Lilienblum 19

KOZMETIKUSOKNAK
„BELLA DONA”
Tel-Aviv, Frischmann u. 45
(Dizengoff), tel. 243861
kozmetikai laboratórium
ajánlja készítményeit és
kozmetikai szalonok teljes
felszerelését • Nyitva 9—18

Konyhaszkekrények
formaika bevonattal
mérete,
különböző színekben

SKOL • TEL-AVIV,
Kfár Giládi utca 36
telefon: 829515

CIONIZMUS 1973

Irta: DÁN OFRY

A Cionista Világszervezet feladata megőrizni és fenntartani a zsidó nép lelkesedését és hűségét a szétszórásban. Ha a cionista mozgalom nem teszi ezt, könnyen előállhat egy olyan helyzet, hogy a zsidó nép elfárad és belefárad...

Arje Lév Pinkusz, a Cionista Világszervezet vezetésének elnöke, tette ezt a kijelentést. Pinkusz a Cionista Akcióbizottság összehívott ülésének plénuma előtt figyelmeztette hallgatóságát arra, hogy mi a zsidó nép problémájának lényege. Azt kívánta érdekeltni, hogy jöjjék ma már a gálutban élő zsidó nép egyre nagyobb része kapcsolódjon be az Izrael-centrikus munkába, mégis a cionista feladatok, hogy ennek a gyakorlati és eszmei sikon megnyitkozó tevékenységnek az élvonalában álljanak és fenntartsák a lelkesedés hőfokát.

Joggal kérdezheti az olvasó, — milyen munkáról van szó? Minek az érdekében kell konzerválni a külföldi zsidók lelkesedését? Milyen eszmei feladatok állnak 1973-ban a cionista mozgalom előtt?

És ugyanakkor elkerülhetetlenül felmerül a kérdés: ki a cionista? Mi a cionizmus ismertetője a hetvenes években? Mi a különbség az Izrael céljait szolgáló Gyűjtőakció javára kitart szívvel adakozó zsidó és az ugyancsak adakozó de változatlanul Izrael határain kívül élő cionista zsidók között?

Látszólag elvont kérdések. Valójában azonban a zsidó nép jövőjének egyik sorsdöntő dilemmájával állnak összefüggésben. Ma ugyanis már nem csak arról van szó, hogy sikerül-e előteremteni az olék befogadásához szükséges dollármilliókat a nyugati világ zsidóságától. A hetvenes évek egyes számú kérdése és gondja: sikerül-e biztosítani a zsidó nép fennmaradását az asszimiláció tengerében.

Ez ma a zsidó nép felelős vezetőinek központi kérdése. Erről és az ezzel összefüggő pénzügyi kérdésekről tárgyalt a Szochnut kiegészítő vezetőségének plenáris ülése és a Cionista Akcióbizottság összehívott ülése az elmúlt két héten. Néhány napos szünettel gyors egymásután tartották meg a két testület nagyfontosságú konferenciáját a jeruzsálemi Binjámin Háumá kongresszusi palotában. Tegnap éjtel legördült a független Akcióbizottság szinpadán is és a delegátusok szótérteltek a szélrózsa négy irányába.

Kedzétől veszi azokat a határozatoknak a megvalósítása, amelyekről annyi hűvel és lelkesedéssel tárgyaltak, vitatkoztak, az elmúlt két héten. A külföldi zsidók hatványozott lelkesedéssel vetik be magukat a Gyűjtőakció munkájába és Izraelben pedig igyekeznek megszívlelni mindazokat a szeretettel áthatott, sokszor bíráló hangú megjegyzéseket, amelyek az elmúlt két héten hangzottak el.

Mi történt valójában Jeruzsálemben?

Dr. Rosenbaum nyíltan beszél.

„A világ zsidósága nagy változások ment keresztül. Megértette, hogy nem elég megnyerni egy háborút, gondoskodni kell a győzelem gyümölcseinek megtartásáról is. A külföldi zsidóság tisztában van azzal, hogy nem csak a hatnapos háború élményviharára idején, de az országépítés, a tömegalijá befogadásának szürke és mégis épszba illő hététköznapjai idején is, Izrael mellett kell állniuk és a lelkesedés hőfokát.”

DR. ROSENBAUM TIBOR
Herzl is megmondta...

Nem csak Izrael megsegítése, de ön maga végeztet. A hatnapos háború egyik fontos utóhatásának tartom azt a felismerést a szétszórásban, hogy ami jó Izraelnek, az jó a zsidó népek is, bárhol éljen.

A dimanius dr. Rosenbaum így összegezi mondanivalóját: „Ma nem kell cionistának lenni ahhoz, hogy valaki támogassa Izraelt és adakozzon a Gyűjtőakciónak. Ma egyre többen jutnak el a felismeréshez, hogy a gáluti zsidóság és Izrael egy elszakíthatatlan koalíció tagjai, aminek szervezeti kifejezése a Szochnut új arculata.”

Kényes kérdést teszünk fel. Mivel magyarázza a különbséget a cionista és nemcionista zsidó között a gálutban, amikor mindketten dolgozik és adakozik Izraelért? Dr. Rosenbaum Tibor, aki jöjjék sohasem él Izraelben, mégis tökéletesen beszél héberül és a Biblia nyelvén vezeti le a Szochnut, vagy az

Akcióbizottság üléseit, valahányszor ő elől, így felel:

„A nem-cionisták anyagilag segítik Izraelt. Nekünk, cionistáknak, ennél többet kell tennünk. Elsősorban a nevelés terén. A népek körében való elmerülés veszélye talán soha sem volt ilyen nagy, mint most, ebben a korszakban. Amerikában a zsidó ifjúság fele vegyesházasságot köt. Vannak olyan helyek Európában, ahol 80 százalékra rug a vegyesházasságok számaránya. Ez mindennél jobban kidomborítja az asszimiláció veszélyét. Ezért kell menteni, a menthető. Ezért kell rugalmasnak lenni. Ha megvonnuk a cionista jelzőt azoktól, aki nem állíthatja, az hiszma rövidlátó politikát folytatunk. Nem hiszem, hogy a WIZO, vagy a Hadassza amerikai asszonyait ki kellene zárni sorainkból, mert személyükben nem valósítják meg az alijja parancsolatát. Személyes okok miatt sokszor ez nem valósítható meg. Időközben azonban értékes munkát végeznek. Az alijja-követelményt tehát az életkortól és a sajtóságos körülményektől kell függővé tenni.”

— Mi tehát a konkrét védelem az asszimiláció ellen?

„Már Herzl is megmondta, hogy a Zsidó Államhoz, a cionizmushoz vezető út mindenekelőtt a zsidósághoz való visszatérésnek keresztül vezet. Ezért fontos megismertetni a mai fiatal nemzedéket a zsidóság múltjával, hagyományával, parancsolataival, egész erkölcsi, etikai világszemléletével. Ha ezt elérjük, sokkal egyszerűbb és eredményesebb az alijjára való nevelés.”

Dr. Rosenbaum Tibor nem véletlenül hangsúlyozza ezeket a szempontokat. A Mizráchi világmozgalom vezető korifeusa. Éppen a napokban választották be a Mizráchi világszervezet legfelsőbb háromtagú elnökségébe.

„Öszintén szólva nem csak önmagam, de a magyar-zsidó törzs szempontjából is elégtételt élek, hogy majdnem fél évszázad után a vallásos nemzeti mozgalom legfelsőbb prezídiumában első alkalommal, egy magyar zsidó is helyet foglalt. Ugyanez az érzés töltött el, amikor a Zsidó Világkongresszus öttagú legfelsőbb és legszűkebb vezetőségébe választották be. Ebben az utcébi keretben dr. Náchum Goldmann mellett olyan partnereim vannak, mint Arje Pinkusz, dr. Joachim Prinz és dr. Riegnér. Még szívesebben venném, ha a nemzetközi zsidó fórumokon több és több magyar-zsidó testvérünk szerepelne. Magyar zsidónak lenni jó ajándéknak a világ zsidósága előtt. Végülis mindenki tudja, hogy nemcsak Herzl adtuk a világnak és népünknek, de a hivatott vezetők hosszú sorát. Az ő nevük és szellemi örökségük is kötelez arra, hogy minél többet tegyünk Izraelért, az egyetemes zsidó néperért és saját törzünkért.”

Szombati Sándor brüsszeli levele:

GOLDA MÉIR MEGHIVTA KÉTHLY ANNÁT

A nemzetközi szociáldemokrácia két nagyszónya májusban találkozik Jeruzsálemben

Bensőségesen szép, megható ünnepség színelhelye volt 1973 február 2-án Izrael brüsszeli nagykövetsége. Mose Alon nagykövet átnyújtotta Kéthly Anna volt magyar államminiszternek, a magyar és nemzetközi szociáldemokrácia nagyszónyának azt a diplomát, amely Kéthly Anna a Zsidó Nemzeti Alap Aranykönyvébe való bejegyzéséről tanusko-dik.

Annát egész életművéért szóló kitüntetése alkalmából és kívánja, hogy további áldásos munkát fejtson ki Izrael javára is az igazi nemzetközi béke mielőbbi megvalósítása érdekében.

A MEGHÍVÁS

Ezután Mose Alon nagykövet közvetítette Golda Méir meghívását, amelyet Kéthly Anna örömmel elfogadott. Előreláthatóan má-

KÉTHLY ANNA
ÁTVESZI
MOSE ALON
NAGYKÖVETTŐL
A DIPLOMÁT

Azonkívül, üdvözlő beszéde keretében Alon nagykövet felolvasta a következőket:

ARANYKÖNYVI BEJEGYZÉS
KÉTHLY ANNA V. ÁLLAMMINISZTER
SZÁMÁRA

Kéthly Anna zsidóvonalozási tevékenységének megőrzésére alakult Bizottság közönlött az ünnepeltet a Keren Kajemet Lejiszrael Aranykönyvébe való bejegyzése alkalmából.

Izrael magyarajku polgárai mély hálával és meleg szeretettel adóznak Kéthly Annának, a volt országgyűlési képviselőnek és államminiszternek, aki, mint demokratikus szocialista és nagy humanista az elnyomottak, köztük a zsidók iránti áldozatos segítőkészségéről tett tanúbizonyságot egész közéleti pályafutásával, kiváltva a Horthy rendszer ideje alatt, de még fokozottabban a zsidóellenes törvények életbelépésétől kezdve.

A zsidóság iránti együttérzése az emigrációba is elkísérte Kéthly Annát; a demokratikus Izraelnek lelkes híve, de mindenkor átgódo figyelemmel kísérte Izraelnek léteért való küzdelmét.

A Bizottság megbízói nevében is mély tisztelettel és igaz barátsággal közönlött Kéthly

jus második felében látogatja meg Izrael miniszterelnökét Jeruzsálemben.

A diploma átadásakor készült és itt közölt fénykép nálam sokkal hitelesebben számol be arról, hogy Kéthly Anna milyen remek fizikai kondícióban van. Akárcsak a másik „great old lady”, aki éppen látogatásba hívta. Szellemi frissességéről, — ha letta volna rá szükség — költői íleltésű válaszbeszéde mond el mindent.

ÜLDÖZTÉK NÁCIK, BOLSEVIKIK

Elgondolkodtató és szívelegető dolog az, hogy az emberek, akik egy nagy ideál szolgálatában állnak, mennyire megőrzik szellemi és testi ruganyosságukat, fiatalágukat. Kéthly Annát üldözték a náciak. Amikor bejötték Magyarországra, halálra keresték. A Gestapo fekete listáján az első helyet gróf Bethlen István, a másodikat Tildy Zoltán, a harmadikat Kéthly Anna foglalta el. S ha Kéthly Anna meg is menekült a horogkeresztes hohörök kezétől, bolsevista üldözött elől nem tudott elmenekülni. Évekig silyndított börtönökben. Onnan meg nem tört lélekkel és új tetterővel került ki.

Bizonyára a forradalom letörése után is lefogták volna. Szerencsésére azonban akkor már külföldön tartózkodott. A Nagy Imre kormány államminisztere B-üsszelt választotta állandó lakhelyül, a csendes, fás Ucclet.

ELMÚLT NYÁRON TALÁLKOZOTT
GOLDAVAL

Válaszbeszédében Kéthly Anna hangsúlyozta nagy örömet a kitüntetés felett, mivelhogy olyan emberek sorába jegyeztetett fel neve, akik az elnyomtatás sötét esztendeiben nem feledkeztek meg embéri mivoltukról. Beszélte arról, hogy az elmúlt nyáron találkozott Golda Meirrel, aki meggyőzte őt Izrael igazáról.

— A zsidó férfiakat és nőket mindig testvéremnek tekintetem, ugyanolyan porból vétetett emberek, mint jómagamat. Ezért éreztem kötelességemnek, hogy segítsek, amikor arra rászorultak. Kötelességünk volt meléjük állni az üldöztetések idején, hogy bebizonyítsam nekik: nem csak az embertelenség gyűlölete valóság, hanem a mi szeretetünk, együttérzésünk és emberségünk is realitás. Boldog vagyok és meggyőződés a tudat, hogy ez a sok megpróbáltatásom átment négre végre biztosította saját jövőjét és nincs már szüksége a mi segítségünkre, szá-nalmunkra...

Értesülésem szerint Kéthly Annát méltóan ünnepli majd Izrael földjén a magyarajku zsidóság és így neki személyesen módja lesz elmondani mindazt a sok szép gondolatot, amelyet jómagam itt hallottam tőle. Nem kis megilletődéssel.

A HAMBURGI EMLÉKMŰ

Annuska, — ahogy mi, a szűkebb baráti körhöz tartozók szoktuk nevezni —, 1957-ben megkapta az Európa Tanács Európa Béke Díját. Azóta minden évben résztvesz az Európa Díjasok találkozóján. Mint válaszbeszéde végén elmondotta: élete egyik megrendítő élménye volt az a hamburgi összejövetel, amelynek során meglátogatta a zsidó temetőt. Ott egy ébne nyulni tetsző emlékmű jelzi a mártírok sorsát.

— Ezen az emlékművön, mondta, 107 tartály van, mindegyik tartályban pedig egy maréknyi véraztatta föld 107 koncentrációs táborból, ahol zsidók szenvedtek és haltak meg. Alatta pedig a következő két sor:

Unrecht hat uns den Tod gebracht!
Lebend, erkennet eure Pflicht!
(Az igazságtalanság hozta ránk a halált!
Élők, ismerjétek fel kötelességeketek!)

Annuska meglátogatta Goldát!
Az Isten éltesse a két nagyszónyot nagyon sokáig!

KARAMBOLOZTUNK

Irta: EFRÁJIM KISHON

Az elmúlt napokban, úgy éjtel felé leálltam a kocsival a városi parkolóhelyen, mire hozzálépett egy jól öltözött úriember, és így szól:

— Bocsanatot kérek, de kifelé jövet reverzben könnyen belelöközhet az autóm sárhányójába.

Futó pillantást vettem a lingár amerikai járműre, amely sérgen mögöttem parkolt.

— Legyen nyugodt uraságod — feleltem — vigyázzni fogok.

— Pont ellenkezőleg — így az úriember — érdekelve volnék, hogy leszedje a sárhányómat, Karambolozok.

Kiszálltam a helyszínre és a hold halvány fényénél megkaptam az elsőleges információkat az úriembertől. Mutatta, hogy a kocsi, jának a tetjeje jól be van horpadva:

— Belémszaladt egy villanyoszlop — magyarázta — mult szerdán bemutattam Cionnak, aki a karosszériámat szokta javíttatni a karambolok után, de Cion leintett: „Nem érdemes megjavítani, dr. Wexler, mert a biztosító egy vasat sem fog fizetni. Gyűjtőn össze még néhány horpadást, aztán jöjjen vissza hozzám...”

Felülünk a kizemelt sárhányóra.

— Minden autóbiztosítási könyvényben van egy ugynevezett „személyes hozzájárulási” cikkely, amely szerint a bebiztosított köteles a kár első 230 fontját a saját zsebéből fedezni, — világosított fel új ismerősom. — Nos, a tetőm horpadása csak 200 fontba kerül, úgy hogy nem érdemes vele babrálni. Ezzel szemben, ha lesz még néhány komoly beütésem...

— Egy pillanat, dr. Wexler — szakítottam félbe — mégha kicsinálja az összes sárhányót is, akkor is magának kell fizetni az első 230 fontot.

— Edes fiam — így Wexler — bizza ezt Cionra.

Ilyenképpen ismertem meg a cionizmus egy újabb ragyogó fejezetét, vagyis hogy fennáll egy titkos megállapodás a karosszéria-javító nemzetközi főszervezete és a kocsiulajdonosok országos szövetsége között, melynek értelmében a karosszéria-javítók 230 fonttal felpumpált számlát nyújtanak be a biztosító társaságoknak. Ugyanakkor azonban — így magyarázta dr. Wexler — legalább 1500 fontra rugó karambolokat kell összehozni, hogy a személyes hozzájárulás nyomtalanul

Ugy éljek, van ebben valami.

— Miben lehetek még szolgálatára?

Hajlandó voltam a korlátlan együttműködésre. Felmerült agyamban a kereskedelmi jellegű gondolat, hogy talán érdemes volna a Luna-parkban egy kis intézményt felállítani „Karambolozzunk” címmel, melynek keretében a kispolgár szerény díjazás ellenében nekijáthat az erre a célra leállított autókarrösszériának, s a színes, kiválított díjtáblán máris ugrik a találat:

1000—1500—3000 font!?!?!?!?

— Köszönöm, nincs szükségem további szolgálatára — térített vissza ismerősom a valószínű birodalmába. — Már összehoztuk a szükséges kárt.

Kissé csalódott voltam, de hát végső fokon ez az ő kocsija. Szégyeszer átkétkinttem a munkámat; kezdőnek nem rossz. Az ajtó teljesen készrement és a sárhányó is átírnősült ócskavasnak. Am mit tesz a sors vak szeszélye? Alig térék vissza a kocsihoz, máris a szemembe tünik, hogy az autóm orra be van nyomva, mint a boxolóké.

— Igazán sajnálom — mentegetőzött dr. Wexler — látszik, hogy uraságod még nem gyakorlott karambolozó. Azonkívül, ha megengedi, a javítás aligha fog többé kerülni 50 fontnál. Tudja mit? Hozzácsapok 400-at...

Ez elég kézenfekvő volt. Wexler svungot vett az amerikai kocsijával és szépen nekiszaladt a balhátos sárhányómba.

— No még egy lámpát...

Egyetlen virtuóz nekijáhatással kikészítette a hátsó lámpát is.

— Így már egészen másképp néz ki — mondotta Wexler elégedetten — keresse fel holnap reggel Ciont és egy vasat sem fog fizetni...

Ezertem, hogy a szemem égnek és a fenverem furcsán viszket. Felalámlottam Wexlernek, hogy távolodjunk el 50—60 lépésnyire, aztán hajtsunk egymásnak front front ellen, mint a máltai lovagok. Igen érdekes lehet, amikor az egész kocsi összemegy mint a harmónika...

— Nocsak, nocsak — hűtötte le lelkesedésem dr. Wexler — nem szabad hogy a dolog szenvedélyileg változzon! Amint a biztosítás fedezve van, le kell állni...

Ami igaz, az igaz. Baráti közfogsággal váltunk el egymástól. Wexler egyenesen Cionhoz hajtott, én meg vettem egy új kocsit.

NEVEK SORSA VAGY SZERENCSEJE

Egy kedves ismerősöm a multkorban azzal a kérelemmel fordult hozzám, ajánljak szép, modern nevet a születendő gyermekének, fiúnak, vagy talán leány-nak. A modern szó a levélben alá volt huva.

Valaha a gálutban nem voltak ilyen problémáink. Rendesen az elhalt szülők, nagyszülők vagy a család más elhalt tagjai után kapták az újszülöttek nevet. Most más szokás járja. A jámbor nagyszülők, sőt szülők nevet sutba dobják, mert nem elég modern. Ez a sorsa a bibliai neveknek is.

Más népeknek könnyű volt a dolguk ezen a téren is. A gyerekek örökölték az apja, anyja nevet meg életükben. A többi gyerek sem okozott gondot. Előszedték a kalendáriumot és annak a szentnek a nevet választották, amelyik éppen azon a napon kiálta magát. Egyébként a keleti zsidó törzseknek is gyakran kapja a gyerek a szülők nevét. Nem így azonban nálunk, áskénazoknál.

Tudommal, már ketten is kihasználták a nevekben való nagy keresletet, könyvből foglalták a Bibliában és egybeült elsőforduló neveket. A magyarul beszélő izraeli polgárokhoz azonban még nem jutottak el ezek a könyvek. Ugy vélem hát, nem véztek hiábavaló munkát.

„ACHVA KLUB”
Tel Aviv, Brenner 21.
Szombat este 7-10
„Dupla család”
című, színes film.
Fordítással.
Főszerepben:
STEVEN BOYD
Kedden 7.30. kor
„Kerékpár csenők”
orosz komédia, fordítás nélküli

MARY SOREANU

A JIDDIS SZINPAD
KIRALYNOJE
nagy együttessel
a világsikerben:

Rendező: M. GRINSTEIN
Vezényel: A. LUSTIG

ICH WIL A KIND

Péntek, február 16. — 8.45 Hétfő, február 19. — 8.45
Kirájt-Sprinzák — Nof Kirját-Jám — Nicán

Szombat, febr. 17 — 2 előadás, 6.45 — 9.00

TEL-AVIV — „OHEL SÉM”

Kedd, febr. 20., 8.45 Szerda, február 21., 8.30
Párdesz-Chana — Dekel Tel-Aviv — Ohel Sém

Csüt., febr. 22., 8.45 Péntek, február 23., 8.45
Rechovot — Bét Háám Cholón — Ármon

Utolsó előadások Haifa és környéke számára
Szombat, február 24., 2 előadás, 6.45 — 9
HAIFA — JACHDÁV

JENNY KESLER és INO TOPER

ÉNEKKAR, EGYÜTTES, NAGY ZENEKAR
Vezényel: Saul Berezovski Rendező: M. Hillsberg

Szombat, febr. 17., 2 előadás: 6.30 — 9
HAIFA — JACHDÁV

Ma, péntek, febr. 16., 8.45 Hétfő, febr. 19., 8.30
Naharia — Hod Kirját-Gát — Gát

Kedd, febr. 20., 8.30 Szerda, febr. 21., 8.30
Kfár-Szabá — Ámál Rámle — Hámigdál

ha a zsidó nevek történetét itt röviden ismertetni fogom.

Az első név, amelyet ember, tudomásunk szerint kapott: Ádám. Érdekes, hogy mi, zsidók, nem igen használjuk ezt a nevet, annál inkább az első nő nevet, Chávát, másképpen: Évát. Az utóbbi névnek több a szerencseje, átmentette magát a „modern” nevek közé is, szalonképes lett.

Az Ádám után következő tíz nemzedék nevei sem voltak szerencsésebbek. Ádám fiának, Hével-nek, ennek a tragikus sorsa embernek a neve sem talált befogadásra zsidóknál. Keresztény körökben inkább találkoztunk vele, kissé elferdítve: Abél. Ezzel szemben a megbélyegzett Káinnal már sűrűbben, de akkor is csak mint családi név.

Kivétel ezek között csupán Chánóch képez, talán azért, „mert az Istennel járt”. Közkeletűnek, ennek ellenére, ez a név sem örvend.

Átvészelt még két név, apa és fia, ha csupán mint fogalom is. Metusálech, amely a hosszú kort jelképezi, továbbá a fia, Lemech, amely névvel a jiddisben az ügyetlent szoktuk megbélyegezni. Az elsővel is inkább a világ népei élnek.

A Noách, Noé név azonban megmaradt, ha nem is sikerült magának nagyobb tömeget meghódítani.

Érdekes lesz itt megemlíteni, hogy az Irás csupán két nő nevet örökít meg ezekből az időkben, Lemech két feleségét, Adát és Cilát. Talán azért, mert ez volt az első bigámia. Hogy a mai Adák és Cilák töltik örökölték-e nevüket, nem tudnám megmondani.

A Noé fiainak nevei Sém, Chám és Jáfet is, csak mint népfajok nevei maradtak meg. A Noé utáni korból is csupán egyetlen név maradt meg, a Nimrodé, aki új sportot talált

fel, a vadászatot. Nálunk ő se vitte sokra, még a példabeszéd se használta neki. „Hős vadász az Örökkévaló előtt”. Mi nem üzzük a vadászatot.

Lótnak se volt sok szerencséje a nevével, de Málki Cedekeknek, az első papnak, akivel a Bibliában találkozunk, sem, pedig „Magasságos Isten papja” volt. De amíg Lót és családja teljesen kivészett a nevek sorából, az egyik bűnbán fogamzott fia, Ben-Ami, mostanában kezd divatba jönni.

Az ősök nevei örvendenek a legnagyobb elterjedésnek. Nincs család, ahol az Avrahám, Jicchák, Jáákov képviselve ne volna. Az ősanák azonban De az „sifchá”-k már alul maradtak az urnókkal való versenyben. A keleti törzsek azonban megkegyelmeztek nekik, köztük a Bilhá, Zilpá is hallható. Elftnt a Hágár is. Kár érte. Ha Szára ilyen mostohán bánt vele, legálább az utókor szolgáltatt volna egy kis elégtételt számára, hogy a nevet megtartsa.

Kedvelt név volt persze a Mose és Aháron is. Az új generáció a Moset még elfogadja, de az Áront már ugyiszólván száműzte. A Mose fiainak nevei, Gersom és Eliezer sűrűn voltak használatban valaha, ma már kevésbé.

Közkedvelt a Mirjám név. Szeretik a Cipora (Cipi) nevet is, különösen a szabrek.

A törzsatyái utódainak nevei közül, amelyeket Mózes II. könyvének 6. fejezetében felsorol, csupán az Aháron, az Eliezer, az Elifáz, az Eliseva, a Náchson, az Elázár, a Káán, a Pincás. Ezek közül is a Chevron, amint már megjegyeztem, csak mint városnév szerepel, Saul, Jocheved, Elkáná már csak itt-ott hallható, Uziel, Eliseva meg csak it virult ki újra. Még a Náchson névre se vigyáztunk, pedig egykor a bátorság, a tettekre szűsz jelképe volt a viselője.

De nem azon mulik, vezető ember-e az illető, vagy egyszerű polgár, ur vagy szolga, szerencse dolga, kinek marad meg a neve örök időkre és kinek sikkad el. A damaskuszi Eliezer, Avrahám szolgája, bezzeg átmentette a nevet a mai napig is. Hogy ezentul mi lesz vele, az már bizony kétséges. Egy idő óta apadni kezd viselőinek száma.

Jó ideig a Jismáel név, a Hágár fiát, is tartotta magát, az utóbbi időben ugyiszólván teljesen kivészett.

Kötüről. Avrahám harmadik feleségéről még hirmag se maradt, az utóai közül egy névvel találkozunk ritkán: Chánóch.

Nagy elterjedésnek örvendek a Jákov fiainak nevei. Persze ezek között is volt olyan, amely az idők során kikopott: a Gád. A Dán is most éledt fel újra, viszont mások tűnőfélben vannak. Erősen hanyatlak a Róuvén is, még inkább a Zóvulun.

„DO-RE-MI”
Tel-Aviv,
Frishmann 37.
Tel.: 236458
Uj és használt zongorák.
Nagy választék.

Feltűnő, hogy a Korách név, ha csupán csak mint családi név is, megmaradt napjainkig, holott mint az első lázadó, nem hagytak valami kellemes emléket maguk után. Igaz ugyan, hogy akadt közöttük zsoldtárköltő is.

A két derék bábaaszonyról sem feledkeztünk meg. Sifráról és Puáról, akik az egyiptomi gálutban olyan nagy szolgálatot tettek a népnek; azahogy a másodíkról bizony igen, mégiscsak megfeledeztünk. Pedig az ellenkezőjét érdemelte volna. Ez alatt a fedőnév alatt nem más, mint Mirjám, Mózes testvére rejtezik. Azért hívták így, mert igen jól tudott a síró gyerekek el banni, csitítani, babusgálni, hogy az egyiptomiak fel ne fedezzék. Csak Haifa városa állított Puának emléket, utcát nevezvén el róla.

A Mose IV. könyvének 1-2 fejezetében felsorolt rengeteg név közül is alig van ma már használatban néhány. Így például a Slumiél, ami azonban csak gyűnévnek szolgál, hogy az esetenléseget fejezze ki. Pedig a viselője csupán a Gámliél tartotta magát sokáig.

Áron fiai közül egyedül az Elázár biztosított magának halhatatlanságot, bár az utóbbi időben kezd ritkulni. Hogy a Nádáv és Avihu név kivészett, érthető, de az Itamár már érthetetlen, a hangzása is szép.

A kémei nevei közül a Jigál, Gádi kezd most erősen elterjedni. Kálvél szemben mi, áskénazok, bizonyultunk halátlannak, az Amiéllel együtt, a Micháél is járja, ha nem is olyan szaporán.

A Jehosua névvel is találkozunk mindenütt. A bírák közül a Devora volt kedvenc név és részben még ma is. De Bárakról, a hős hadvezérről, bizony megfeledeztünk. Felkapták mostanában a Jáélt is, a gólaban nem hallottunk róla. Közkeletű lett mostanában a Gideon név is. Mostohán bántunk és bántunk Jiftách-chal, ezzel a derék és vitéz harcossal. Simson, ha első is fordult, nem olyan mértékben, ahogy ez a hős megérdemelné. Smuélből már bővebben van.

A királyok közül a Dávid és Salamon név voltak általánosak. A próféták sorából Jesájá, Jirmijá és Jechezkel vezetnek. Sok az Eljáhu is. Amosz csak most tűnedezik fel. Náchum is jelenen kivészett.

Remélem, az eddigiekből is bő választékot nyújtottam az érdeklődőknek.

LOWENKOPF KÁLMÁN
NOÁCH FILM, az M.G.M. filmek terjesztői

Egymás között...

— MAGYAR ZSIDÓ KURIR —

Salomon Mihályt, a Magyar Cionista Szövetség v. elnökét, a Zsidó Világszövetség magyarországi elnökségének v. tagja, a magyarországi vallásos cionista mozgalom egyik vezető személyisége, az Uj Kelet hosszú éveken át volt munkatársa a napokban ünneplte 75. születésnapját és ebből az alkalomból az izraeli magyar-zsidó intézmények vezetői, egykori harcosársai, barátai, tisztelői, kollégái jókívánásokkal keresték fel.

Halpert Márta, a Jediot Chádásot című tel avivi napilap munkatársa szerdán házasságot kötött Howard Rabinowitzal. Svájcban, a St. Moritz-i Edelweiss hotel különteremében volt a családi ünnepség, ahol a megjelentek szerencse-kivánatokkal halmozták el az ifjú párt és Halpert Iónkát, a menyasszonyt, illetve Elsa Rabinowitzot, a vőlegény édesanyját.

Szép külsőségek között tartották meg a tel avivi Kirját-beli szülőotthon fogadóteremében Demeter János és Agi újszülött fia, Efrájim brit milá szertartását. A rokokó és ismerősök jókívánásokkal halmozták el az örömszülőket és a nagyszülőket.

Ujjáalakult a Független Liberális Párt központja, s annak vezetésébe a magyar nyelven működő tagozat részéről Bár Léváv Jicchák, dr. Deutsch Ferenc, Gálor Eljáhu, Hermann Cvi, Chájim Tál és Wolf Cvi került.

A Magyarajku Vallásos Zsidók haifai közre sikeres kulturális rendezést, melynek keretében Kertész Trude tanáregéd, a tel avivi egyetem részletes intézetének munkatársa tartott nagy figyelemmel kísért előadást vitelt képekké „A zsidóság multja régészeti kutatások tükrében” címmel. Bevezetőt dr. Schönfeld Miklós mondott.

Két eljegyzési hírt kaptunk az Egyesült Államokból, azzal a megjegyzéssel, hogy mindkét menyasszony a néhai máramarosszigeti Reb Eliezer Szimchá Reich unokája. Az első hír arról szól, hogy a brooklyni Ráv Lebovits Avrahám és neje, Bájjá, leányát, Mirjámot eljegyezte Hermann Jakab, a helyi Cháfec Chájim jesiva növendéke. A második hír a következő: Slomovits Mechel és Frájd (Los Angeles) Málká nevű leányát eljegyezte Katz Sálom-Zeév, az ottani Katz Smuel -Hersch rabbi fia.

Haifán, az idősbegek Klubja közönsége előtt Rössel Mordecháj tartott előadást „Mózes alakja a zsidó legenda világában” címmel. Kovács Aladár, a klub elnöke mondott megnyitót.

A Frankfurter Rundschau című tekintélyes lap hasábjain megjelent Naschitz Frigyes „Schlusspunkt” című verse.

Élőjság volt hétfő este — február 12-ikén — a tel avivi HOH-ban, ahol megemlékeztek arról, hogy pontosan 30 évvel ezelőtt, 1943 február 12-ikén is élőjságot rendeztek, amelyet a néhai Jámbor Ferenc szervezett. Hegyesi Eliezer, dr. Árje Káddár, Princz Joli, dr. Rothschild Magda, Frenkel Edit, Kertész Trude és Weissburg Etus működött közre a hétfő esti élőjságon, amelyet a HOH és a Bné Herzl kulturbizottsága együtt rendezett — szép siker jegyében.

Amerikai tudósítónk írja, hogy Bonda Katalin szavalóművész leánya, Judit még nem ment férjhez, — ahogy néhány hete tévesen írtuk —, csak eljegyezte magát Körmendi András Dáviddal. A fiatal jegyespár esküvője júniusban lesz. Tudósítónk további információja szerint a new yorki Bné Cion keretében működő dunántúli csoport nagysikerű műsoros délutánt rendezett a ros hájjai gyermekotthon javára. Wittman Pál elnök és Bokor László alelnök mellett a háziasszonyok, Wittman Éva, Jónás Magda, Zinner Márta, Hollis Zsuzsa, Fürst Judit, Halász Mancsi és Schaffer Rózi nevéhez fűződik a rendezvény sikere.

Rövid családi és baráti látogatásra érkezett Los Angelesből Fábian István, a Beer Seván élő Fábian József fivére. Egykori ukrnai és léger-bajtársai is nagy szeretettel fogadták.

Tomaschoff Avner, a Szochnut főtisztviselője Gidon fiának bármicváját ünnepelték a kirját mosei templomban, ahol Ráv Zeév és Ráv Cvi Klein, a vallásügyi minisztérium osztályvezetői mondtak beszédet. Kaufheil Jehosua Árje rabbi pedig egy rit-

SVÁJC MEGNÖVEKEDETT...

Svájc aligha nevezhető imperialista országnak. S mégis tavaly 5260 négyzetméterrel nagyobbodott ennek a kis európai országnak a területe. Legalábbis ez derül ki a legfrissebb svájci hivatalos kiadványból. Felmerül a kérdés azonban, hogy melyik szomszédjának a terhére terjeszkedett Svájc, avagy, melyik szomszéd területéből kanyarított le néhány dunányit.

A svájci kormány statisztikai adataiból azonban kiderül, hogy az 5260 négyzetméternyi eltérés a gyakorlatban csak a papíron szerepelt, mert

ka és értékes Rámbám-kötettel lepte meg az ünnepeltet. A vendégek szerencsekívánatokkal halmozták el az örömszülőket és az ünnepelt nagypapját, dr. Tomaschoff Bárucho, a szlovákiai cionista mozgalom veterán személyiségét.

Jókívánásokkal halmozták el a héten az ungvári származású Markovics Moset és Lotát, a leányuk, Vera egyetemi diplomájának (szociológia-pszichológia) megszerzése alkalmából, s vejük, Lávi Áser okleveles elektronmérnök lett.

Hangulatos összejövetelt rendezett a kirját atai WIZO működtető gárdája. Breitner Irén, Hegedűs Ilonka és Becáel Móric szerepelt, Pál Bözi és Keren Jutka volt a háziasszony.

A HOH haifai szervezete sikeres élőjságot rendezett. Scher Mosé, dr. Deutsch Ferenc, Monostori Ada, Schnapp Lea, dr. Heller Imre és Goren Tamás működött közre. Dr. Deutsch-Ferenc a HOH elnöksége nevében köszöntötte Monostori Adát, aki az idén elnyerte a Nordau-díj zsűrijének jutalmát. Dr. Scher Mosé szerveztette az élőjságot.

Meron mosáv tagjai nagy szeretettel köszöntötték a héten Adler Szarárt és Avrahámot — a második unoka megszületése alkalmából.

Aradról kaptuk a szomorú hírt, hogy dr. Eckstein Béla aranydiplomás orvos — a „szegények doktora”, ahogy városában hívták —, meghalt. Kiváló sportember is volt, évtizedeken át vezetési tagja az ATE-nak. Amikor tavaly megkapta aranydiplomáját, a budapesti orvostudományi egyetemről, az Uj Kelet is hírt adott róla. Halálhíre izraeli barátai körében is őszinte részvétet keltett.

Nagy részvét mellett temették el Rechovoton a fiatalon elhunyt Simon Margitot, Simon Bélának, a HOH helyi szervezete vezetőségének tagjának feleségét. Az elhunyt aradi származású volt. A rechovoti magyar jisiv utolsó ösztöne együttérzéssel osztottak a család gyászában.

Egyébként Svájc területének 28 százaléka mezőgazdasági művelésre alkalmas, 21 százaléka a legelő, míg az ország területének egynegyed részét erdő fedi. A többi terület városok, csodaszép tavak és mégsebb hegyek borítják.

örömmel mutatják be
UJ ZENÉS ALKOTÁSBAN
a nagy zeneszerző
JOHANN STRAUSS
életét és szerzeményeit.

A NAGY KERINGŐ

Uj muzikál! Csodás muzikál! Káprázatos muzikál!
70 mm-re felvéve * Stereophon hang * Káprázatos színekben
Horst Buchholz, Mary Costa,
Yvonne Mitchell, Rossano Brazzi

ORSZÁGOS BEMUTATÓK

1973 febr. 17., szombattól, a város legelegánsabb mozijában
ORLY, Tel-Aviv * Minden kornak * Naponta 3 előadás:
4.30 — 7.15 — 9.30

NAGY ENDRE: A kabaré regénye

1.

Abban a különös helyzetben vagyok, hogy történelmet írhatok egy olyan műfajról, amelynek születésénél is tanuskodtam. Ez a műfaj megszületett, kivirágzott, termő magját szétszórta, aztán kivénülve elhalt és életének tömérdek szemtanuját erejük teljességében hagyta hátra. Maga a kabaré már rég nincs meg, az új kor új izlése még a nyomát is eltakarta, de bizonyára önök között is sokan akadnak, akik jeien voltak azon a nevezetes estén, amelyen váratlan meglepetésként toppant először a közönség elé.

Egy rövid emberöltő töredéke elég volt hozzá, hogy életpályáját lefussa a születéstől a haláláig; de ez nem e jelen-ség tünekény voltáról tanuskodik, hanem a mi koráramlatunk maró erejéről, amely örökéletűnek vélt eszméket emészt meg tegnapi mára. Vakmerő forradalmak motivumai avult téveszmékké roszdódtak a szemünk láttára; az euklideszi axiómákat megdöntötte a relativitás tana. Marx történelmi materializmusát nemcsak a modern történelemírás, de maga a modern élet is lépten-nyomon meghazudtolja; még frissen itt vannak közöttük azok a groteszk vonalak és formák, amelyekkel néhány évtizeddel ezelőtt a „szecesszió” akarta a képzőművészet hagyományait szétrombolni és ma már a mai izlés előtt a szecesszió vénebbnek találhatók, mint azok a hagyományok, amelyek ellen forradalmi hevületével föltámadt; korszakalkotó tudósok még meg sem őrögdhettek és már meg kellett érniük tanak elvülését; ünnepeket írók, művészek javaeréjükkel maradtak el a vágató korizléstől; közéletünk nyüzsgő a detronizált emberektől, eszméktől és intézményektől.

E diszes társaságba került a kabaré is.

2.

A kortársak tanuskodhatnak róla, hogy rövid életével milyen nagy hatást tett a kabaré nemcsak a magyar művészetre, hanem az egész magyar közéletre is. Ezt a hatást ma már bajos volna megmagyarázni. Maga a kabaré egy kis terem volt, amelyben az inspekción rendőrtiszt legújindulatabb elnézése mellett is legfeljebb háromszáz ember helyezkedhetett el. Ez a háromszáz ember is csak kivételes estéken verődött össze; azonkívül magas helyáraival, késő esti kezdésével mesterségesen elzárkózott a közönség szélesebb rétegeitől; a szűkebb-körü kiválasztottak különleges szórakozása volt. Igazi „sláger”-t sohase tudott országos utjára lendíteni; a kottakiadók fanyalagva válogattak az ott előadott dalokban, amelyeknek sohasem sikerült az utca hőmpölygő áradatába jutnia. Tulajdonképpen ható sugara nem terjedt tovább, mint egy cocktail-keverék, egy új parfait-recepté, egy új estélyiruhafazoné.

Es valóságos hatása mégis eljutott a magyar társadalom mindegyik zugába. Nemcsak a könnyebb fölszereléssel dolgozó szórakoztatóipart alakította át, de egy idő múlva épüget beszéltek a színház, a társadalmi élet, a falu, mint magának a parlamentnek az elkabarésodásáról is. Ez az elkabarésodás a kötött formák földoldásában állott; mint egy pajkos szél-förgeteg összekeverte a mereven elkülönült megnyilatkozási formákat; a kidüllesztett pátoszt kispékelte kétkedő mosolyával és a kiszikadt cinizmust érzélgős könnyekben megpuhította.

Nem vagyok hivatott arra, hogy ezt a hatást a szellemi élet különböző területein fölmérjem, de ha majd valaki nálam hivatottabb vállalkozik erre a feladatra, bizonyára olyan eredményekhez fog jutni, amelyek semmiképpen sem állanak arányban a kabaré leszűkített közönségével. Van a kabarének egy vívmánya, amely annyira közismert, annyira a nyilvánosság ellenőrzése alatt áll, hogy magas is tartózkodás nélkül beszélhetek róla. És ez az, hogy ránevelte a magyar nyelvet egy olyan területre, amelyre azelőtt ha véletlenül rá is tévedt, oly esetenlül esetlett-botlott rajta, mint a csizmás atyafi a főúri szalon parkettjén.

Azelőtt megállapodott közhely volt, hogy a könnyed élcelődésre, az elmés-

kedő társalgásra a magyar nyelv a maga súlyos darabosságával nem alkalmas. Alig volt olyan vicc, amelynek továbbadásánál ne fordították volna hirtelen németre a beszédet, mert magyarul „nem jön ki jól”. E közhit szerint a pajkos évődés a magyar nyelvben fejtehető grombasággá válik, a fűszeres pikantéria gyomorrontó disznósággá, a kétértelműség egyértelműségé.

Tudjuk, hogy a magyar nyelv, ez a csodálatos, ez a magasztos műszer milyen remekül állta meg a helyét azokban a feladatokban is, amelyeket a kabaré rótt rá; könnyűszerrel közvetíti a legvilágzóbb elméskedéseket is és a legvakmerőbb verselésekhez is gazdagon szállítja az egymásba olvadó rímeket, pattogó

pontjait. Nem valami gyors magyarosodási folyamat játszódott itt le; a közönség egyszerűen tudomásul vette, hogy a magyarul megszólaló tréfa mulatságosabb és közelebb áll az izléshez.

Ennek a kabarének a történetét szándékozom itt most megírni. De előre bejelentem rezignáltan, hogy szó se lesz itt a kabarének, mint művészeti és irodalmi intézménynek kimerítő életrajzáról. Én csak a magam személyes jelenlétének a kivetődését közlöm itt abban a reményben, hogy nemcsak a kabarét, hanem az egész kort érintő érdekes adatokkal szolgálhatok majd. A rendszeres történelemírásához szükséges tárgyilagosságot sem én nem követelhetem magamtól, sem legkegyesebb olvasóim sem tételezhetik fel rólam.

3.

1907 első hónapjaiban „Bonbonnière” címmel a Teréz-közton egy különös kis mulatóhely nyílt meg. Egy fiatal kezdő színész, Kondor Ernő nyitotta meg egy sörbizományos anyagi támogatásával egy folyosószerű bolthelyiségben. Francia cégére ellenére is német földről érkezett az hozzá. Az eredeti francia kabaré, az amelyet Salis alapított a Montmartre-on, a Chat noir és a Quat'z Arts dalos

anélkül, hogy ennek szűk köréből ki tudott volna jutni.

Egy tavaszi reggel Kondor Ernő oda-jött hozzám a New York-kávéházban, bemutatkozott és elmondta, hogy ő szeretné a komoly irodalmat bevezetni a kabaréjába és elhatározta, hogy esténként egy-egy íróval fogja felolvasztatni valami novelláját. Mindennap egy mássikkal. Megkérdezte hát, hogy hajlandó lennék-e én ezt a sort elkezdni. Ma este mingyárt el is mehetnék, külön munka nem kell hozzá, elég, ha valami már megjelent novellát olvasom fel. O hajlandó lenne husz koronát fizetni a fáradságomért.

Elvörösödtem. En meg akkor ifjú szívemben hordoztam az írók presztízst, mint valami szentséget. Szégyenletes zuhanásnak éreztem hát, hogy személyesen álljak ki egy „lokál” közönsége elé. De viszont épp egyike volt ama sűrűn és szabályszerűen megismétlődő napoknak, amikor pénzzavarral küzdöttem. Az a husz korona ellenállhatatlan csábítással hatott rám. Az írói méltóság kedvéért még rábóztam egy kicsit, aztán beleegyeztem. Megállapodtunk, hogy este tíz órákor egy novellával megjelenek a kabaréban. Estélyi ruha kötelező.

Délben lelkendezve mondtam a feleségemnek, hogy estére készítsen ki a szmo-

UJ REGÉNYÜNK ELÉ:

NAGY ENDRE ÉS KORA

Vannak írók, művészek, akik nevének említésekor egy egész műfaj megelevenedését érzékeljük.

Nagy Endrének (1877—1938) ilyen neve van ma is, harmincöt évvel a halála után. A pesti kabaré azóta nem egy kiváló mulattatóval gazdagította a műfajt, de Nagy Endre utörő volt a maga nemében. A pesti irodalmi kabaré elindítója. Neve egyet jelent a kabaréval.

Az élő beszéd valóságos művészeként is tisztelik az emléket. Kilépett a bódó függöny elé, akadozva beszélt, szemtanuk szerint a kezével hadonászott is, de ez a cigányos képű ember másodpercek alatt valósággal megbabonázta a publikumot. Nívósan beszélt — a parlagi nyelvet nem engedte a kabaré tenyérnyi színpadára —, bhari izsésséggel, metsző logikával.

Konferansz-szövegeinek a vátát gondosan előkészítette ugyan, de a nap-napi események mindig kínálta valami újdonságot, amelyet rögtönzészereien illesztett a szövegébe.

Tudni kell, hogy Nagy Endre újságíró volt, haláláig annak vallotta magát. Mielőtt a pályára lépett volna, jogi és államtudományi diplomát szerzett, de periratok helyett csak a való élet tényanyagát tanulmányozta elmélyülten. Nagyváradon, a Szabadság című szabadelvű lapnál kezdte újságírói tevékenységét, ott lett jó barátja Ady Endrének.

Később, már kabaré-igazgató korában Nagy Endre ötlete volt, hogy Ady Endre lírájának nyilvánosságot kell biztosítani a miúntézt közönsége előtt. Erről érdekes — irodalomtörténeti szempontból is figyelemre méltó — adatokat találunk „A kabaré regénye” lapjain, s hozzá kell fűznünk, hogy Ady neve egyben fémjelzte is Nagy Endre kabaréjának nívóját.

Bennünket természetesen a magyar-zsidó vonatkozások érdekelnek legjob-

ban ebből a könyvből, amely egyrészt azt bizonyítja, hogy a kabaré milyen sokat teit az akkori közgondolkodás színvonalának emelése érdekében — írók, költők, muzikusok számára olyan nyilvánosságot teremtett, amely akkor, a rádió és a tévé-korszak előtt évtizedekkel, szinte felmérhetetlen jelentőségű lendítője volt az alkotó munkának, csiszolta és gazdagította a magyar nyelvet, ami egyik formálisan is meghirdetett, a zászlajára irt elküti-zsem volt —, mégsem téveszthetjük szem elől egy pillanatra sem, hogy az elmondottak ellenére zsidó szellemi-

ségű intézmény volt az akkori pesti kabaré.

Zsidók írták — néhány jelentős kivétellel eltekintve, mint például Ady Endre —, a kabaré műsorának anyagát, zsidók voltak jórészt a színészek és a nézőtérben csak ritka madárként mutatkozott az arisztokrata, vagy a genyri vendég. Jórészt zsidó kispolgárok és értelmiségiek váltottak jegyet Nagy Endre kabaréjának pénztáránál. Rendkívüli stílusérzékű volt Nagy Endrének, s ez lett az általa irányított kabaré és később irodalmi tevékenységének is a meghatározója.

Irt regényeket, esszéket, néhány színdarabot is, Mindennapi megélhetését azonban élete első szakaszában az újságírás, később a kabaré, majd megint az újságírás biztosította. Ritkán voltak olyan hónapjai, amikor

kizárólag irodalmi munkával foglalkozhatott. Talán ezzel magyarázható, hogy az íráskészsége csak később érett meg igazán, tul az övönenen. „A kabaré regénye” című könyvét 1935-ben, tehát három évvel a halála előtt írta. Kijorított alkotás, egy bölcs embert ismerünk meg általa, amint a halálát közeledni érzéven, belenez az élete visszapillantó tükrébe.

Az Uj Kelet szerkesztősége abban a meggyőződésben teszi közzé Nagy Endre könyvét, hogy az olvasó érdeklődéssel fogadja és kedvtelve azonosítja majd a korral kapcsolatos emlékeit az élbe tárt gazdag tényanyaggal. Felhasználjuk az alkalmat egy Nagy Endrével összefüggő irodalmi anekdota felelevenítésére.

Egyszer megunta a konferálást, visszavonult a kabaré színpadáról és elvállalta egy irodalmi és társadalmi hetilap szerkesztését. Nem nagyon vették az emberek, néhány hónap múlva abba is hagyta és visszament a kabaréba — konferálni.

A visszatérést követő napokban meglátogatta Nagy Endrét egy régi, váradi barátja, s próbálta megtudakolni, miért fordított hátat a szerkesztésnek, miért vállalta újra a konferálást.

A kérdés hallatán felállt Nagy Endre, átvitte barátját a lakás másik szobájába, ahol a padlótól a plafonig fölhalmozva álltak a megbukott irodalmi és társadalmi lapocskák eladatlan példányai.

— Azért konferálok újra, kedves barátom, mert a szó elrepi — és itt színpadi gesztussal körbemutatott az újsághalmokra Nagy Endre —, az irás viszont megmarad...

Egyébként avatott tollu újságíró volt. Pályafutása legjobb cikkeit az „Újság” számára írta. Olvasói akkor már ugy olvasták, hogy a cikk mögé mindig odaképzelték a hunyorgó, rekedt hangu, akadozó beszédu konferansziét.

Igy olvassuk „A kabaré regénye” című könyvet is. Egy-egy csillogó fordulattal legszívesebben megtapsolnánk.

Benedek Pál

lebuja nálunk csak a Párizs-járta francia rajongók kódós visszaemlékezéseiben élt. Magában Párizsban ez a műfaj már az idegenek mesterségesen életbentartott exotikumává csenevészedett.

Az a kabaré, amely hozzánk eljutott, Münchenből, az Elf Scharfrichter kezdeményezésére indult el hódító útján. A németek rejtett francia-imádata és a latin kultusza báj íránt táplált reménytelen sóvárgása tombolta itt ki magát a Pierrót-k és Arlequin-ek gitáros, holdfényes, macskajajos költészetében és abban a csufolódó torz grimaszban, amellyel a burzsoáz szelid harmóniáira vigyorodtak. Ez a kabaré jutott el Münchenből Bécsbe és Bécsből megfelelően redukált életigényekkel Budapestre. A színházon tuli szórakozásnak csak a Fővárosi Orfeum és a Folies Caprices volt a lehetősége, ez az új helyiség tehát divatos vonzóerővé vált az éjszaka megörögzött habitúéi számára. Ugy hírlett, hogy ebből a klientélából meg is élt,

kingomat. Én majd egy kicsit elmegyek valahová, mert felolvasásom akadt, de utána várjon meg a vendéglőben, ma nagykanállal eszünk, pénz áll a hához. Hogy tulajdonképpen hol lesz az a felolvasás, azt elhallgattam előtte. Nagyon szégyeltem magam.

Egész nap kintzot a nyugtalanság, hogy eladtam a lelkem, csak azzal vigasztaltam magam, hogy ugyse fogják meg tudni. Annak a pár embernek, aki abban a lokálban tölti az éjszakáját, egyéb gondja is van, minthogy másnap az én vékony novelláskámra visszaemlékezzék. Hiszen nem nagy dolog az egész. A zsebemből előszedem azt a nyomtatásban megjelent elbeszélést, beletemetkezem, gyorsan elhadarom és azzal vége. Viszont a husz korona mégis csak husz korona. Telik belőle egy jó vacsorára és még másnapra is talán. És még csak a fejemet sem kell törnöm érte, csak éppem egy kis feszélyt kell elszednem. Tulajdonképpen a róka második bórét nyuzom le,

bolond lennék, ha ezt az alkalmat elszalasztanám. Irónak ugyis ritkán kínálkozik ilyen könnyű kerése.

De este, amint szmokingba bujva utnak indultam, egyszerre összeomlott a bátorságom, amelybe egész napi buzdítással tüzeltem magam. Egyszerre világosan láttam, hogy az a jámbor novella súlyosabb következmények nélkül megjelenhetett az újság türelmes papírján nyomtatott holt betűivel, de eleven közönség előtt, élőszóval előadva, magamnak kell a felelősséget vállalnom érte.

Még utközben elhatároztam, hogy felolvasás helyett inkább egy régi kipróbált műsorszámomat veszem elő, amellyel már Nagyváradom jogászkoromban nagy sikert arattam a jótékony műkedvelő-koncerteken. Ez a szám abból állott, hogy komor arccal kiállok a közönség elé, bejelentem, hogy egy hosszú novellát fogom felolvasni *Novemberi unalom* címmel, aztán leülök az asztalhoz, a hangomat köszörülöm, krákgokok, vizet iszom, megteszem a felolvasások valamennyi vérfigyasztó előkészületét, aztán a zseembe nyulok a kéziratért és akkor kiderül, hogy a felolvasásomat otthon felejtettem. Ijedten felugrom, mintha haza akarnék rohanni a kéziratért, hebegve mentegetőzöm, aztán a hebegés egyre folyamatosabb beszédé sűrűsödik és egy kis rögtönzöttnek látszó humoreszk kerekedik ki belőle. Hogy ez a humoreszk miről szólt, arra már nem emlékszem, de nem is fontos; inkább színészi produkció volt az egész.

A portás keskeny folyosón elvezetett az igazgatóhoz, Kondor Ernőhöz, aki felvitte a színpadra, odaállított egy kulissza mögé, hogy várjak ott, amíg rám kerül a sor. Közbevetőleg megjegyzem, hogy ez a Kondor Ernő csak mint igazgató szerepelt a vállalatnál és ezt elég rosszul tettem, mert amint később kiderült, igazán tehetséges nótaköltő, aki utánozhatatlan tüzelle tudta alkotásait hegedűjén kísérgetni. Dalai ma is értékálló, eleven népdalok. De akkor még ezt a tehetségét csak a maga mulatságára gyakorolta. Hazulról gazdag fiu volt, bohémhajlama vitte a színészi pályára és telivér riccsaiban ő állott a cigánybanda élére primásnak. Tehát ott állottam a szerény színpal mögött és néztem a kabarét. Életemben először. A nézőtérre nem láthattam, csak a parányi színpad egy kis részét.

A konferáló Nadas Sándor volt. A ő szerepe az volt, hogy az egyes számokat eleven műsor gyanánt bejelentse. Utcai ruhában állott ki, a cigarettája az alsó ajkához ragasztva fityegett le, két kezét a nadrágszébebe dugta és mormoló hangon dünnyögte:

— Most Csiri Biri művésznő következik, aki néhány dalt fog előadni saját száján keresztül.

Ennyi volt az egész, aztán a közönségnek hátat fordítva, lomhán kicammogott. De emlékszem, nekem nagyon imponált az a fölényes megvetés, amellyel ezt az egész bransot nyakonütötte és hányavetésében volt valami kedves sihederség, amelyet írásában sikerült később tipikus pesti vonássá megrögzítenie. A megvetése különben őszinte volt, mert néhány nap múlva örökre otthagya ezt a pályát.

Utána egy hosszú német színész következett, aki a müncheni *Elf-Scharfrichter*-ek tagja volt. Fekete pierrot ruhában volt, az arca belisztezve, a nyaka körül fehér gallér és gitár-kisérlet mellett valami végtelennek induló dalt énekelt a madarak lakodalmáról. Kétszoros stró-fákban, minden két sor után gitáron kipengettet és csukott szájjal elzúmmögött refrénnel számolt be arról, hogy a lakodalmon résztvevő madarak mit szóltak a családi eseményhez. Például:

A pinty azt mondja: fity-firity,
Mert mint a pinty, ő oly irigy,
Rampampam, rampampam.

Csak persze ő németül énekelt és magam is csüggedten állapítottam meg magamban, hogy hiába, ilyesmit mi magyarok nem tudunk csinálni.

Aztán egy franciából németre, németből magyarra torzított kis bohózat következett, amelynek főszerepét egy szép fekete színész, Almássy Lola játszotta. Izgalmamban egyáltalán nem tudtam nyomon követni, hogy mi történik a darabban, de ha jól gyanítom, maga a cselekmény nem is volt fontos. A fontos az volt, hogy a cselekvény színhelye egy fürdőkád volt, amelyben a művésznő ült. Én, aki a színpadról felülről néztem, meggyőződhettem róla, hogy a művésznő csak annyira volt meztelen, amennyire azt a nézőtér felé az illúzió megkövetelte. De még ez a felső regisztrerekre szorított pucérság is a fekete misék füledt hangulatát gyullasztotta ki bennem.

(Folytatjuk)

KABARÉ (Peer mozi, Tel-Aviv)

Harold Prince nagyszerű Broadway-i revüjének filmváltozata Bob Fosse rendezésében...

Röviden: ha valaha is alkottak „totális filmet”, ugye az. Hála Liza Minelli csodálatos interpretációjának és a rendkívül változatos elemek ügyes együttesének...

Nyilvánvaló, hogy a lenyűgöző film nem született volna meg egy különleges klaszszusú sztár nélkül. Mert Liza az, aki ugyszólván elejétől végig „viszi” a darabot és valószínűleg „one woman show”-t produkál.

De Liza nem Judy. Testileg-lelkileg edzett, erős teremtés. Tudatában van tehetségének és nem riad vissza a kemény munkától.

„Liza egész életében dolgozott. Mindig akad valaki, aki tragikus sorsú édesanyja számlájára próbálja elkönyvelni Liza sikerét...

„Liza egész életében dolgozott. Mindig akad valaki, aki tragikus sorsú édesanyja számlájára próbálja elkönyvelni Liza sikerét...

532 crossword puzzle grid with numbers and some filled-in letters.

Vizsintes: 1. Réz, nikkelt és cink ötvözet. Evőeszközök és ékszer készítésére használják.

gánhangzó. 8. Angol egy. 9. A tizenkettedik századbeli francia nemzeti hősköltemény legenda hőse. 10. A Földközi-tengerbe ömlő folyó Spanyolországban.

Erős lap esetén... (148)

Korábbi számunkban írtunk az információs kontráról, mégpedig azon esetekben, amikor az ellenfél nyitása után meglehetősen gyenge lappal rendelkezünk...

Vagyis: ha lapunk legkevesebb 11 pontot foglal magában (esetleg egy hosszú vagy közepes színrel). Erről természetesen kontrázó partnerünket informálnunk kell.

Lapunk: P: ADX Kő: Kxxx Ká: Kxx T: zxx Az ellenfél 1 treffet mondott. Részünkről a korrekt válasz: 2 kör. Annak ellenére, hogy ebben a színben nem rendelkezünk meggyőző erősséggel.

Lapunk: P: xz Kő: Axxx Ká: DB9 T: DB10x Az ellenfél egy pikkel nyitott. Partnerünk kontrája után a helyes válasz: 3 treff.

(Folytatjuk)

A Blue Team fekete napja

A világhírű olasz csapatnak sem megy mindig jól. Az alábbi fekete nap a Blue Team-et a Melia néven ismeretes bridsz-fesztiválon érte.

Bridge hand diagram showing cards and scores for a game between Blue Team and another team.

A licit: Észak 1 káróval nyitott. Kelet (Forquet, a Blue Team legavatottabb játékosa) az aróval szándéklak közbeszólt s 1 pikket mondott.

HOROSZKOP

Horoscope section with 12 zodiac signs: VIZONTÓ, OROSZLÁN, SZCZ, HALAK, KOS, MÉRLEG, BIKA, SKORPIO, IKREK, NYIL, RAK, and HÁZ.

529 SZ. KERESZTREJTVENY MEGFEJTESE

Vizsintes: 1. SIMENON - 6. GASZTRONOMIA - 26. KINYOMOZTA - 44. PAPI - 52. HOPERA - 56. MALIPIERO 73. 1) HAVAZÁS. 2) ÁRAD - 79. SPIRITUALE - 89. 1) BASEDOW, 2) OROSZ - 90. TELEKI.

JÁTSZÓTEREK - FELNÖTTEKNEK

Világszerte rengeteg sajátosságot tulajdonítanak az angoloknak. Nevezetesen a hidegvérűkről, az állítólagos kimerészségükről, szótlanágukról, csak arról nem, ami pedig meglehetősen szembetűnik rajtuk: nagyon szeretnek játszani.

UJ KELET SZELVENY 532 REJTVENYPÁLYAZAT. Név: ...

NEM JÓ, HA
A KOLLEAGNÓ
TUL CSINOS...

AMERIKAI IMPORT-VICC
(Amikor a halálbüntetés még érvényben volt)

A Sing-Sing egyik cellájában négyen ülnek. Behozták az ötödik rabot, aki úgy látja, hogy nagy a zsúfoltság, ezért bemutatkozás után így szól:
— Elnézést uraim, hogy zavarok, de csak két hétre veszem igénybe a türelmüket.
A többiek irigykedve érdeklődnek:
— Csak két hét? De hiszen ez kitűnő! Hát mit követelt el?
— Megfojtottam az anyósomat, aztán meg leszurtam a feleségemet.
— És ez csak két hét?
— Itt két hét. Aztán megyek a villamoszékbe...

STATISZTIKA

A szerelmes udvarló így szól a lányhoz:
— Ha nem leszel az enyém, tudd meg, hogy golyót röpítek a fejembe.
A lány csak mosolygott, majd így felelt:
— Tudod, hogy hányan mondták ezt már nekem?
A fiú szó nélkül átment a másik szobába, ahonnan fél perc múlva hatalmas durranás hallatszott. A lány berohant, ott találta a fiút a földön fekvő, holtan.
Kicsit megszeppent, s elgondolkodott, majd egész halkán ezt motyogta:
— Huszonhárom fiú közül egy akad, aki nem hazudik. Nem is rossz statisztika...

Kizárólag logikusan gondolkodóknak

Egy fiatal lány börtönről érzi az otthonát. Egy fiatal asszony inkább munkatáborban.

Hallgatni arany. Ezért van annyi szegény ember a világon.

Minden férfinak két természete van. Az egyik, amelyet a felesége ismer és a másik, amelyről azt hiszi, hogy a felesége nem ismeri.

Ádám és Éva nagyszerűen éltek a paradicsomban és a kitaláltság után is. Az életformájuk miatt csak irigyelhetjük őket. Legelső sorban azért, hogy soha nem kellett felkeresniük a fogorvost.

KIS TÖRTÉNET

A HAZASSÁGRÓL

A vonat-fülkében ketten ülnek. Egy férfi és egy asszony. A férfi újságot olvas, az asszony a tájban gyönyörködik. Egyszer csak a férfi elővesz egy szivart a tárcsájából, de mielőtt rágyújtana, megkérdi az asszonyt:

— Bocsánat, hölgyem rágyújt-hatok?

Nagyon kedves mosollyal felel a hölgy:

— Csak úgy, mint otthon!
— Kösönöm szépen — feleli a férfi, s félszegen visszatesszi a szivart a tárcsájába...

ÁLLAMI ÁLLÁS

— Mit csinál a bátyád? Emlékszem, mennyit dolgozott, hogy megkapja azt az állami állást.
— Most már semmit nem csinál.
— Hogy-hogy?
— Már megkapta az állást...

PATIKÁBAN

Bumburnyák bemegy a patikába és mérget kér az anyósa számára.
— Receptje van? — kérdi a gyógyszerész.
— Az éppen nincs — feleli Bumburnyák —, de nálam van az anyósom képe, meg tudom mutatni...

FILOZÓFIA A MELLÉNYZSEBEN

Inkább az írók égecsék el, de soha nem a könyvet.

Ha az asszony azt mondja a férjének, hogy arany fülbevalót kapott ajándékba a nagybátyjától, akkor vagy a fülbevaló hamis, vagy a nagybácsi. De az asszony föltétlen.

Az a férfi tud jól megenni az asszonyokkal, aki képes megenni nélküliük.

Vannak olyan emberek is, akik jól tudnak nézni, mégis rosszul látnak.

A gazdagok pénzzel élnek, a szegények pénz nélkül, de a szerencsétlenek a pénztért.

ROBOT-EMBER AZ ORVOSNÁL

— Doktor úr, néha úgy érzem, mintha belülről rozsdásodnék...

RÉMES RIMEK

Husszein király újra nősült.
— csak várjuk ki a végét! —, öfelsege már nem kezdő férj, s Alijának hívják új feleségét.

A változást örömmel regisztráljuk — egy jó hírtől ugyan ki fázik! —, mert az következők most beléle, hogy Husszein király „alijázik”.

(meredek)

OBÁADÓ VÖLEGÉNY

A völegény tudomást szerez arról, hogy kis menyasszonya megfázott, láza is van, az orvos tanácsára néhány napig ágyban marad.

— Most mit tegyek? — kérdi a völegény tanácsátalanul a tapasztalt barátját.
— Ilyenkor küld az ember egy csokor rózsát.

— Hány szálát?
— Mondjuk, hét szálát.

A völegény elmegy a virágüzletbe, ahol naiv módon azzal kezd, hogy beteg a menyasszonya, szeretne felküdenni a lakására egy pár szál rózsát.

— Mibe kerül szálja? — kérdi?
— Egy darab font husz.

A völegény kifordul az üzletből, miközben ezt hebegi:
— Nem... nem... annyira azért nem beteg...

A LÁNYOK, A LÁNYOK...

A 17 éves lányka így szól a mamájához

— Anyu, ugye, te azt mondtad nekem, hogy a férfiak szívéhez a gyomrukon át vezet az út.

— Igen.

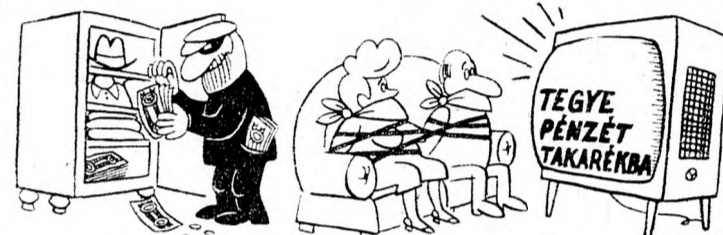
— Hát csak azt akarom mondani, hogy én tegnap este találtam egy új ösvényt...

ORVOSNÁL

Az orvos vizsgálja a páciens, közben megkérdi:
— Dohányzik?
— Köszönöm, éppen most dobtam el...

AZ ELSŐ KÉRDÉS

A betörő leül az a nyolc esztendőre, amelyre ítélték, majd szabadulása után int egy taxinál a börtönkapu előtt. Jön a taxi, s ezzel a kérdéssel fordul a sofőrhöz:
— Maga is szabad?

HA MAJD BEVEZETIK A REKLÁMMŰSORT A TÉVÉBEN

ARANYOS KIS FELESÉG

Hazajón a tel-avivi férj, ünneplésen megcsókoltja kis feleségét és közli vele a nagy újságot

— Szívem, a mai napon száz-ezer font értékű életbiztosítást kötöttem!

— Nagyszerű! — mondja a feleség. — Ezentúl legalább nem kell nudnyik módon állandóan figyelmeztetéseket, mikor együtt utazunk, hogy vezess nagyon óvatosan...

HA A FÉRJ NEM HISZ AZ ASSZONYNAK

Az asszony hosszú-hosszú telpelődés után elhatározza, hogy mindent bevall a férjének.
Este, vacsora után, odaáll elé és ezt mondja:
— Jenő, egy vallomással tartozom. Én megcsallak téged!
A férj csóválja a fejet, majd ezt feleli:
— Tudom már régen, hogy feltételesen akarsz tenni, de ez nekem nem fog sikerülni. Egy szavadat sem hiszem!

Az asszony még két-három alkalommal megismétli a vallomását, de a férje nem hiszi el valóban. Vakon bizik a feleségében.

Egyszer aztán valami rendkívüli dolog miatt másfél órával előbb jön haza az irosából, s a feleségét félreérthetetlen helyzetben találja egy Izraelben tanuló ösztöndíjas néger diákkal.

Most aztán nem bír magával a férj és üvölt, ahogy csak a szája kifer:
— Te szegyetlen! Te cafat! Te utcarongy!

A feleség azonban nem veszti el a hidegvérét:
— Nyugodj meg, Jenő! Már hetek óta mondom, hogy megcsallak, de te nem hittél el, amíg be nem bizonyítottam feketé fehéren...

ASSZONYI LOGIKA

A férj korábban érkezik haza, s a feleségét a legjobb barátja társaságában találja. A helyzet kinos, a férj éppen azon gondolkodik, hogy milyen formában adjon kifejezést a felháborodásának, de az asszony megoldja ezt a problémát.

Ektelen haraggal így kiabál:
— Amikor éjtel kimaradsz, s kérdezem, hogy miért jössz ilyen későn, mindig találsz valami kifogást. Szeretném tudni, van-e valami magyarázatod arra, hogy miért jöttél ma ilyen korán?

BETÖRÉS UTÁN

— Holnap elosztjuk a zsákmányt és én a saját részemem beteszem ebbe a bankba.
— Miért?
— Ugy látom, itt kitűnő a biztonsági berendezés...

EGY LEÁNY NAPLÓJÁBÓL

— Istenem, milyen fureskák a férfiak! Előbb áradoznak, hogy milyen szép vagyok, aztán azonnal igyekeznek eloltani a világlant...

HA A KÉPVISELŐ BETEG

Megbetegedett egy Kneszet képviselő, beszéltették a körhözba. Néhány nap múlva a következő táviratot kapta
„Képviselőtársai gyors felépülést kívánnak. A jövővénást 56 szótöbbséggel fogadták el 27 ellenében, tizenkilenc tartózkodás mellett...”

IGAZI FÉRFI LESZ BELŐLE

A 16 éves fiú ölelgeti 15 éves kis barátját, s közben lelkesen mondja a szöveget:

— Szeretlek! Szeretlek! Szeretlek!
A lányka megszólal:
— És el is veszel majd feleségül?

A fiú kicsit lehílt hanghordozással:
— Mond Ruti, miért kell mindig témát változtatnod?

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG

Az élet olyan, mint a taxi. Ugyanis a taxira akkor is ketyeg, ha haladsz a célod felé, de akkor is, ha váratod a kocsi.

Az ember fog nélkül, haj nélkül és illúziók nélkül születik. És így is hal meg.

Ha igazán szépen akarod tudni magad, ford el a tükröd. Fiatal, tapasztalatlan férj azt kérdi a feleségétől, hogy szüksége van-e egy kis pénzre. Tapasztalt, veterán férj megkérdi az asszonytól, hogy tudna-e adni neki egy kis pénzt.

Ha egy lány a keresztyén kezdi szólni a férfit, ez annak a jele, hogy gyakran gondol a családi nevére.

TEMETŐI TÖRTÉNET

Eisenstaedter urnak meghal a felesége. A temetőben — a frissen hantolt sír mellett — kezét tördeli, potyognak a könnyei, amikor egyszer csak hozzálép az ismert házasságközvetítő és egy partit ajánl. Szép, vagyonos, gyermektelen özvegyet.

Nagyon mélyet sóhajt Eisenstaedter ur és odasugja:
— Igazán sajnálom, de elkésett...

IMPORTVICC A SZÁMOK VILÁGÁBÓL

Két nulla sémái indul. Ahogy sétálgatnak, egyszer csak szembe jön velük egy nyolcas.

Az egyik nulla odaszól a másiknak:
— Nézd meg ezt a hülye nullát, ebben a nagy melegben így összehajlítta magát ezzel az övvel...

FINOM KIS VENDEGLŐ

— Pincér, egy légy volt a sömörben. Mit jelent ez?
— Fogalmam sincs, uram. Én csak egy egyszerű pincér vagyok, nem jóvendőmondó...

NEHEZ ESET

— Mi a panasz? — kérdi a pszichiáter az előtte ülő beteg-től.
— Az eset súlyos, doktor ur. A balfülből uborka nő ki.
— Hogy lehet az?
— Magam sem értem. De esküszöm, hogy én retket ültettem...

SZÓTÁRLAPOK

JÓ SZOMSZÉD: Az olyan szomszéd, aki mosolyogva köszön a lépcsőházban, de nem akar veled társadalmi életet élni, tehát este nem kopogtat be hozzád.

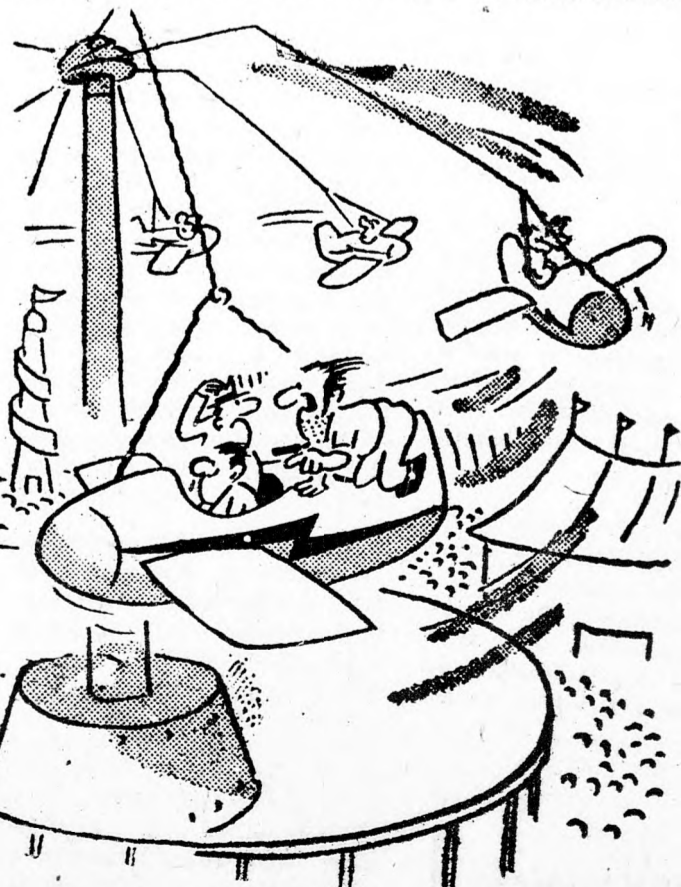
HAZUG FÉRFI: Az olyan férfi, aki azt állítja a feleségének, hogy mind a fizetését, mind a mellékjövendelmét odaadja neki — az utolsó fillérig.

TEA: A világ népei számára kellemes ital. Az angoloknál a társalgás üzemanyaga.

TELEVÍZIO: Csodamasina, amelynek segítségével különböző emberek kerülnek a házba. Legtöbbjük olyan, hogy soha nem jutna eszébe meghívni őket képernyő nélkül.

SZÉPSÉG: Inkább a szomszédasszonyon, mint a saját feleségünkön tanulmányozható.

GENTLEMAN: Az olyan ember, aki néha úgy viselkedik, ahogy kell.

A PÉLDA RAGADÓS

— Azonnal forduljon meg és irány Kirját-Chajim!

Henry Fonda neves amerikai filmszínész úgy látszik, nem tanúsít kellő megértést lánya, Jane iránt, aki, mint ismeretes, igen tevékeny részt vesz a háború és az egyenlőtlenség elleni harcban.
— Már egészen a szokásává vált, hogy a rendőroket szítja, Szegény gyermek, alig ismerem rá. Attól félek, hogy Jeanne D'Arc sorsára jut; magyára vetik élve — mondta az idős színész.

Csak most tudott ki, hogy a brazil kormány tíz évvel ezelőtt miért szüntette meg az I. cruzeiro bankjegyek nyomtatását és miért vonta ki őket a forgalomból.
A kormány különbizottsága megállapította ugyanis, hogy egy I. cruzeiro bankjegy nyomtatása 1,20 cruzeiroba kerül.

Pascale Petit népszerű francia színésznő, nem éppen kedvezőnek ragyogó ölete támad:
— Csináljunk tömegfelvonulást.
— Benne vagyok. De hogy képzeled?
— En vizsem elől a zászlót és te leszel a tömeg. Majd utána mentelsz.
Percek múlva már indulnak is. Körbe menetlik az egész intézetet. Egyszer csak az elől menetelő zászló hordozó felkiált, mert egy rugást kap hátulról.
— Ki rugott belém? — kérdi dühösen.
A mögötte menetelő flegmán válaszol:
— Hogy lehet azt ebben a tömegben megállapítani?

Egy este a feleség kérélni élte párját:
— Drágám, igazán elmehegnék már moziba!
Férje felne az újságból, s kedvetlenül mondja:
— Moziba? Hiszen voltunk.
— Tudom, de azt mesélik, hogy azóta bevezették a hangosfilmet.

„Szeretem magát egész műanyag szívemmel, amelyet atomenergia dobogat meg”. A jövőben esetleg így udvarol majd a szerelmes férfi, akinek műszere van — írja a Paris Match. Az új műszere egy amerikai feltalálója, Lovell Harmon, most próbálja ki szerkezetét egy borjún.

Egy londoni étterem érdekes újítást vezetett be. Nemcsak a minőséget garantálja, hanem a mennyiséget is, mézpedig centiméterrel mérve. Így egy sült öt centiméter széles, egy hamburgi kilenc centiméter, egy dupla szendvics husz centiméter, a kollet huszonöt, a fagyalt huszonhárom centiméter magas. A rendszernek az az előnye, hogy egy számláló centiméterekben állítja ki a számlát...

Egy esztendőre eltiltották az orvosi gyakorlatról Jean Carpentier orvost, akinek az volt a bűne, hogy röpcedulákat osztogatott az iskolák előtt a diákok körében, amelyen ez állt:
„Tanuljunk meg, hogyan kell helyesen gyakorolni a szerelmet, mert ez a boldogság útja”.
Az egyéves tilalmat azzal okolták meg, hogy az orvos foglalkozásától eltérő gyakorlatot folytatott — írja a Le Monde.

Georges Pompidou francia köztársasági elnök „soknak találja azoknak a számát, akik a Becsületrend rozettáját viselik gomblyukukban, s komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy csökkentse a kitüntéseket — írja az Express. A legutóbbi statisztikák szerint 291.278 a Becsületrendet viselők száma. Csak tavaly kétezerrel növekedett a kitüntetettek népes táborára.

„Minden hajótípust meg tudunk építeni”

A Resef rakétaszázad az „utolsó szó” az elektronika, a technológia és az általános felszerelés tekintetében — Az 58 méter hosszú rakétaszázad megépítéséhez mintegy 35 ezer kilométer elektromos kábelt használtunk, körülbelül 50 ezer elektromos kapcsolást alkalmaztunk építés közben, huszonöt belső berendezés működtetésére. — A Resef parancsnoka tökéletesen kézben tarja a naszádot és ha annak egy csavarja történetesen felmelegszik a kívánatosnál magasabb hőfokra, negyed perc múlva tudomást szerez arról — Sokkal olcsóbban építettük meg a rakétaszázadot, mint amennyibe külföldön került volna.

Írta: RÁFAEL BASAN

Libertovszki igazgató az interjú előtt ezt mondta nekem: — Amíg nem látja a saját szemével a rakétaszázadot, nincs miről beszélnünk... Valóban megtekintettem, az utolsó simításokat végzik rajta. Az igazgató valósággal simogatja a szemével, miközben ezt mondja: — Ugye, hogy gyönyörű? Figyelje meg, hogy milyen aprólékos munkára itt szükség, miközben rakétaszázadot építünk, a szerelésnél egy tízmilliméter tévedést sem engedhetünk meg magunknak.

— Miért tekinthető komoly eredménynek a Resef megépítése?
— Az a legfőbb eredmény, hogy egy ilyen hadiszerszámmal képesek vagyunk egyedül megépíteni Izraelben a hadsereg számára. A másik nagy eredmény, hogy a Resef az „utolsó szó” az elektronika, technológiai téren és az általános felszerelés vonatkozásában. Az építés közben számos problémát kel-

lett megoldandó. Az egyik a méret volt. A naszád olyan berendezéseket hord, hogy ezekhez különleges, valóságos óriás-méretre volt szükség. További probléma volt, hogy nem tudtuk, mennyi nyersanyagot rendeljünk az építéshez. Ilyen tapasztalataink még nem voltak. En csak azt akartam, hogy kezdjük már el a munkát, ezért indítványoztam, hogy hozassunk mindenből 20 százalékkal többet. Mérnökeink és technikusaink közül negyven embert Európába kellett küldeni, hogy tanulmányozzák a különböző munkafolyamatokat — szintén azért, mert hiányzott a tapasztalatuk. Munka közben óriási problémát jelentett a különleges hegesztési módszerek alkalmazása. A hagyományos módszerekkel semmire sem mentünk, valami speciálisra volt szükség. Ki kellett dolgoznunk ezeket a módszereket is. A hadiflotta részéről a legkényesebb igény nyilvánult meg munkánk iránt, ezt tekintve kellett vennünk.

— Az építéshez felhasznált nyersanyag teljes egészében külföldi eredetű?

ÖTEZÉRTÖZSÁZ TERVRAJZ

— A nehézségek között kell megemlítenem annak a tisztázását, hogy a szükséges nyersanyagból mit kaphatunk meg itthon, mit nem. Meg kell mondanom, hogy a különböző gyárak részéről száz százalékos együttműködés nyilvánult meg, ami megkönnyítette a munkánkat. Elsősorban az elektronikus berendezésre, annak legyártására gondoltunk. Tudunk kell, hogy a naszád 58 méter hosszú, s 35 ezer kilométer kábelt építettünk bele, miközben mintegy 50 ezer elektromos kapcsolást alkalmaztunk építés közben. Huszonöt berendezést működtetnek ezek a kapcsolók. A munkához 5500 mérnöki tervrajz készült.

— Mi a célja a Resef rakétaszázadnak?

— Olyan nagy a Resef tűzereje, mint két „cherbourg-i naszád”-nak. Rendkívül nagy az állóképessége. A hatósugara is jóval nagyobb a cherbourgiakénál. Legjobb tudomásom szerint, egyetlen arab országban sincs a Resefhez hasonlítható naszádjá. Hatósugara háromszor nagyobb a cherbourgi naszádokénál. Hét Gavriél rakétával és két 76 milliméteres ágyúval van felszerelve. Perceként negyvenszer képesek löni ezek az ágyúk. Természetes, hogy a lövéseket automatikusan adják le. A rakétakilóvet szintén automatizált irányítja, elektronikus erővel. A Resef parancsnoka tökéletesen kézben tartja majd a naszádot. Ha annak egy csavarja történetesen felmelegszik a kelleténél jobban, erről a parancsnok — az automatikus berendezés közvetítésén — negyed percen belül értesül. Ilyen automatizációja van egyébként az amerikai Polaris tengeralfajróknak.

— Milyen feltételeket biztosítottak a Resef legénységének?

— A naszád legénysége — a tisztekkel együtt — 45 fő. Három szakmában dolgoznak. A legénység már jól ismeri a naszádot, olyan színvonalon, ahogy ezt a Cáhál normái megkövetelik. Olyan feltételeket biztosítottunk a legénységnek, hogy hosszú időtartó hajózárra is képesek legyenek. Minden katonának külön ágya van — nem úgy,

mint a tengeralfajróban, ahol helytakarósság miatt kevesebb ágyat szokás beépíteni, mint a legénység száma, s aztán egymást váltják a pihenésre kijelölt órákban; tökéletes a légkondícionálás, minden katonának szekrényke, és így tovább.

— Nagyon magas igényekkel lépett fel önökkel szemben a hadsereg?

— Rendkívül magasak voltak az igények, de hamar felismertem magam is, hogy ez így helyes. Munka közben a legszorosabb együttműködés alakult ki közöttünk és a tengeri haderő illetékes vezetői között.

— Milyenek a Resef motorjai?

A KÖLCSÖNÖS BIZALOM LÉGKÖRE

— Négy Diesel-motor működteti a naszádot. Egyenként 2670 lóerősek. Németországban gyártották ezeket a motorokat. Az előbb elmondottakhoz szeretném még hozzáfűzni, hogy a tengeri erő parancsnokjára egyenként felülvizsgálta a Resef megépítéséhez készített 5500 tervrajtot. Munka közben kölcsönös bizalom alakította ki a megfelelő légkört. A külföldi hadihajógyártás módszereivel összehasonlítva, elmondhatom, hogy nálunk különösen sürgetett a határidő — minél gyorsabban kellett elkészülnünk a munkával —, s annak is nagy jelentősége volt, hogy minél kevesebbet költünk.

— Olcsón építették meg?

— Meggyőződésem, hogy sokkal kevesebbet kerültül az építése, mint amennyibe egy ilyen hadihajó külföldön került.

— Miért?

— Építés közben kidolgoztuk a legalkalmasabb termelési módokat. Helyes premizálással a dolgozókat is érdekeltté tettük, így célkitűzéseink köztössé váltak. Meg kell mondanom, hogy hajógyárunk prémiumrendszere bevált. Végül még hozzáfűzném, hogy megelégedtünk jóval szerényebb házzal, mint más, hadihajók előállítására berendezett külföldi gyárak.

— Ezek szerint érdemes volt megépíteni a naszádot?

— Föltétlenül érdemes!
— Ez az első harci eszköz, amelyet a tengeri erő számára építettek?

— Kisebbségi célokra már építettünk. Ezek már leadták a névjegyüket az egyiptomi vízekben.
— A Resef megépítésének sikere arra mutat, hogy ennél nagyobb vállalkozásra is alkalmas az Izraeli Hajógyár?

VANNAK TOVÁBBI ELKÉPZELÉSEINK

— Az a tervünk természetesen, hogy tovább lépünk. A technológia és az elektronika nem topog egyhelyben, s talán sikerül majd tető alá hozni további, még nagyobb elképzeléseinket.

— Lát-e lehetőséget a Resef, illetve a naszádnak megfelelő építmény exportálására?

— Már megtettük az ajánlatot ebben az ügyben néhány országban, s gondolom, a Resef vízrebocsátása után kapunk majd megrendeléseket.

— Felhasználták-e a Resef építéseihez izraeli találmányokat?

— Természetesen. Hogy mást ne említsék, a Gavriél rakéta, amelyet az izraeli hadipar állít elő. De ez nem az egyetlen...

— Az „Izraeli Hajógyár” éveken át ráfizetés üzemként volt ismeretes, sőt arról is tudunk, hogy még izraeli hajózási vállalatok sem szívesen javították ott a hajóikat. Ezért meg kell mondanom, kicsit meglepő, hogy most sikerült megépítenünk ezt a rakétaszázadot. Mivel magyarázza a hirtelen változást?

— Hallott ön már a bizalmatlanságról? Tudnia kell, hogy ez is van nálunk. Akinek elromlik az autója, az vagy X-nél, vagy Y-nál javíttatja meg, de a lényeg, hogy izraeli garázsban. De akinek a hajója szorul javításra, az előtt nyitva az egész világ. Nagyon sok hajótulajdonos jobban bízik a külföldi hajógyárak szolgálatában. Annál is inkább, mert a gazdasági kormányzat nem részesíti védelemben a hazai hajógyárt. Most viszont, a Resef megépítése és sikere csattanós válasz a kishíteknek és a bizalmatlankodóknak. Azt példázza a siker, hogy gyárunk minden hajótípus megépítésére alkalmas.

— Olyan passzát is hallottunk, hogy önök

drágábban javítanak, mint más, külföldi hajógyárak.

— Mi nem kapunk segítséget a kormánytól, a magunk lábán kell megállnunk. Vannak olyan hajógyárak, amelyek szinte üzleti megfontolások nélkül számítják ki az árakat. Például a japán gyárak, amelyek a világ hajózási szektorának 51 százalékát megépítik, illetve a kommunista blokk országainak hajógyárjai — de beszéljünk Amerikáról. Az amerikai hajógyárak rendkívül fejlettek, és meg kell mondanom, hogy a kormányzattól igen-igen jelentős anyagi segítséget kapnak.

— Milyen része van a Resef sikerében az Izraeli Hajógyár munkásainak?

A LEGMAGASABB ELISMERÉS

— Minden munkásnak, technikusnak és mérnöknek elismerés jár. A legmagasabb elismerés, mert kiűnő munkát végeztek. Sokkal jelentősebb elismerés illeti őket, mint például engem. Jól tudták, hogy a Cáhál megrendelése alapján készül a Resef, s a célja az ellenség elrettentése. Izrael határainak védelme.

— Milyen tervei vannak a gyárnak?

— A „CIM” nemzeti hajózási társaság vezetőivel vagyunk tárgyalásban. Arról tárgyalunk, hogy két — esetleg négy — hajót építenék nekik, egyenként 9000 tonnásakat. Remélem, eredményesek lesznek a tárgyalások és néhány héten belül hozzájárhatunk az építő munkához. Elkészítjük gyárunk távlati tervei, amelyek már a tényleges lehetőségeinkre épültek.

— Hány munkást foglalkoztat jelenleg a gyár?

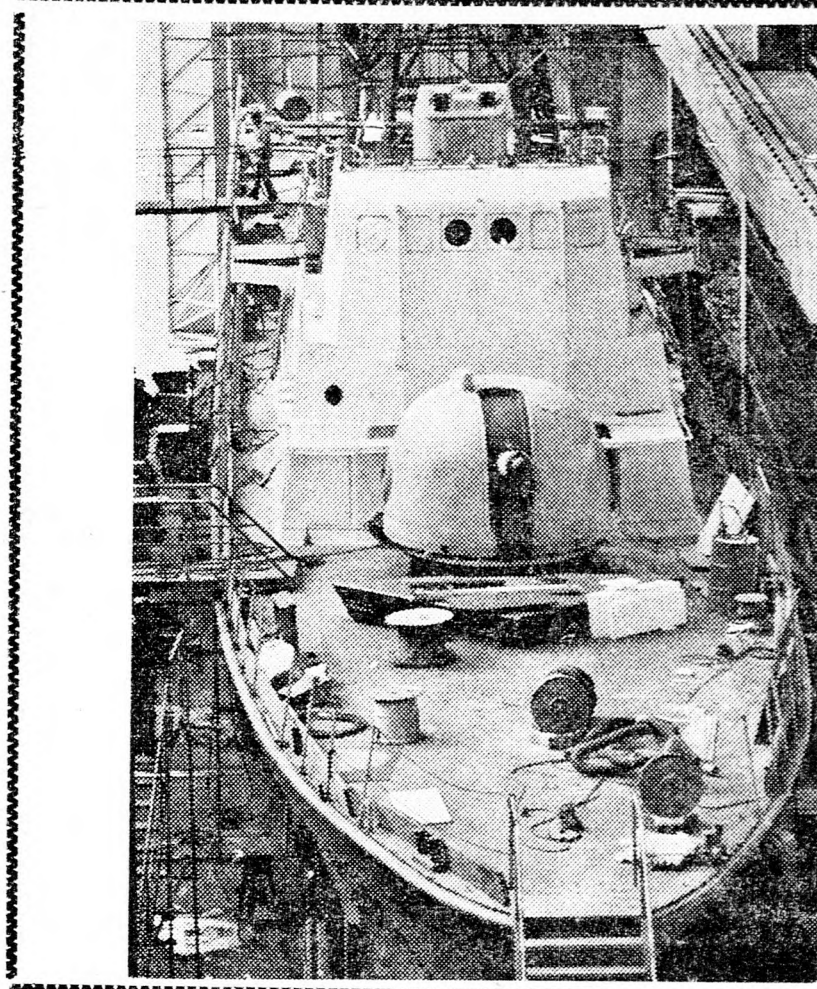
— Ebben a percben 750 dolgozónk van, de terveztük a gyár kiszélesítését, ami azt jelenti, hogy több dolgozóra lesz majd szükségünk.

— Most nyereséges a gyár?

— Engedje meg, hogy zsidó ember mód-

jára feleljek. Miénk az első és az egyetlen hajógyár Izraelben. Előző 10 évvel kezdte meg a gyár a termelő munkát. Először meg kellett tanítanunk az embereinket a szakma titkaira, mert ebben az országban Salomon király óta nem építettek zsidó emberek

szem jól ellátni a munkámat. Ennyi az egész. Ha az izraeli viszonyok mellett eredményeket akarunk elérni, akkor azt mondják reánk, hogy „nehéz emberek” vagyunk. Személy szerint, nem szívesen vagyok kemény ember...

— Mint a gyár igazgatója, nagy pillanatok éri a Resef elkészülését?
— Feltétlenül így érzem, bár meg kell jegyezni, hogy szeretnék ennél nagyobb eredményeket is elérni idővel. Ki nem akar manapság tovább lépni? Ugyanakkor, tagadhatatlan, hogy a Resef vízrebocsátásával új fejezet kezdődik Izrael tengeri ereje történetében.

— Eléri-e a gyár dolgozóinak szakmai színvonalát a külföldi szintet?

— Föltétlenül.

— Önöket azt mondják, hogy nehéz ember.

— Igaz ez?
— KI A NEHÉZ EMBER?
— Mit jelent az, hogy nehéz ember? Nehéz felelősséget vállaltam magamra és igyek-

NE HAGYJUK MAGÁRA A VALLÁSTALAN IFJUSÁGOT

Írta: RÖSSEL MORDECHAJ

Szomorú jelenség, hogy amikor a vallások és nem vallások között fennálló, olykor áthidalhatatlannak tűnő ellentétekről esik szó, Hamis asszociáció révén vallások és vallástalan pártokra gondolunk és hajlunk arra, hogy ezeknek az ellentéteknek politikai hátteret adjunk. Ez a felfogás nemcsak hamis, de veszélyes is, mert azt az illúziót keltheti, hogy pártok közötti megegyezés esetén a kérdés megoldható volna. Erről szó sincs, mert a táborok közötti meg nem értés gyökerei sokkal mélyebbek, a modern izraeli élményvilágban keresendők. Olyan fiatalok nő fel az országban, amelynek szülei a zsidó hagyomány létkörét szívták magukba, de hátat fordítottak annak a világnak, amelyből kinttettek: Messiási megváltó gondolatok és szociális forradalom elvei képezték a felépülő Harmadik Zsidó Állam ideológiai alapjait, de a megvalósítás stádiumában szakadék nyílt meg az elv és valóság között.

A zsidó vallás erkölcsi és szellemi értékei alig mondanak valamit a mai ifjúság számára, mert nem volt alkalma megismerkedni ezekkel az értékekkel és így az egyetlen vonzerő, amely hatni képes rá, az a zsidó állam valósága, annak sokrétű problémáival. De ezeken a tevékenységi területeken való működés nem elégíti ki az ifjúságot. Keres, kutat valamit után, amely túl van az anyagi valóságon, hogy kitöltesse vágyakozását, azt amely minden fiatal lelkében él. Nincs kizárva, hogy éppen a mi anyagi világunkban, amely a technika mindenhatóságának hatása alatt áll, metafizikai, vagy vallási élmények után kutat az ifjúság, botladozó utkeresése közben olyan veszélyes ösvényekre téved, amelyek lehetnek bár látványosak, de végül újabb csalódásokhoz és kiábrándulásokhoz vezetnek majd.

Az intézményes és kötetlen vallások zsidóság erősen bírálja a modern ifjúságot és társadalmát általában, mert távol áll a halachikus előírásoktól. Azért is erős küzdelem folyik, hogy az állam szellemi arculatát minél több halachikus törvény meghatározata által tegyék még zsidóbbá. Helyes és indokolt a szervezett vallások zsidóságának ez a törekvése, de úgy érezzük, hogy a törvénykezés ér-

dekében kifejtett erőfeszítések távolról sem elegendők. Ez a törvény csak úgy válna teljes értékűvé, ha azzal párhuzamosan megfelelő nevelő, felvilágosító és meggyőző munka folyna.

A törvény — majdnem minden törvény — kényszerre van alapozva. Ha konkrét állami érdekeket védő világi törvényről van szó, a polgár akarva-akaratlanul — elfogadja azokat, mert megérti azok fontosságát. Nem ez a helyzet a vallási törvénykezés esetében, amikor a motiváció teljesen érthetetlen a vallástalan polgár számára. Nem érti, vagy érzi annak szükségességét és nem marad más, mint kényszerzserete és az azt követő keserű sajnál.

Ezen a téren pedig súlyos mulasztások terhelik a vallások zsidóság lelkiismeretét. A vallási vezetők, a szellemi emberek, a sokoldalú felkészültséggel rendelkező rabbik, nem tartják a kapcsolatot a nem vallások fiataljával. Nem szállnak le a néphez, nem kísérik meg megismertetni a zsidó hagyomány és gondolat szépségét. Ahelyett, hogy feljuttatják a régi korok tanítását és kiegészítik azt napjaink szemével — megelégednek a bírálatokkal. Így és ezért állt elő az a helyzet, hogy a vallások zsidóság állandó defenzívában van, annak ellenére, hogy van potenciális lehetőség az ifjúság jelentős részének az ősi zsidó forrásokhoz való közelebbre hozatalára.

A napokban levelet kaptam Bét Oren kibucból, amely tudvalegileg nem vallások, sőt... A levél írója Sosana Kármel, a kibuc iskolájában tanít és a néhány sorban a következőket közli:

... Ha Goren főrabbi el is veszítette befolyását különböző körökben, Bét Oren gyermekeinek körében nagyon népszerű lett. Híressé vált döntvénye után általános érdeklődés ébredt a zsidó tudomány, halachikus és hagyományos törvénykezésre iránt. Röviden szomjuhozak a „jiddiskeit”. A hetedik osztály tanulói bár-micvák lesznek az idén és kéri tőlem, hogy ismeressem meg őket a vallások rétegekkel. Arról értesültem, hogy Láví kibuc egyik chávérája időnként meglátogatja a környék nem vallások kibucait és

— Mint a gyár igazgatója, nagy pillanatok éri a Resef elkészülését?

— Feltétlenül így érzem, bár meg kell jegyezni, hogy szeretnék ennél nagyobb eredményeket is elérni idővel. Ki nem akar manapság tovább lépni? Ugyanakkor, tagadhatatlan, hogy a Resef vízrebocsátásával új fejezet kezdődik Izrael tengeri ereje történetében.

— Hallottuk, hogy február 19-ikén rendezték meg a Resef ünnepélyes vízrebocsátási szertartását. Ki avatja le a naszádot? Ki látja az oltárhoz, hagyományos módon, az üveg pezsgőt?

— Ki más, mint Golda Meír, Izrael miniszterelnöke.

az iskolákban elbeszélget a tanulókkal, az őket érdeklő vallási kérdésekről. Hálás volt nek, ha hozzánk is ellátogatna valaki ebből a célból.

Bevallom, meghatott a levél, de ugyanakkor szégyenkeztem is miatta. Meghatott, hogy a gyerekek, akiket sokan előszeretettel neveznek „lebrül beszélgő sárgacukornak” szomjuhozak a „jiddiskeit”. És szégyenkeztem, hogy a kezdeményezés ilyen találkozási nem vallások tényezői részéről történt.

Hol vannak a jesiva ifjúsági szervezetei kiképzői? Miért nem árasztják el a vallástalan településeket látogatásaikkal, hogy ilyen módon hassanak az ottlévő ifjúságra?

És, ha közömbössébből, vagy kényelemből elmulasztják ezt a szentnek nevezhető feladatot, ne vádolják azt a fiataloságot a zsidó értékektől való eltávolodás vádjával, veszenek önmagukra.

A hátramos háború után kitűnő légkör alakult ki a vallási szellemlet terjesztésére, de ez a szellem hamar elpárolgott, mert mi, a vallások zsidók nem bizonyultunk elég felkészültek és áldozatkészeknek a nagy történelmi szász kihalására.

Ezt a súlyos mulasztást nem lehet kimagyarozni, vagy logikus érvekkel indokolni. Akadnak vallások emberek, akik presztizs-tüntetéseket szerveznek, van pénz plakát- és hirdetés-háborúra, egymás marangozására, ködözlásra, de tehetetlenek vagyunk, amikor konstruktív munkára kerülhetne sor!

Nagy a vallások zsidóság felelőssége ezen a téren és nincs olyan tényező, mely feloldhatná őt e felelősség alól. Ha idejében ráeszmél valódi szerepére és vállalja a meggyőzésnek személyes kapcsolat által kialakított közvetlen lehetőségeit — nagy eredményeket érhet el. Ha nem vállalja ezt az utat és megelégszik a törvénykezés utján elérhető eredményekkel, a szakadék mind jobban kimélyülhet a vallások és nem vallások rétegek között.

Vajha vállalná a vallások zsidóság a szűke, nehéz, de értékes módszer alternatíváját.

PATRICK MODIANO

Írta: Dr. ENGEL ZEEV

Előbb néhány adat: ő a legfiatalabb regényíró, akinek a Francia Akadémia valaha is odaítélte az irodalmi díjat. Neve: Patrick Modiano, 25 esztendő és zsidó. A díjnyertes regény címe „Les boulevards de ceinture”. Témája a német megszállás, hőse pedig egy fiatal zsidó, aki ikertestvéreként hasonlít a szerzőre.

A francia irodalom ismerői és rajongói a legtöbbre becsülik azokat az irodalmi műveket, amelyeket évről-évre a Goncourt irodalmi díjjal tüntetnek ki. A Francia Akadémia „halhatatlanjai”, akik hivatalokban ma is kardot és zöld talárt viselnek, konzervatívizmussal nem sok bizalmat keltenek. Az Akadémia értékelését és kiosztott díjait az emberek kétkedéssel fogadják, mert az a gyanú, hogy eleve elutasít minden újítást, minden olyan alkotást, amely a modernség jellegét hordja magán.

Az elmúlt esztendőben a sok díjat nyert könyv és író között mégis Patrick Modiano vonta magára a figyelmet. Izgatott az a körülmény, hogy olyan fiatalon, 25 esztendő korában hivatalos nagydíjat kapott. Fiatalsága garancia arra, hogy nem olyan alkotással állunk szemben, amelyet a mult pókhálója fed be. Mégjobbban zavart azonban az a gondolat, hogy egy fiatal szerző, aki a második világháború után született, aki nem élte át a náci-megszállás borzalmait, csak elbeszélésekből értesült azokról, immár harmadik regényét szenteli ennek a korszaknak. Ime a három könyv címe: „La place de l'Etoile”, „La ronde de nuit” és „Les boulevards de ceinture”.

Eddig, ha olvastam is elbeszélést erről a korszakról az vagy tanuvalomás volt olyan emberek részéről, akik személyesen átcsendtek a náci korszakot és saját élményükről számoltak be, vagy olyan könyv, amelynek szerzője időben és térben közel volt az eseményekhez. Elolvastam Modiano műveit. Nem csalódtam. Egy igen tehetséges író alakja jelent meg előttem, aki husz éves korában a költők koszorújával a fején lépett be a művészek templomába. Ő így nyilatkozik magáról: „Allergiikus vagyok minden tanulmánynyal szemben, abszolút képtelen vagyok bármilyen foglalkozást üzni”.

Művészek született. Tehetsége fiatalon elnyerte az elismerést.

Nehéz lenne a könyv tartalmát summázní. Egy-két gondolatot és mondatot vetek papírra annak a légkörnek az érzékeltetésére, amelyben a hősök élnek.

Egy fiatal zsidó fiú a német megszállás idején apja keresésére indul. Tizenhétéves korában meg is találja. Apja különös nevet visel: Baron Deykvecaire. Foglalkozása? Antik könyvekkel, bútorokkal; képekkel és bélyegekkel kereskedik. Természetes, hogy az antik tárgyak legnagyobb része hamis. A hamisításokat ő maga végzi. Apja baráti köre kététe foglalkozásu alakokból tevődik össze. A fiú szemében a megszállás korszaka egy nagy árvízhez hasonlatos, amikor a kanálisok szennyvíze elárasztja az utcákat. Ebben a vízben a patkányok érzik jól magukat. Ő is uszik ebben a szennyes áradatban, ő is megfordul ebben társaságban, tágra nyílt szemekkel, idegenül. Azért jár közfűk, mert apja is hozzá tartozik. Örvend annak, hogy noha olyan körülmények között, de mégis megtalálta őt. A fiú benne van a társaságban, mégis kívülről tudja azt vizsgálni. „Ez az én apám!” — kiáltja szeretettel, de mégis disztanciálja magát tőle.

A könyv megértéséhez közel visz egy kis jelenet. A földalatti vasút egyik állomásán apa és fia várnak a vonatra. A peront zsúfolásig töltik meg az utasok. Amikor a vonat befut, a hóst valaki a robogó kerekek alá akarja lökni. Csodálatos módon megmenekül. A jelenetre figyel egy rendőr, aki mind az apát, mind a fiát bekíséri a rendőrsőrsre. jegyzőkönyvezés végett. A rendőrsőren megtudjuk a következőket:

Az apa akarta saját fiát a vonat kerekei alá taszítani. Ezt a vallomást fia unszólására teszi meg, a fiú ugyanis érezte, hátán apja brutális gesztusát. Az apa véget akar vetni fia életének, talán azért, mert nem akarja, hogy az folytassa az ő érdemtelen és értéktelen életét. Ő fiában a jövőt, a folytatást akarja csirájában megőlni. A fiú apja tekintetében a gyilkos szeméit fedezi fel. Eltasztja magától, idegennek érzi magát mellette még akkor is, amikor sürün ismételteti bizonyos gyöngédséggel „ez az én apám...”

Olvadás közben gyakran az az ember ér zése, hogy életéről van szó. De ha az alakok valószínűtlenül nagy seregét megegyeszer elvonultatod szemed előtt, akkor a regény hősei önkéntelenül is szimbólumokká válnak. Apák és fiúk hasonlóan állnak szemben mindig... a történelem alkonyán. A második Templom lerombolása után voltak olyan zsidók, akik nem akartak új nemzedéket a világra hozni, nehogy azok is szolgálja módon éljenek. Az összeomlás után született fiatalok pedig nem néztek különösebb tisztelettel öseikre, akik minden eszközzel saját életbenmaradástukat biztosították.

S mit mond az író? Arra a kérdésre, vajon a könyv, amelyben az elbeszélő apja keresésére indul, önéletrajz-e? — így felel:

„Nem! Az apa egy mítikus alak. Ő képviseli azokat az értékeket, amelyeket manapság kétségbe vontunk.”

A korszakot illetően pedig így folytatja „Leírtam a német megszállás idejét, ahogy én azt elképzeltem, megálmodtam, és ahogy hallottam arról beszélni gyermekkoromban.

Az elbeszélés megtörténhetett volna minden zavaros időben és korszakban”.

Kicsoda Patrick Modiano?

1947-ben született. Három regényt írt. Mind a három irodalmi díjat kapott. Vannak kritikusok, akik Gogolhoz hasonlítják humora miatt, amelynek segítségével alakjait ábrázolja és vezeti őket a mosoly és a félelem szakadékaik szélén. Mások úgy beszélnek róla, mint Kaffkáról. Vajon a halucináció szülte, vagy az igazi világ alakjai, szimbolikus lények, vagy élő emberek — azt nehéz eldönteni. Az elbeszélésben egybefolyik a mult, meg a jelen. Minden és mindenkit a pesszimizmus légköre vesz körül.

Nem akarok az irodalmi szakértők vitáiba beavatkozni. De be kell vallanom: olvasás közben nem egyszer Mendele Moher Sztrárim jutott eszembe. A gondolatárástához első regényhősének neve vezetett: Raphael Schlemilovitch. A zsidó Slemilek és Bátilnok színes alakjai népesítik be Mendele kisvárosának sok iróniával megrajzolt világát. Vajon ezek a Slemilek nem élik-e bizonytalan életüket egy valószínűtlen, sokszor visszataszító környezetben? Modiano Schlemilovitchnek nem a zsidó kisvárosban, hanem a nagyvilágban kell helyét megállnia. Valószínűtlen világban, amelyről eddig nem tudott, soha nem hallott, de még csak nem is álmodott

róla. Itt nem tudsz határt vonni a hős és az áruló között, nem tudod, mikor adta el az ember lelkét a Sátánnak és mikor a mentő Angyalnak. Itt nehéz helytállni és élni, mert a büntetnie is lehet erkölcsi igazolást kapni. Itt nehéz megmondani, hogy kezdődik a moralitás és hol ér véget az immoralitás. Ilyen volt a kegyetlen náci-megszállás korszaka, amikor a Gestapóval való érintkezés azonnal a kollaboráns bélyegét nyomta rá az emberre. Ebben a zürzavaros időben Raphael Schlemilovitch. — ha kell — Baron Deykvecaire-ra változik át.

S mennyi életigenlést mutat a kisváros Slemilje!Milyen óriási életakaratot tanusít! Milyen konok kitarást, milyen óriási alkalmazkodási készséget mutatott minden helyzetben! Amikor kigunyolod őket, könnyek szöknek a szemedbe. Amikor eltaszítod őket magadtól, üresnek érzed a világot. Valószínűtlen világ, valószínűtlen alakokkal tele. Árnyékok, amelyek elshannak szemed előtt, amikor félig csukott szemekkel fekszel ágyadon. Patrick Modiano is így él hőseivel, így él egy korszakban, amelyet nem ismer, s amelynek alakjait így hívja életre.

Két találkozás német tiszttel. Az egyik Berlinben volt, — majdnem két évszázaddal ezelőtt. Abban az időben Poroszország fővárosá-

ba egy zsidónak nem volt szabad bemennie. Illetve csak azon a kapun keresztül mehetett be, ahol a lovak és a szekerek jártak. Abban az időben, amikor egy zsidó csak különleges engedéllyel lakhatott a városban (fel téve, ha gazdag volt), vagy olyan foglalkozást űzhetett, amely az ország hasznát szolgálta. Olyan időben, amikor egy zsidó nem látogatható nyilvános helyet, parkot, sétányt, vagy kávéházat. Ezekben a napokban egy alacsony termetű, jelentéktelen külsejű zsidó mégis bemerészkedett egy parkba. Gondolataiban elmerülve sétálgatott. Hirtelen egy fiatal német katonatiszt lépett hozzá és kihívóan kérdezte: „Mi lesz veled zsidó, ha beteszlek a zsemedbe?” A kérdezett minden félelem nélkül így válaszolt: „Akkor több ész lesz a zsebedben, mint a fejedben...”

A kérdezett nem volt más, mint Mose Mendelsohn, a nagy filozófus, Lessing barátja. Kant vetélytársa az Akadémia bölcsészeti díjának elnyeréséért folyó közdelemben.

A történet hallgat a német tiszt reakciójáról. Mose Mendelsohn éles válasza egy büszke, önmagát emancipálnak érző zsidó reakcióját példázta, akinek nem volt alacsonyabbrendűségi érzése az uniformisba öltözött gőgös junkerral szemben. A felelet egy félelemmentes, öntudatos ember irónikus megnyilatkozása.

A második találkozás Párizsban játszódott le. Hogy melyik évben, melyik hónapban s melyik napon — a dátum nem fontos. Megtörténhetett minden korban, minden percben. A német megszállás napjai teszik a vig és kacagó Párizst szürkév és hallgattá. Ebben az időben egy zsidó csak félelemmel mer kilépni az utcára, és a Champs Elysées sugárat a menetelő náci csizmáinak dobantásától volt hangos. Ezekben a szomorú napokban egy fiatal német tiszt lépett egy ismeretlen járólékhöz, kérdezvén: „Uram, nem tudja, hol van a Place de l'Etoile? (place - hely, tér, étoile - csillag). Ezen a téren van a francia Diadalív. Itt rendezik a franciák nemzeti felvonulásukat és ünnepeiket. A kérdezett - zsidó volt. Válasz helyett a fiatal német tiszt csodálkozására, bal oldalára, szíve tájára mutatott. Itt van a „Place de l'Etoile”! Ott volt a sárga csillag helye.

Mennyi büszkeség és dac, mennyi irónia van ebben a feleletben is!

Patrick Modiano ezzel a kis elbeszéléssel, mint mottóval, kezdi el első könyvét. Van ebben valami eredeti és különleges, amiből tanulságot vonhatunk le úgy az író, mint annak szándékát illetően. Lehet, hogy a megszállás korszakával és annak zsidó alakjaival szemben is fenntartással viseltetik. Néha eltasztja őket, néha súlyos kritikával illeti azokat. Mégis, a mai Párizsban, mint a francia irodalom művelője és képviselője, kitüntetésekként hordja szívében a láthatatlan sárga csillagot, egy szomorú korszak szomorú szimbólumát, amelyet csak hallomásból ismer. Büszkesége nem kisebb, mint minden franciáé, amikor meglepődéssel tekint fel az Arc de Triomphe-ra, amely a Place de l'Etoile-t díszíti.

LEVES HANGULATTAL

Ez a doboz két zacskó kitűnő spargalevest tartalmaz.

Minden zacskóban 3-4 adag.

Egy zacskó tartalmát öntse bele háromnegyed liter hideg vízbe, keverés közben. Forralja fel és főzze lassú tűzön 5 percig.

A. Telma spargaleves csodálatos ízű.

Levessorozatunk egyik kitűnő leveles.

TELMA

תלמה
מרק אספרגוס

A HETI SZIDRA

Tecáve —

És te engedd magad elé járulni fivérédt Aront és fiait vele, Izrael fiainak köréből, hogy pappá avasd nékem őket, Aront, Náfátot és Avihut, Eleázrt és Itamárt, Aron fiait. És készíts szent ruhákat fivérédek, Aronak méltóságra és fényre díszül.

(Sémet 28, 1—2)

A magyarázókat a fenti rendelt kötelezte Mose Rábénut, hogy a pápi méltóság („kehuná”) ruházza át a fivérére, Ismaeles, hogy a szentelés-avatás előtt hét napig Mose látta el a kohanita funkciót, most pedig isteni parancs alapján át kellett adnia Aronnak.

Két testvér — két kulcspozíció. Mose volt a népvézér, akinek kezében összpontosult a politikai hatalom, Aron pedig a főpap, a legfőbb egyházi méltóság viselője. Logika szerint a két férfi közötti harmonikus együttműködés biztosította volna. Nemcsak a testvéri kapcsolat, hanem a közös múlt miatt is. Együttessen indították el a szabadságmozgalmat, együtt jelenték meg Fáraó színe előtt, együtt agáltak a zsidóság körében, vállalva a lázadók „felforgatók” sorsát. Minden jel arra vall, hogy az Aronnal való együttműködés kellemes volt, hiszen a zsidóság mind a mai napig benne látja a megértés, a békeszeretet szimbólumát.

S mégis — a szerencsés nem olyan egyszerű. Így például bölcseink (Zechávim traktátus) büntetést látnak abban, hogy Mose nem viselhetett a főpapi tisztséget. **Miért jött neki büntetés?** A válasz: mert annak idején vonatkozott vallási a küldetés, nem akart Isten parancsára Egyiptomban menni. Az Irás erről a jeléről így számol be: „Es fölhöng az Örökkévaló haragja Mose ellen és szólt: Hiszen ott van Aron, a te Testvéred, a lévita? Tudom, hogy ő jól tud beszélni. Ő máris elében indult és midőn meglát téged, örvendőben fog szívében.” A verset Rabbi Simón ben Jocháj így magyarázza: „Hiszen ott van Aron, a te Testvéred, a lévita” — most ő a lévita és te vagy a kohanita. Aztán azonban ő lesz a kohanita és te lesz a lévita.

A régi forrásoknak tanulmányozva azt látjuk, hogy az egész témakör sok fejfájást okozott bölcseinknek. Egyesek szerint a heti szidrában ismételtetett isteni parancs nem azt jelenti, hogy Mose Rábénut megfosztották a főpapi tisztségtől, hogy azt áttruházzák Aronra, mert ezt a tisztséget Mose mindössze hét napig, az úgynevezett „miluim” idején látta el idejében. Olyan tanulmányozó jelezte, hogy Mose Rábénut mindvégig, tehát halála pillanatáig papi funkciókat látott be, csupán halálával szakadt meg a foglaltsága, amennyiben ez a méltóság nem szállt át fivére.

A Midrás Ráhá szintén foglalkozik a kérdéssel. Eszerint amikor az Örökkévaló névén szólította Mose-t a csipkebokor közepéből, és ő dalozott: Itt vagyok! („Hineni”) — tulajdonképpen azt mondta: **itt vagyok, tulajdonló vagyok vállalni mind a papságot, mind a királyságot**. A Midrás abból indul ki, hogy Mose aspirációja mindkét állásra vonatkozott, viszont az Örökkévaló megmondta neki, „ne közeledj ide, „ál tikráv hálom...”, — a főpapi állást nem te kapod, hanem fivéred, Aron.

Érdekessé, hogy a Midrás szerzők következtetések és Mose Rábénut elterjedésének a heti szidrával kapcsolatban is hangot adnak. A Midrás szerint, amikor az Örökkévaló megparancsolta Mosenak, hogy avassa pappá fivérát, Aron, rosszul esett neki a dolog. Mire az Örökkévaló így válaszolt neki: „Az enyém volt a Tóra és neked adtam azt, mert ha nem létezne a Tóra, az egész világom összeomlana”. Az a körülmény tehát, hogy Mose révén és az ő közvetítésével jutott a zsidó nép a Tórához, az a tény, hogy a Tóra az ő nevéhez fűződik, jövátétel volt a pápi méltóságot, amelytől megfosztották.

A későbbi magyarázóknak különösen találják azt a tanulmányos vezítőt, miszerint Mose Rábénut irányította volna fivérért, Aront. Ugyanakkor érthetően tartják az isteni választást, ami Mose kapott, amikor a főpapi méltóság is magának vindikálta. Valóban — kérdi Ibn Ezra, a híres spanyol-zsidó nyelvész, bibliamagyarázó, filozófus és költő — **miért nem teljesítette az Örökkévaló Mose-ohaját?** A válasz a következő: Súlyos feladatokat hárultak Mose-ra, ő tanított, ő magyarázta a Tórát, ő volt a főbíró, aki vitan ügyekben döntött. Egyszeriben nem volt ideje a pápi szolgálata. Ezenkívül — folytatja Ibn Ezra — Mose felesége, mint tudjuk, Itzá, a midjanita pap lánya volt, így fiai származásilag nem tartoztak a zsidó nemzetségekhez. Ezért is mondja el a Tóra részletesen Aron geneológiáját, ismertetni családiját és leszármazási rendjét.

A többi szaktekintély szintén Ibn Ezra nyomán haladt. A híres dubnói Mágid lélektani okokkal magyarázza, hogy miért nem lett Mose a főpap. Szerinte a pápi hivatalos szerves része — a közvetlen, emberi kapcsolat. A pap nével, tanít, résztvesz az ember örömeiben, bánatában, érdekli a problémáit. Iránt, Mose Rábénut a tömegek fölött állott, ezért volt alkalmatlan a pápi állásra, míg Aron éppen népszerűsége miatt volt a megfelelő személy.

a többi hat nevet a másik kőre, születésük szerint.”

A 12 törzs neve nemcsak az éfod, hanem a törvénytevő melliszbe („chosén mispát”) kövéin is szerepel. (Éfod: rövid, szűk ruhadarab, amit a testen a karok alatt viseltek és a vállak felett szalagokkal erősítettek meg, vagy úgy viseltek, mint egy övet, vagy kötényt.) A melliszben 12, míg az éfod-on két kő volt. Az előbbinél minden kőre egy nevet vésték, míg az utóbbinál egy-egy kővön hat nevet véstek.

A leírásból tudjuk, hogy az egyiptomi kivonulás után a törzsi tudat igen mélyen élt a zsidóságban. Sőt mi több: a törzsi volt a szervezeti keret, törzsi alapon vonultak hadba, ugyancsak ilyen alapon osztották fel az országot. Igaz, a Sínai-heggyi kinyilatkoztatás pillanatában a zsidóságot néppé proklamálták. „Ezen a napon lettél az Örökkévalónak, a te Istenednek népe”. Viszont nem kevésbé igaz, hogy a törzsi válszszalak csak nehezen omlanak le. Ezek a válszszalak zavarják a nemzeti egységet. Vannak törzsi ambíciók, van féltékenység és irigység. Ahelyett, hogy összefognának, és a honfoglalás idején minden erejüket bevethetnék a közös ellenség ellen, törzsi pozíciókért küzdenek a táboron belül.

Egy újkori magyarázó azt fejtegeti, hogy Mose Rábénut két ut között választották: 1.) parancsszóval, drákói szigorral lebotolja a válszszalakot, vagy 2.) a lassu beolvasás folyamatait választja. Ez utóbbit előlegeit a közös Tan, az egységes jogrend. Minthogy a Tóra és a törvénykezés csak a népi egyetértést látja, a törzsi hovatartozás érdektelenné válik. Az a körülmény, hogy Lévi törzse megkülönböztetett szerephez jutott, nem azt jelenti, hogy ez a törzsi különbség, mint a többi, csupán azt bizonyítja, hogy isteni parancsra különböző szerepeket bízott meg.

Az Örökkévaló parancsára Mose Rábénut a második utat választotta. Nem az erőszakos beolvasást, hanem a lassu folyamatot. A törzsi érzelmeket nem lehet márcól-holnapra kiirtani. Az erőszak alkalmazása veszélyes. Csak meggyőző erővel lehet a kivánatos célt elérni. Időre van szükség, amíg a törzsi szeretet helyét a népi szeretet foglalja el.

Az a mellisz, amelyet Aron főpap a szíve fölött hordott, még elismerte a törzsi rendszer jogát. Minden törzsek megvolt a maga köve, minden kőnek a maga színe, a maga ismertetőjele. A mellisz a nép pillanatnyi érzelmeit tükrözte. Viszont a teherhordásban valamennyi törzsek egyformán kell kivennie részét. Itt már szükség van a közös erőre. Amikor hátrérol, honfoglalásról, helytállásról van szó, azonnali összefogásra van szükség. A terhet nem lehet egyes törzsek vállára hárítani. A jogok és a kötelességek szempontjából az első perctől kezdve mindenki egyformán. Az éfod vállpántján nincs helye a törzsi elkülönülésnek, a szétválásnak. Az összes törzsek együttesen képezik a zsidó állam erejét és nagyságát.

„És helyezd a törvénytevő melliszbe az Urim-ot és a Tummim-ot és legyenek Aron szíve fölött, mindön az Örökkévaló színe elől.” Az IMIT tudósai nem fordították le a két szót. Az „urim” mindenesetre viláosságát jelent, míg a „tummim” alatt tőkéltséget kell értenünk. Azt is mondhatjuk tehát, hogy „a tőkéltes viláosságok”. A magyarázók azt kutatják, vajon azonos volt-e az Urim és a Tummim a melliszdel és a tizenkét drágakövel vagy sem? Sokan úgy vélik, hogy ebben az esetben két szent jószágról van szó, amelynek segítségével a főpap Istenszhez fordult utmutatásért a nagy nemzeti ügyekben. Ráisi is felteveli, hogy az olyan anyag, illetve tárgy volt, amelyet a főpap a melliszben hordott és amelybe Isten neve be volt véste. Ez ellen szól azonban az a tény, hogy a 39-ik fejezetben, ahol a mellisz készítése részletesen el van mondva, semmi sem áll az „urim” és „tummim” készítéséről. Ugy látjuk tehát, hogy az „Urim és Tummim” a 12 kö összefoglaló nevezése volt. Az a tény, hogy magát a melliszdel is „a törvénytevő mellisznek” nevezte, azt mutatja, hogy maga a mellisz, nem pedig más valami volt az Istennel való érintkezés közvetítője.

Az Urim és Tummim körül hatalmas irodalom fejlődött ki. A középkori zsidó szaktekintélyek és kommentátorok (Ibn Ezra, Rámbám, Áháránel) nemcsak a melliszben lévő kövek tulajdonságait, hanem a prófécia különböző fokozatait is tárgyalták. Tény, hogy népiünk östörténetének válságos és bizonytalanságokkal teli korszakában a nép az Urimhoz és Tummimhoz fordult, hogy felvilágosítást és vezérletet kérjen. A módszerből kitudni, hogy nem boszorkányságról volt szó, ahogy az a bálványmádknál volt szokás. A boszorkányság célja ugyanis, arra kényszeríteni az istent, hogy a boszorkány kedve szerint tegyen valamit. Az Urim és Tummim esetében azonban csupán konzultációról volt szó: ennek segítségével akarták megtudni, mi az Örökkévaló akaratát.

Kinek volt joga igénybe venni az Urim és Tummimot? A népvézérnek, a királynak, és a főpapnak. Csak elsődrendű közügyben vehették igénybe. Ilyen volt például a háború és a béke kérdése. Az Urim és Tummim mondta meg, van-e kilátás a győzelemre, vagy sem. A próféta feltűnésével egyidejűleg csökkent az Urim és a Tummim értéke, míg a végén annak igénybevétele teljesen megszűnt.

Schol sincs részletezve, miképpen vették igénybe az Urim és Tummimot. Nyugodtan állapíthatjuk meg, hogy a főpapsággal kapcsolatban az Urim és Tummim mind a mai napig a leghomályosabb problémák egyike maradt.

Alig négy hónapja, hogy a két országos főrabbi megválasztották és nyugodtan megalapították: a választás fordulópontot jelentett az intézmény életében. Kezdtük ott, hogy a főrabbsági tanács („Mo'ezet Hárabánut Hárásit”), amely Niszim és Untermann rabbik házragszom-réjja miatt évekig stagnált, rendszeresen ülelcszik. Kilátás van arra, hogy rövidesen helyreáll a törzsi egyensúly a rabbinikus bíróság összetételében és megoldódik a keleti törzsek egy fáio problémája. Minden jel arra vall, hogy a közeljövőben megalakul az országos rabbinikus giúr-fórum, amelyet évek óta annyira hiányolunk. Közben Goren főrabbi megoldotta a Langer testvérek májner-ügvet, meg Jozsef főrabbi a falasák számára nyitotta meg a zsidóság kapuit. Ujabbban a jeruzsálemi szállodák kámsúrt-kerése van napirenden, és a jelek szerint már megtalálták a helyes formulát.

Eppén arról az ügyről kívánunk az alábbiakban beszámolni. Izraelben nincs olyan törvény, amely a kámsúrt-ügvet szabályozná. Az izraeli polgár nem köteles kosztot enni, mint ahogy nincs törvény, amely előírja, hogy köteles filitit rakni. A szállodák, vendéglők sem kötelesek kosztot felszolgálni. Sőt mi több: Izraelben a vendéglős nyugodtan kiírhatja cégáh-lábjára, hogy „kóser”, annak veszélye nélkül, hogy család miatt felelősségre vonják. (Sok nyugati országban tilos a „kóser” megjelölés való visszással. Maga a kóserítés fogalma sincs nálunk tisztázva, az importőrök csak azért hoznak külföldről kóser húst, mert sok évvel ezelőtt, egy referendum alkalmával, a fogyasztók abszolút többsége kóser húst kívánt.)

A hadsereg és a köztisztviselők konyhája nem okon gondolt, ezt nyomban az államalakulás után szabályozták. Annál hangsúlyosabban a szállodák „hechserek” körül. Egyetlen szálloda sem akar lemondani a kóser konyhája iránt érdeklődik, az illető a rabbihoz hivatkozhat, vagy a vallási tanácshoz utalják, ott pedig a fészkezők hebegnek-hápnognak. Előbb azt mondják, hogy a kóser szálló nem áll a jeruzsálemi rabbi bízisagi hivatal felügyelete alatt, viszont, ha a kóser konyhája is kóser. A konyhákat nemonyon vezetik, mint a konfliktus előtt. Kóser-ségi felügyelőt, úgynevezett máséti-ot is alkalmaznak. Csak éppen rabbinikus iszolásuk nincsen. Ha nedő akad vendő (és bőven akad ilyen) aki hechsér iránt érdeklődik, az illető a rabbihoz hivatkozhat, vagy a vallási tanácsba hozzák, ott pedig a fészkezők hebegnek-hápnognak. Előbb azt mondják, hogy a kóser szálló nem áll a jeruzsálemi rabbi bízisagi hivatal felügyelete alatt, viszont, ha a kóser konyhája is kóser.

de nem is tudták honnan, ezeket a kóser-ségi felügyelőket. Ivenformán az a furcsa helyzet állt elő, hogy egyes jeruzsálemben működő kóser szállók rendelkeznek hechsér-rel, míg a többiek — hechsér szempontjából — légúres térben mozoznak.

Ne őrtsük félre a dolgot: a többi szálló konyhája is kóser. A konyhákat nemonyon vezetik, mint a konfliktus előtt. Kóser-ségi felügyelőt, úgynevezett máséti-ot is alkalmaznak. Csak éppen rabbinikus iszolásuk nincsen. Ha nedő akad vendő (és bőven akad ilyen) aki hechsér iránt érdeklődik, az illető a rabbihoz hivatkozhat, vagy a vallási tanácsba hozzák, ott pedig a fészkezők hebegnek-hápnognak. Előbb azt mondják, hogy a kóser szálló nem áll a jeruzsálemi rabbi bízisagi hivatal felügyelete alatt, viszont, ha a kóser konyhája is kóser.

ser kosztához ragaszkodó vendőgekről, ezért a rabbinátushoz fordulnak úgynevezett hechsér-ért. Ez a bizonylat arról szól, hogy a nevezett vendőgétező üzem állandó rabbinikus felügyelet alatt áll és ezért minősítható hógymányból zsidó nyugodt lelkiismerettel fogyasztatnia annak kosztját.

A hechsér krítériumát illetően a rabbi körében nem alakult ki egységes vélemény. Azt is mondhatnánk: ahány ház annyi szokás. Mások a követelményeknél inkább az éti-filítában és Tiberiásón és mások Jeruzsálemben. Fónon a jeruzsálemi szállodák miatt volt szükség a hechsér-kérdés egységes rendezésére.

Kétségtelen, hogy a kámsúrt bízisagi ügy. A rabbi, aki ilyen bizonyítványt ad, nyugodt akar lenni afelől, hogy az illető konyhába valóban a rituális előírásoknak megfelelően vezeték. Hogy valóban csak meghibázón kóser élelmiszert hoznak-e. Hogy valóban előírás szerint ártatták és sózzák a húst. Hogy nem keverik a telet a hússal, és hogy egyáltalán betartják az összes szabályokat. Csak, hogy a jeruzsálemi rabbi nem elégedtek meg a konyhával. Az is előfordítotték, hogy az ellenőrzésük alatt álló szálloda más vonatkozásokban is vesse alá magát a vallási előírásoknak. Itt elősorban a szombatra gondolok. Megkövetelték például a pörészalálástól, hogy szombaton szünnetelcsék a liftet és a telefont, szombaton ne főzölcsök el nént, ne írjcsók, a szállótáldcsók nem ártatják, de nem is tudták honnan, ezeket a követelményeket. Ivenformán az a furcsa helyzet állt elő, hogy egyes jeruzsálemben működő kóser szállók rendelkeznek hechsér-rel, míg a többiek — hechsér szempontjából — légúres térben mozoznak.

Ne őrtsük félre a dolgot: a többi szálló konyhája is kóser. A konyhákat nemonyon vezetik, mint a konfliktus előtt. Kóser-ségi felügyelőt, úgynevezett máséti-ot is alkalmaznak. Csak éppen rabbinikus iszolásuk nincsen. Ha nedő akad vendő (és bőven akad ilyen) aki hechsér iránt érdeklődik, az illető a rabbihoz hivatkozhat, vagy a vallási tanácsba hozzák, ott pedig a fészkezők hebegnek-hápnognak. Előbb azt mondják, hogy a kóser szálló nem áll a jeruzsálemi rabbi bízisagi hivatal felügyelete alatt, viszont, ha a kóser konyhája is kóser.

de nem is tudták honnan, ezeket a kóser-ségi felügyelőket. Ivenformán az a furcsa helyzet állt elő, hogy egyes jeruzsálemben működő kóser szállók rendelkeznek hechsér-rel, míg a többiek — hechsér szempontjából — légúres térben mozoznak.

de nem is tudták honnan, ezeket a kóser-ségi felügyelőket. Ivenformán az a furcsa helyzet állt elő, hogy egyes jeruzsálemben működő kóser szállók rendelkeznek hechsér-rel, míg a többiek — hechsér szempontjából — légúres térben mozoznak.

KIÁLLITÁS

ROCKFELLER MUZEUM. — Temetkezési, áldozati eszközök a Tel Gezer kőkorából.
BETAN HAOMANIM (Művészek Pavilonja, Smuel Hángid 12.) — Edward Kemei orosz új olé festményei. (február 22-ig.)
NORA KEPTAR (Herz 90A) — Munkái.
BEIT AGRON (Ušásziók székháza) — Jesájahu Seinfeld, Sálom, az Örökévaló névű festményei. (február 22-ig.)
EGYETEM VÁSÁR (Bors Végle) — Jesájahu Seinfeld naiv festményei. (február végéig meghosszabbítva.)

BEIT MANJA BIALIK (Bialik 22) — Cipora Kobelmann olajfestményei, akvarellek és vázlatok. (február 18-ig.)
GALERIA „39” (Reiness 49) — Eli Ritabó, Jákob Dár és Jákob Kuriaender vázlatok, collagek és kerámia szobrai. (február 24-ig.)
UI KEPTAR (Reiness 32) — Kiállítás az állandó gyűjteményből.
GALERIA „118” (Rothechild fasor 118) — Erzfaljai grafikusok ere deti munkái. (február 21-ig.)
GALERIA „220” (Ben Jehuda 220) — „Máro”, Mirjam Bártov munkái. (március 3-ig.)
REINE DAFOR KEPTAR (Gordon népművész festményei. (február 30-ig.) — Martin Jonas juosziar népművész festményei. (február 16-ig.)

DUGIT KEPTAR (Frischman 43.) — Malvina Káplán festményei és miniatúrái. (február 16-ig.)
HARAMATI KEPTAR (Israels 23.) — „Tavasi tárlat”, kiállítás az állandó gyűjteményből.
BEIT SALOM ALECHEM (J. D. Berkovitz u.) — Mose Avni művészeti fotói. „Emberk és tájak Uj-Guineában”. (február 26-ig.)
BLATTMANN KEPTAR (Chiszin 5) — Eljáhu Gát, Slomo Vandermulán, Heran Lehmann, David Memiro festményei és vázlatok. (február 20-ig.)

OVARSI KEPTAR (Jaffa, Ováros, Márj Arje 14) — Száraz Aszfal olajfestményei és vázlatok. (február 19-ig.)
HAIFA — Tengerészeti muzeum — Al-dandó kiállítás.
NEPRAJZI MUZEUM (Arlozovov 19) — Portugál népművészet.
JAPAN MUVEZETI MUZEUM — Hirosize fametszeti.
BEIT ABA CHUSI (Növe Sában, Silver 21) — Dina Goodman olajfestményei, akvarellek és vázlatok.
BEIT ROTHSCHILD (Hámasi fasor 142) — Alex Peree (Ráásd Jochán) olajfestményei és met-chámsúrt. (február 28-ig.)
HAGFEN KEPTAR (Háefen 2) — Zeév (Willy) Cur (Merchavja) festményei. (február 28-ig.)

HAIFA — Tengerészeti muzeum — Al-dandó kiállítás.
NEPRAJZI MUZEUM (Arlozovov 19) — Portugál népművészet.
JAPAN MUVEZETI MUZEUM — Hirosize fametszeti.
BEIT ABA CHUSI (Növe Sában, Silver 21) — Dina Goodman olajfestményei, akvarellek és vázlatok.
BEIT ROTHSCHILD (Hámasi fasor 142) — Alex Peree (Ráásd Jochán) olajfestményei és met-chámsúrt. (február 28-ig.)
HAGFEN KEPTAR (Háefen 2) — Zeév (Willy) Cur (Merchavja) festményei. (február 28-ig.)

TECHNOLÓGIAI ÉS TUDOMÁNYOS MUZEUM — Állandó kiállítás: Tálalmányok az éskorból, az első számjegy és a kerék használatától kezdve, egészen a műholdakig (a látogatók által mozgatott szemléltető példák által).
TEL KASZILA ÉRGÉZETI MUZEUM — Régi és új íratások leletei.
NEPRAJZI MUZEUM — Európai esküvői díszek a 19. század végéről.
KALANIM NUMIZMATIKAI MUZEUM — Primitív pénzek.
TEL AVIV VARON IORTENELMI MUZEUM (Bialik 27) — Állandó kiállítás.
IRAS MUZEUM (Bialik 28) — A betű és az írás története (Állandó kiállítás).
BEJTAN HAOMANIM (Művészek Pavilonja, Alchárizl 9) — „Teti tárlat 1973”. 12 tel-avivi festő absztrakt munkái. kollektív tárlata. (március 4-ig.)

A jaffai művészgyűjtemény új kiállítását nyitja meg a „Galeriát Ománé Jaffo”-ban (Kikár Hákedimim 3) Sosáná Finkelstein ismert festőművész kiállítását látható. Ez alkalommal kis-formátumú, csaknem miniatúr olajfestmények, derűs, gazdag színkompozíciók, izléses keretben.

kérdő személy ebből az információból azt a következtetést akarja levonni, hogy ezek szerint nem szabad ott étkezni — nyomban megnyugtatták: szó se róla. Szabad étkezni! Ellenkezőleg, nagyon is vigyáznak ott a rituális előírásokra.

Ennek a lehetetlen állapotnak kíván most a főrabbinátus véget vetni. A megoldás ropant egyszerű, majdnem azt mondtuk, hogy olyan, mint Kolumbusz tojása. A főrabbinátusi tanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy kámsúrt szempontjából a vendőgétező üzemeket három kategóriába osztja. Ennek megfelelően háromféle hechsér adnak. Nem csillagokkal jelzik a hechsért, hanem Mágén Daviddal. Ime a három kategória:

● Három Mágén Dávidos hechsért kap az a szálloda, amelynek konyhája glatt-kóser, ugyanakkor az egész házban számszállékosan betartják a szombattal kapcsolatos összes valóságos előírásokat, ugyanígyen eleget tesznek a „teruma” és „másászá” törvényekkel kapcsolatos halachikus előírásoknak.

● Két Mágén Dávidot kap az a szálló, amelynek konyhája kóser, és amelynek egész területén tisztelhetően tartják a szombattal kapcsolatos halachikus előírásokat.

● Egy Mágén Dávidot kap az a szálló, amelynek konyhája kóser, de nem tartják meg következetesen a szombattal kapcsolatos előírásokat, az a hechsér kizárólag a konyhára vonatkozik. Viszont ennek is feltétele van: a szállodában lévő üzleteket szombaton zárva kell tartani, ugyancsak szünneteltetni kell a mosódákat, és zenekarnak nem szabad játszania.

Három kóser-ségi kategória. A vendő géte, hogy mit választ. Ugyananny, ahogy a szálló színvonalát szebéhez és izléséhez méri, ugyanígy megvalósítja a saját életmódjának és felfogásának leginkább megfelelő szállodát, a kóser-ségi kategória szempontjából is. Ez a határozat véget vet sok félreértésnek, vitának, feszültségnek. Ugyanakkor azt is bizonyítja, hogy bölcseséggel és jóakarattal rengeteg probléma megoldható.

Az új kámsúrt-kategóriák megalapításával kapcsolatban, nyugodtan idézhetjük a klasszikus mondatát: „Tálmidé cháchámim márbim sálom háolám, a talmdübódcsék gyarapítják, terjesztik a békét a világon...”

Magyarországi...
dobb az ő...
mely...
tusa...
mai...
teles...
jubileum...
Mar...
ta...
gett...
ered...
mind...
sény...
vissz...
mass...
Gar...
együtt...
ten...
ra...
ré...
ne...
u...
Ot...
magá...
Schul...
vert...
Eli...
fi...
lako...
moll...
hangs...
dett...
csemb...
nő...
Mozart...
Az...
B...
as...
B...
fuvo...
módor...
ben...
e...
kü...
Ialtat...
szól...
vészu...
gedő...
Schul...
nének...
tükör...
Mag...
fiatal...
Ernest...
remül...
chái...
zikái...
del...
„A...
tek...
m...
„A...
ja...
zár...
fónia...
kötve...
szól...
futár...
Haydn...
kele...
kedte...
sége...
idézt...
„J...
lomb...
remül...
lenik...
nélés...
mes...
rincs...
határoz...

ZENEÉLEST

ARGERICH LENYÜGŐZŐ CSAJKOVSKIJ - VERSENYE

PISLAKOLO „TÜZMADÁR”

A Filharmónikus Zenekar 6-ik bérleti sorozatának 2-ik műsora
Vezényel: Stanislaw Skorwaczewski

Két „tűzmadár” szerepelt ezen a hangversenyen: az igazi, a vérből, husból való, lángcsóvával és izzó szenvedéllyel szárnyaló Martha Argerich, fiatal argentinai zongorista volt. — a másik bágyadt és szárnyaztató „Tűzmadár” Stravinsky baletzenéjének eredeti, első szvitjében, lankadtan vergődött mindvégig. Argerich Csajkovszkij b-moll versenyt játszott: jó és sajnos sok évtizedre visszamenő memóriám sem volt képes igaz-masabb, feszültségtől teltebb, magávalrago-

MARTHA ARGERICH

dóbb kivételre visszaemlékezni, mint most az övé. Zongorajátékából valami elemi erő és mélyről feltörő zeneiség áramlik, minden takta, hangsulya, csodálatosan gyöngéd futamai, billentésének érzéki szépsége, egy kivételes muzikus- és zongorista-őstehetség megnyilvánulása. Ahogy az Andante-tétellel kezdte, gyöngéden suhanó passzázsaival kísérte a fuvósokat, míg ő maga vette át a főmát, majd a záró Allegroban a bensőségesen kiénekelte orosz daltémáinak (Skorwaczewskitől és zenekartól) rendkívüli finomsággal és nobilitással kísérve) szélesen áradó kantilénáját. Csajkovszkij pátosának megnevesítéséig még ott is magávalragadott, hol — mint a Finale főtemáját — spanyolos temperamentummal hegyezte ki, vagy az első kadenciát delvidéki ritmussal alakította át. Minden „de” elnémul azonban ennek a ragyo-

gó zongorista-fenomének előadása mellett! (K. 498), ebben az összeállításban egyedüli műve, nemcsak méltóságát nyitja-andantéval, kedélyes menüettel és egy kecsesen szárnyaló, daloló rondó-fináléval. Mozartot azonban inspiráció nélkül játszani — konspiráció a szerző ellen... A klarinétos Hefetz kitűnő volt, s ugyancsak kitűnő később Bartók: „Kontrasztok” című triójában, hegedű- és zongora közreműködésével, Budapestben írta 1939-ben, de Goodman és Szigeti közreműködésével New Yorkban mutatta be. Esztétik indokainak gamelán-hatások fedeznek fel benne, mi jónéhány magyaros népi-es motívum-utánpótlást találtak bőségesen, ritmusával, hangsulyaival együtt... A ritmus nagyon kényes érverését művészeink nem mindig tudták érzékelteni.

Stravinsky „Tűzmadár”-balett zenéje 1910-ben keletkezett és szerzője később kétszer írta át a belőle készített zenekari szvitet. Hogy milyen indokolatlan volt most az első, eredeti szvit bemutatása, maga a szerző véleménye alapján is megállapítható, ha magunk is nem lettünk volna szenvedő tanúi az ősforma előadásának:

„Előnyben részesítem Balanchine koreográfiáját 1945-ből, amelyet a „Tűzmadár”-hoz csinált, az előző Fokin-féleivel szemben. És egyébként a zenéje is jobb: mert az eredeti, rövidített balettből, túl hosszú és túl egyenetlen minőségileg” mondotta Robert Craftnak. Hinni kellett volna a rendkívül éleseszű Mester véleményének saját művéről, hogy elkerüljük — máskülönben is inspirálatlan, unalmas és színtelen előadást ennek az őskiadásnak. De a nagyszerű üzletember Stravinskyt más is készítette a szvit kézirati átírására: amerikai emigrációja alatt nem kapott tantiémet legnépszerűbb zeneműve után, mert USA nem írta alá a nemzetközi szerzői jogvédelmi egyezményt. Hogy ezt kijátssza, átírta a szvitet, hogy így az amerikai szerzeménnyé válva, tantiémköteles legyen...

A koncert műsorán Muszorgszkij „Hovancsina” című operájának Rimskij-Korsakov által hangszerelt nyitánya nagyon szépen hangzó kivételben szerepelt.

Az Izraeli Kamara Együttes koncertjei

Tel-Aviv Múzeum

Gary Bertini távollétében is gondoskodik együttesének foglalkoztatásáról elmúlt héten három ízben lépett fel, részben zenekara, részben annak művészei, egy kamara-zenecsest keretében, s végül gitáros-vendége, Ernesto Bitetti adott recitált zenekari fellépése után.

Öt vezető tagja az együttesnek tüntette ki magát egy kamarazene-koncerten: Jicchák Schulman, hegedű-koncertmester, Gad Levoroff (brácsa), Naotka Nishida (fuvola), Eli Hefetz (klarinét) és Simon Westbrook (fagott), kikhez Ruth Menze zongorista csatlakozott. A megnyitót játszott Bach g-moll-szonáta fuvola- és csembalóval, a két hangszer aránytalan hangzása alatt szenvedett: a Recanati-teremben cipelésre ítélt csembaló a levegőben hagyta lebegni kitérő partnerét, Bach nem így gondolta... Mozart hármása klarinét-brácsa és zongorára.

Az est legszebb és legeredetibb száma Heitor Villa-Lobos brazil folklorista „Bachiana Brasileira” No. 8. című műve volt, egy fuvola-fagott kettős, mely roppantul eredeti módon a két hangszert más-más hangnemből, egymástól látszólag teljesen függetlenül, különböző dallamokkal és tempókkal szólaltatja meg, s csodálatosképpen remekül szól mégis ez a bitonalis keverék. Két művésznünk nagyszerűen adta elő. Debussy hegedű-zongoraszonátájában kitűnő Jicchák Schulman szingadga, ennek az érzéki zenének minden árnyalatát intenzíven visszautkrözött hegedűjátéka.

Maga a Kamara-Zenekar Stephan Simon fiatal amerikai karmester vezényletével és Ernesto Bitetti (28) spantól gitárművész közreműködésével, adott hangversenyt a Bét Hechájában. A nagyon rokonszenves, igen muzikális, kellemes karmester műsorát Haendel „Ariadante” című operájából vett részletek nyitották meg s Haydn fiatalkori „Le midi” (A dél) című, 7-ik, ötfeles szimfóniája zárta. A három napszaknak szentelt szimfónia közül az előző a „Reggel”, a rákövetkező „Az est” címet viseli, s szinte előfutárjai az „Evszakok”-nak. Mindhárom Haydn Esterházy szolgálatának első évében keletkezett, mikor is, mint másodkarmester kezdte meg működését. A Herceg Ur Főméltósága megbízásából a Stiffel főtitkár által aláírt szerződésének csupán 5-ik paragrafusát idézem:

„Joseph Hayden (akár itt, akár az uradalomban) naponta délelőtti és délutáni megjelenik az előszobában, és megtudakolja a zenésre vonatkozó hercegi parancsot. Türelmesen várakozik, majd pedig a kapott parancsot a többi muzikusmal is közli s a meghatározott időben nemcsak ő maga jelenik

meg pontosan, de erre a többieket is szigorúan rászorítja”.

A fiatal Hayden udvari uniformisban kellett, hogy megjelenjen nagy ura előtt: fehér harisnyában, tiszta fehérneműben, rizsporosan, copffal és „higgadtan, szerényen, nyugodtan” kellett, hogy viselje magát előtte... De már ennek a fiatalkori szimfóniának csodálatos humora, ötleteinek gazdagsága — egy az Adagiobba beékelte koncertáló hegedű-cselló-duóval — genálishan veti előre fényét rákövetkező, csaknem száz további szimfóniájára...

Az est szolistája: Ernesto Bitetti a gitárnak szuverén mestere, választékos izléssel és nagy technikai készséggel adta elő Mario Castelnuovo-Tedesco olasz-zsidó zeneszerző D-fur versenyt, majd Joaquin Rodrigo „Aranieuz” című koncertművét két tetszetős, olasz és spanyol táncritmussal élénkített, mutatós kompozíciót, melyekből annál kevésbé vitt magával valamit a hallgató, mivel kitűnő kivételül sem volt képes a rájuk nehezedő halk unalomtól mentesíteni őket... De a művészek, a karmesternek és zenekarnak a gitár nagyszámu hívei lelkesen tapsoltak.

Ugyanígy lelkes ünneplésben részesítette Ernesto Bitetti a Tel Aviv Múzeum Recanati-teremt meztöltő közönség, recitálta alkalmából, a terem sajtós akusztikája bizonyára nagy művészi élvezetből fosztotta meg az igényesebb hallgatót: főképp a mély és magas regiszterek hanzozottak telten, míg a közönség szölamok el-elkallódtak. Jev csak a művész kiválóan előadott műsorából meghallgattott „Spanvol szvit” Gaspar Sanz 17. századbeli szerzőtől. Bachnak 1. csellószvitjének átírata, — a gitár századunk legnagyobb mesterének, Segovianak feleldhetetlen Chaconne-átírataát követte —, majd Fernando Sor Mozart-változatai engedtek következtetni, bizonyára magasrendű kvalitásaira...

PATAKI LASZLÓ

Mozart maraton a Rádió Zenekarral Jeruzsálemben

Miután a múlt év őszén Lukas Foss, a Hollywoodból importált ötlettel, öt órásszakkadatlan hangversenyben Bach-maratonnal aratott Jeruzsálemben hatalmas sikert, elmúlt héten több, mint 250 közreműködővel Mozart-maraton rendezett. Már maga az előadott anyag mennyisége bámulatos: Lukas Foss a Haffner- és a g-moll-szimfóniát vezényelte, majd a Simfonia Concertantét, Jair Kless és Arie Arieliel és három opera-nyitányt. végül — az est legnagyobb sikerét elkönyvelő Herdán Tibor egy Figaro-áriát, és Stella

Richmondal egy kettőst adott elő. Foss minden művet a maga humoros modorában vezette be, így Mozartot a zene Shakespearéjának nevezte, s a g-moll szimfóniát „ama minék, mélyvel Mozart Beethovent fedezte fel. Uj olé szölistákat is bemutatott, így az oroszországi születési Nachum Zeidel fuvolást, majd ő maga Mozart C-dur versenyt játszott, ugy, mintha Liszt írta volna azt... Három nagy énekkar is közreműködött, a Kibuc Aroci, a jeruzsálemi Zeneakadémia és a Héber Egyetem kórusa. Már fél 6-kor az előcsarnokban kamarazenét játszottak, hol főképp a rádió-zenekar fuvósai tűntették ki magukat, s nyolcan közülük a nagy c-moll-szerenádát adtak elő. Az Uj Izraeli Vonósnegyessel Foss a g-moll ötösben a zongoraszölamot játszotta, s Reichtman fagottista 9 éves fia egy zongora-szonátát adott elő. A színház terme zsufolásig volt mindvégig jövömenő hallgatókkal és nagyszámu fiatalág került a klasszikus zenével első ízben kapcsolatba. Az ötórás maraton rendkívül nagy érdeme Lukas Fossnak, amiért hála-ra vagyunk kötelezve neki és a közreműködők légiójának.

Dr. ALFRED FRANKENSTEIN

Caroline hercegnő, aki Grace Kelly és férje, Rainier monacói herceg lánya, most ünnepele 16-ik születésnapját. A fogadást, amelyet ez alkalommal rendeztek, a meghívottak megállapították, hogy a hercegnő olyan szép, mint az anyja.

ART BUCHWALD:

AZ UJ ELLENSÉG

WASHINGTON.- Minden államnak szüksége van egy ellenségre, amelyet sajátjának válthat. Az ember nem folytathat igazi külpolitikát és nem rendelkezhet évi 80 milliárd dolláros hadiköltségvetéssel, ha csak egy más állam nem fenyegeti nemzeti biztonságát.

Nixon elnök oly gyorsan próbálja elszívni a békenipát volt ellenségeinkkel, hogy máris felmerül a kérdés: vajon melyik lesz az az állam, amely a bűnbak szerepét fogja játszani az amerikai külpolitikában. Egy magasrangú diplomátából és katonatisztkéből álló csonort már több, mint egy éve dolgozik a problémán Henry Kissinger szárnysegédje, Heinrich Goldfarb vezetésével.

Goldfarb, akit a Fehér Házból „Krat Krautónak” (Izraelben úgy mondanák: „a lecke jekének”) neveznek, hajlandó volt bővebben kifejtetni elöttem, hogy miről van szó.

Amióta az elnök Pekínbe ment, nem könnvi ellenséget találni. Mielvlt Amerika népe látta a televízióban, hogy Pat Nixon tina levest eszik Csu en-Láitál, azonnal elimínálnunk kellett Kínát, mint Amerika 12. számú közellenségét.

— Mi van Oroszországgal? — kérdeztem. — Felvásárolják minden buzafeleslegünket. Az ember nem csinálhat ellenséget egy olyan országból, amely nagyszámu vásárlásokkal csökkenti külkereskedelmi deficitjét.

— Esetleg Kuba? — Fontolóra vettük Kúbát, de amióta megpróbálnak nyelvélni a repülőgép-ablás elleni megegyezést, az Elnök nevével, hogy bőleőbb lesz Kúbát kihagyni a játékból.

— De ellenségre mégis csak szükségünk van — mondtam. — Minden nemzetnek szüksége van egy állammal, amelyet gyűlölhet.

— Ennek tudatában vagyunk — válaszolta Goldfarb — És azt hiszem, hogy találunk — Igazán?

Goldfarb az iróasztalán álló nagy globuszhoz lépett és újjával fenyegetően mutatott rá a tetéjére. — Svédország az ellenség!

— Svédország? — Igen — mondta Goldfarb. Szemeiben a gyűlölet parázsa égett.

— Svédország fenyegeti az Egyesült All-

mok és a szabad világ biztonságát. Ha országunk nem fegyverkezik fel és nem gördít gátat elé, a fél világ svéd lesz.

— Ennyire komoly a dolog? — kérdeztem. — Ideológiailag, Svédország ellene van mindennek, amiben hiszünk. Ők hisznek az ingyenes orvosi kezelésben, a szegények tisztosétes felségélyezésében, az ingyenes mezőgazdaságban és a szabad szerlemben. Az Egyesült Államok nem nézheti ölbetett kezekkel, hogy eszméikkel meghódítsák az egész világot.

— A kiskéit neki — szisszenttem. — Az FBI-nak elvitathatatlan bizonyítékai vannak, hogy Svédország finanszírozza az Egyesült Államok széllemben, hosszában, Ezeknek a szalonoknak az a célja, hogy az álbiztonság érdekében zésébe ringassa az amerikai férfakat. A svéd filmek megmetyézik az ifúságot és a felforgató elemek malmára hajtják a vizet. Tudomásunk van róla, hogy a Szexuális Forradalmat követlenül Stockholmól irányítják.

— Ki hitte volna? — A svéd tankerek a Hatodik Flotta nyomába szegődtek, svéd teherhajókat láttak a new-yorki kikötőkben, svéd repülőgépek repültek el Los Angeles felett. Riasztani kell Amerika névét, mert az agresszív eme megnyilvánulásait nem nézhetjük tétlenül.

— De oly nehéz egy svédet gyűlölni — tiltakoztam. — Miért nehéz? Befogadták az amerikai katonaszökevényeket és a sorozók alól kibujókat. Tüntetéseket szerveztek a vietnámi háboru ellen. És karácsonykor, mehecsáthatatlan módon kritizálták Nixon elnököt, amiért az parancsot adott Hanoi bombázására. Ha ez nem ellensége az Egyesült Államoknak, akkor nem tudom, mit jelent a szó.

— De ha Nixon elnök kibékült Kínával és a Szovjetunióval, akkor valahogy csak megtalálja a módját, hogy ismét felveze a diplomáciai kapcsolatokat Svédországgal?

— Erről szó sem lehet mindaddig, amíg Svédország rabságban tartja a nést és abba nem hagyja ördögi aknamunkáját, amelyet masszázs-szalonjaival terjeszt világszerte.

SZÉKELY ISTVÁN fordítása

»A GAZDA MEGBOLONDULT!«

400.— Ft-tól

500.— Ft-ig

terjedő összeget kap régi mosógépéért, a példátlan csereakcióban, amikor megveszi az

AMCOR FLANDRIA

luxusmosógépet

amelynek megvásárlását

eddig csak kevés

háziasszony

engedhette meg

magának

- * Belga tudás * 14 mosási program
- * Fast Indexing ellenőrző berendezés

AMCOR FLANDRIA

Pontos részletek az Ampa fióknál és a meghatalmazott kereskedők üzleteiben

AMIT VESZÉK CSAK

AMCOR

AMPA

ODAADO SZOLGÁLATA!

EGYSZER FIZET, NÉGYSZER HIRDET

(Folytatás a 18-ik oldalról)

«0» HAIFA «0»

UJ KELET. Vita Nostra, No-winy Kurier, Letzte Nájesz 4 X ap-hirdetés rovata és az összes többi újságokba kereskedelmi és csada hirdetések felvétele a „Sachar” hirdetőirodában. Haifa, Shapira u. 15. Tel. 662-453. Nyitva naponta 8-20-ig, este 20 óra után tel. 531-981, 530-822.

FRIEDMANN. Haifa, Pevzner u. 23. Vállal helyi, gyapjúpaplanokat és tollmossást.

OSZTEREJK. Mészárosok Fried-szoda által Haifa, P. Telefon 66710.

FIGYELEM! Regi és új lakások átadók kulespenzert és haviverbe. Mindentelje üzletek. Leib Szruvovits, Haifa, Gidon 2. Herzlia u. sarok, d.n. 2-4 este 8-10. - 521-764, Maldan.

„ALFA” ezisztenciák, lakások, üzletek, feltek. Haifa, Hechlon 18, tel. 660011.

FIGYELEM! Lakások, üzletek, irodák, üzlethelyiségek, fűszerüzletek, házak kulespenzert eladók és haviverbe. Telefon: 668113. Benis Szruvovits, Haifa, Hechlon 7.

HÁZTARTÁSI alkalmazottak, gyermekkezelőknél — Schwelzer-közvetítő iroda által. Haifa, Bialik u. 7. tel. 663-523.

LAKÁSK. üzletek, Eladás, vétel, berlet „Miskán” által. Bialik u. 7. sz. (a haifai városháza mellé) tel. 660-274.

ZONGORAKAT és akkordeonokat keresünk 80 bassziz. Használt, kar. bármilyen állapotban. Telefon 532825.

UJ MANIKUR — PEDIKUR kurzus kezdődött a „Szonia” iskolában. Tel. 81301.

ELADÓ 2 szoba-hall, 3 terasz, beépített szekrények, 84 négyzetméter. Kirját Motzkin, Gordon 7. — Sternberg.

VESZUNK hutort alkalmilag, frizidéroket, felosztást! Haifa, tel. 521602 (este).

SAKAMABELI eladók keres gyakorlati szöveg osztályra Vilhonot Koltai P.M., Nordau 31. Haifa, — telefon 662218.

ZISU TELEVIZIO. Május 15-étől 23. javítások, standard átalakítások mindenféle televízió számára. Haifa, tel. 327240.

URIEL COHEN. Peugeot autó képviselő, Haifa, Allenby 51, este Derech Hácemau 1.

MASKIT. Haifa, keres gyakorlati eladónót a divat osztályra; a) felolós eladónót, munkakész 8-11-ig, 4-7-ig, lehetőleg 4 éves gyakorlati; b) gyakorlati eladónót, angol tudással. Részleges munka is lehetséges. Jelentkez 35 évig előnyben. Jelentkezés: Maskit, Haifa, Nordau 6 Titoktartás biztosítva, jó feltételek.

BUTORSZÖVEK. Haifa, Nadler és Trommer, Haifa, Nordau 21, tel. 666586. A legjobb butorsze-vek vásárlása, 1973-as minták, versenyképes árakon. Uj oléknak le szállított árak.

VESZUNK antik hutort, lakás-felosztást Haifa, tel. 52961.

„SZONJA” helytödrasz iskolában a legjobb módszerekkel tanít Glóvis, az ismert fordászón, Elis-mert bizonyítványok a vezetőteknél. Inyen tavabikézés. Európában a kitünöknek Kirár Heinrich Heine 10, tel. 01-31301.

PURIM jelmezek kölcsönzése. Frina, Bialik 7. (a haifai Irja mellett).

ATADÓ kulespenzert, vagy kiadó ház és jó üzlethelyiség és raktár. Haifa, Akiba 41, tel. 660442 Pál.

IRVIT nyelvórákat adók, olcsó árón. Tel. 01-83028, 18-20.

KARPITOS szakember gumí és södrnyomunkák, modernizálás, a veó lakásban is dolgozik. Telefon 01-662326, 19 óra.

NEVÉ-SZANANON. földszinten szep. 3 szobás lakás eladó. Telefon 01-231834.

SZAKERTB női fodrászt vagy fodrászot keres fodrász iskolára. — Telefon 3-5-ig, 04-81784.

TRIKÓ. alsónadrág, zokni, „Sab-rina”, „Lodzsa”, nagy mennyiségben. Singer Mose, Hágiborim 40, Chátsza, Haifa, nyitva március 1-től.

Német héber nyelvtanár keresek, magyarázatok magyar esztleg román nyelven. Tel. 04-538987.

FENUBEN gyakorlati kékfeketét keresek. Haifa, tel. 660283.

DIVATOS férfikalapok, valamint átalakítások. Martonánál, Rechov Sapira 3 szám, 44-es Egged megálló-nál (ndvarban).

KULCSPENZES szoba, komfort, nagy erkély átadó. Haifa, Bár-Giora 10, Cohen.

IPARI villanyserelőt és lakatosokat keresek. Telefon 728718, — „Maga”, Haifa.

KULCSPENZERT 2 1/2 szoba, fürdószoba, konyha, Geula, 18 oratól, Goldstein, 04-662891.

3 1/2 SZOBA. rendezett, szekrényekkel, Hádár központjában azon-nal átadó, 4000, másként lehet-séges. 01-52453.

SZOBA-KONYHA Hádáron azon-nal átadó, 04-524530.

AMCOR frizidérió biztositással, sztrizhely eladó. Tel. 668950, 532639, Haifa.

ELADÓ 3 szoba, étkezősarok Kirját Jám alef. Telefon 713378, 71492, Haifa.

KULCSOLGALÓ üzlet és étel-misztervár üzemeltetése a Kirjátban átadó. Csak komoly érdeklődők for-szoljanak este részletek ügyben 01-714701 száma.

VESZUNK használt hutort, árok-serket, regisztereket jó árakon. — Haifa, tel. 669919.

Kaphatunk arabs telivért egyenesen Beirutból

Az izraeli polgár, akinek csak valódi arab telivért hiányzik a boldogságához, ma már minden nehézség nélkül kielégítheti az ezzel kapcsolatos igényét. Rövid időn belül — ingyen és bérmentve, egyenesen Beirutból, vagy Ammanból szállítják házhöz a legjobb tenyészteiből származó csikót, vagy kancát. Természetesen csak pénz kérdése az egész, mert egy törzskönyvezett, az összes felmenőig rokonát igazolni tudó telivért ára „csak” 4000 izraeli font.

Az izraeli telivért import megteremtője Abu Náfá sóchemi lakos, aki a hatnapos háború előtt Serif Nasszer jordániai vezérkari főnök — Husszein király nagybátyja-főlovásza volt.

Serif Nasszer katonaember létere szereti a lovakat és igen büszke tenyésztetőre, ahol je-

IE A FŐNYEREMÉNY?

Kinek a jogos tulajdona a Mifal Hápájisz sorsolásán kihuzott 100.000 fontos nyeremény? — Kiké, aki a sorsolás napján a kezében tartotta, vagy pedig, aki ezt a sorsjegyet már hosszabb idő óta állandóan vásárolta és csak azon az ominózus sorsolási napon nem volt a tulajdona. Erről a fogas kérdésről dönt a napokban a tel-avivi törvényszék.

Báruch Aharoni haifai lakos kártérítést pert indított a Mifal Hápájisz és Mose Moisescu jaffai sorsjegytárs ellen. Aharoni elpanaszolta, hogy minden héten rendszeresen megvásárolta Moisescunál a 449576 számú sorsjegyet. 1969 december 31-én kisé elkéve ment a sorsjegyről és ekkor Moisescu közölte vele, hogy már eladta. Aharoni tudomásul vette a történetet, azonban másnap megdöbbsent, ami-

NEM VESZNEK FEL LÉGIPOSTA CSOMAGOKAT KÜLFÖDRE

A telekommunikációs minisztérium közli, hogy a pénzügyminisztérium vám-tisztviselői szankciókat alkalmaznak és ezért a Tel-Avivban, a központi és déli kerületekben, Nátánjától Éjlátig, a postahivatalok nem vesznek fel légi vagy tengeri postán külföldre irányuló csomagokat.

Ugyanakkor a közönség tudomására hozzuk, hogy a szankciók miatt a posta raktáraiban nagymennyiségű csomag gyűlt össze, amelyeket csak a vámhivatal rendszeres munkájának felújítása után továbbíthatnak.

KERESK GYERMEKSZERETŐ ASSZONYT

minden nap 10-től 2.30-ig, 4 személyes kóser háztartásba. — Főzés, takarítás, jó feltételek. Irvit tudás előnyben. — Erdeklődni: Frenkl, 9-4.30-ig, tel. 32743, este 8-10-ig, tel. 231587

KESZARIA TEXTILGYÁR OR AKIBA keres

MUNKÁSOKAT A TEXTIL-SZAKMÁKBA

- A jelentkezőket 2-3 hónap alatt kiképeztük készariai üzemünkben.
- A kiképzés befejeztével 3-5 hónapos továbbképzésre Európába küldjük őket a vállalat költségén.
- Számításba jönnek 10 osztályt végettek, vagy legalább 3 éves vetekkel rendelkezők a szövési és mechanikai szakmákban.
- A továbbképzés befejeztével or-akibai üzemünkben fognak dolgozni, 3 szakmában.

RÉSZLETEKERT FORDULJON A SZEMÉLYZETI OSZ-TALY IGAZGATÓJÁHOZ, üzemünkben, tel. 063.88855/6

VEGE A FÁJDALMAKNAK!

Megtalálták az isasz és aranyér-fájdalmak megoldását. Telefonáljon 8-16 óra közt: 23 19 22

smert utazási iroda TÁRSAT KERES

aki átveszi a vezetés egy részét. Nem szükséges, hogy nagyon fiatal legyen. Kereskedelmi gyakorlat, nyelvtudás, komolyság, megbízhatóság és munkabírás szükséges. Szaktudást kitanulhatja. — Kelleme munka-élektört nyújtunk. Szükséges befektetés kb. 45.000 font.

Erdeklődők írjanak tapasztalat, személyi részletek és eddigi tevékenység feltüntetésével: Tel. Aviv, POB. 588 címre.

Keresem MÖZES MAXIT

Belényesről, aki velem volt a 110/60-as munkásszádban. KATZ IGNAC Quito-Ecuador, Calle Reina Victoria 514, J. Roca, South America

Keresek tanukat

akik munkaszolgálatot voltak fejezettek, Ungváry Istvánnal Budapestről, 1940 Szentendréről. Hárossziget, Vác, Szinerváralja, Szatmár, Szentkirály-szabadja, Nagykáta UNGVÁRY RÓZA NATANJA, Sd. Ben-Cion 16/13, Tel. 053-22203

TANUKAT KERESK

németországi jóvátétel ügyében: a munkácsi téglagyárból Auschwitzba deportáltak, ahová 1944 májusában érkeztem. Ott a C. táborban, a 10-es blokkban voltam, 1944 júliusában Stuttgartba tartam, 1944 júliusában Stuttgartba vittek, ahol 1944 augusztusig voltam. Onnan Prusssba, a lágerebe vittek, ahol repülőteret építtünk; innen 1945 januárban egyaloe ide-oda masztrot-tak március közepéig és Punitzban szabadultunk 1945 március közepén. Tífuszok voltunk és kórházba kerülünk Neustadtban (Schlesien), ahol hat hetig voltam.

Értesítést kér Rózi Mermelstein (Munkácsról, — születési helye Szarvasról), mostani neve Mrs. René Weinberger, 101 Washing-ton Street, Brighton, Mass 02135, U.S.A.

Keresem Smuel Izrael és neje Brandstein Eszter

v. királyházi lakosokat, vagyonmentési ügyben. Cím: Dr. Goldstein, T.A., Pinsker u. 2.

ASZBESZT, BETON, CSERÉPTETŐ

javítást és mindenféle köm-ve munkát felelősséggel vállalunk. Levelek: Petách Tikva, POB. 524, tel. 919308, 7 után meghozza az ítetelt.

Küldjön vámmentes IKKA ajándék-utalványt

MAGYARORSZAGI ROKONAINAK ÉS BARATAINAK

PÜRIMRA

A januári (1. sz.) listára feladott megrendeléseket február 8-án osztották ki Magyarországon. A februári listát, pürim előtti kiosztásra február 26-án zárjuk

MEGRENDELŐHELYEK
JERUZSALEM: JERUZSALEM KÖNYVTÁR, Javec u. 2. Üzleti órák 9-1 és 4-7. (Kedd d.u. zárva)
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27. t. em., d.c. 9-12.30, d.n. 4-6.30 óra közt. — Telefon: 55052.
HAIFA: Léber David ékszerizlet, Nordau 21. (Kedd d.u. zárva)

BEERSEVA: Frankfurter István, Hácemaut 29/51. Levelezést kizárólag G. KEMÉNY, Tel-Aviv, Ben Jehuda 27. címre kérünk.

IKKA az egyetlen vámm- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség MAGYARORSZAGRA

FIGYELEM!
CSEHSZLOVÁKIÁBA VALÓ KÜLDESRE TUZEX ajándék-bónók kaphatók

Az IKKA közli:

Az USA-dollár devalvációja következtében

1.— dollár — 24.84 forint

alapon váltják be Magyarországon az IKKA-utalványokat.

A januári (1. sz.) listákon továbbított összes küldemények még a régi alapon kerülnek beváltásra.

Rosenthal Tamás, Budapest keresi

WEISZ ISTVÁNT és MAGDÁT (Rudas) akikkel együtt volt 1946-48 közt a leipheimi lágerben.

Kéri őket vagy azokat, akik ismerik őket, telefonáljanak: Jeruzsálem, 84425 — 84906.

ANYAG-MARADÉKOK!

Eladók anyag-maradékok és exportfeleslegek szállított árakon. 20% engedmény (ezen hirdetés felmutatónak)

Rámát-Gán, Sokolov u. 10. a rendőrség mellett

hétfőn d.u. 4-6-ig, kedden d.c. 9-12.30, d.u. 4-6-ig szerdán d. c. 9-12.30-ig.

Autóbuszok: 22, 20, 42, 40, 70, 68, 66, 62, 54, 51.

Asztalosokat keres

A BNÉ-BRÁKI „ONEG” GYAR a fabútor osztályra, az alanti munkákra:

1. ASZTALOS GÉPEK ÜZEMELTETÉSÉRE
2. BUTOR ÖSSZEÁLLITÁSHOZ (kizárólag a gyárban)
3. ASZTALOSOKAT

Előző gyakorlat szükséges. Előbbi gyakorlat hiányában megfelelő szakmai kiképzést nyújtunk. A fenti munkák a gyár területén. (Káblánut is). Jó feltételek.

Jelentkezés: „Oneg” gyár, Bné-Brák, Rechov Hechámomám 3, Kvis Petách-Tikva (a volt „Argeman” gyár mögött). Telefon: 784104, 07.00-16.00 óráig.

Titoktartás biztosítva!

Keresünk VARRÓKAT/NÓKET ÉS SZABÁSZT

menetfelszerelés varroda. Jó feltételek. Tel-Aviv, tel. 828520

CHEVRÁT SAMIR B.M. keres

1. SOFÓROKET TENDERREL
2. ÖRÖKET
3. MUNKÁSOKAT/NÓKET

Jelentkezés: Derech Petách Tikva 7., 8-16 óráig telefon: 615545

GOLDA MEIR:

»NEM AMERIKA KÖZVETÍTÉSÉT AKAROM KÉRNI«

Csak Izrael katonai erejének köszönhető a két és fél éve tartó tüzsünet

Golda Meir miniszterelnök eleget tett a haifai egyetemi hallgatók meghívásának és egy kérdésre adott válaszában kijelentette, hogy amerikai utazásának célja semmiképpen sem az amerikai közvetítés keresése, annál is kevésbé, mert Izrael sohasem véltte úgy, hogy bármilyen közvetítés képezheti a megoldást.

Golda Meir hangsúlyozta, hogy különböző témákról jó, sőt kívánatos beszélgetni néha barátainkkal és tulajdonképpen ezért utazik. Kijelentette még, hogy pusztán a véletlen műve, hogy rövid idővel Huszsein után látogat Washingtonba. „Nagy szerencsének” nevezte azt a tényt, hogy az Egyesült Államok meg-

örizte velünk baráti politikáját és elhatározta Izrael fokozott méretű támogatását. Ennek a támogatásnak másik pozitív oldala — mondotta — az, hogy ezáltal megerősödött és képesek lettünk önmagunk megvédelmezésére, ami egyben Amerika érdekeinek, illetve elveinek is megfelel.

Ezzel kapcsolatban leszögezte, hogy csak Izrael katonai erejének köszönhető a tüzsünet fennállása 1970 augusztusa óta. A tüzsünet folytatódása nemcsak Izrael, de a Szovjetunió, Amerika és az egész világ érdekeit szolgálja.

Golda Meir egyet értett Mose Daján hadügyminiszter azon véleményével, hogy a zsidóknak

Csökkentik mintegy 1200 import-cikk védővámját

Becslések szerint Izrael legalább 50 millió dollárt keresett a leértékelésen — Ugrásszerűen emelkedett az arany a Lilienblumon is

A legutóbbi nemzetközi pénzügyi fejlemények folyamán a kormány elhatározta, hogy nagyszabású vámosokkntést hajt végre. Mint tegnapi számunkban jelentették, Chajim Bar-Lév ipar- és kereskedelemügyi miniszter elmagyarázta, hogy így módon akarják semlegesíteni az Európából importált nyersanyag drágulását. Időközben kiderült, hogy a vámosokkntés mintegy 1200 különféle árucikkre vonatkozik és annak mérete 10—15 százalék között lesz.

Többek között csökkentik a rádió-, televíziókészülékek, mosógépek és hasonló cikkek védővámját, ezen kívül pedig a fa- és papírpap által használt nyersanyagokra fizetett vámot. Valószínűleg tartják, hogy a jövő hét közepéig nyilvánosságra hozzák a vámosokkntések részletes listáját.

Jeruzsálemben egyébként már többé-kevésbé napirendre tértek a dollár leértékelése felett. Fővárosi gazdasági körök többek között azt a konklúziót vonták le, hogy az izraeli nemzetgazdaság nem szenved meg a dollár leértékelését, sőt végeredményben „keresett” is azon, hogy más valutához viszonyítva az izraeli font leértékelődött.

Szakvélemény szerint Izrael mintegy 50—100 millió dollárral gyarapította devizatartalékát azáltal, hogy annak jó részét — előrelátó módon — német márkáiban és svájci frankban tartálkolt.

Egy más, nem kevésbé fontos

eredménye a devalvációnak az, hogy megkönnyebbül az nyugat-európai államokba irányuló izraeli export, mert az aránylag olcsóbb ár által versenyképesebbé tehetjük termékeinket. Másrészt az export állami szubszidiálása érezhető a feketepiacon, ahol a dollárt 4,60, a márkát 1,53, a sterlinget 10,30 fontért árulták.

Törvény útján védik meg a tönkrement cégek dolgozóinak jogait

Sáchál képviselő törvényjavaslatát bizottság elé utalják

A Kneszet kedden többségi szavazattal a munkaügyi bizottság elé utalta Mose Sáchál (Munkapárt) képviselő egyéni törvényjavaslatát, amelynek célja, hogy biztosítsák a tönkrement vállalatok dolgozóinak nyugdíj- és egyéb jogait. A törvényjavaslat értelmében semmilyen célra nem lesznek felhasználhatók és senkinek sem fizethetők ki semmilyen címen azok az összegek, amelyeket a cég működése idején, befizetett a nyugdíj alaphoz. Sáchál a törvényjavaslat indoklásában elmondta, hogy a tönkrement vállalatok tulajdonosai eddig kihasználták egy fennálló törvényes kibuvót és a nyugdíjalapokba befizetett összegeket más adósságok rendezésére használták fel.

A vita résztvevői közül ketten, Dov Milman (Gáchál) és Smuel Mikunisz (Izraeli Kommunista Párt) helyeselték a törvényt, de leszögezték, hogy az egymagában nem elegendő, mert

törvénykezés által kell biztosítani az olyan — több ezer — dolgozó jogait is, akik semmilyen nyugdíjpénztárnak nem tagjai.

Ma szabad parkolás lesz Tel-Avivban

A Tel Aviv város szolgálatában működő 240 városi ellenőr közölte, hogy ma, pénteken egy napos sztrájkot rendez, mert a városvezetés halogatja a döntést különböző bérkövetelések felől. Az ellenőrök bejelentették, hogy abban az esetben, ha a város 20. napig nem fejezi be az ügy tárgyalását, úgy jövő csütörtökön egyhetes sztrájkot hirdetnek. A mai, illetve a kilátásba helyezett jövő, heti sztrájk gyakorlati következménye az lesz, hogy senkit sem írnak fel tilos parkolásért Tel-Avivban — kivéve, ha olyan helyen parkol, ahol a rendőrség által felállított tábla tiltja ezt.

A Mártírok Erdéjében felavatták a Moskovits és Páris családok emlékerdejét

A judeai hegyekben tegnap felavatták azt az ötezer fából álló emlékerdejét, amelyet a Buenos Airesben élő Moskovits József és felesége Elena Moskovits (születet Páris) a vészkor-

tatta, hogy mind lengyelországi születésű felesége, mind jómaga, aki Magyarországról származik, úgy találta, hogy drága hozzátartozók megszentelt emlékeit csakis Izrael földjén örökíthetik meg a legméltóbb formában.

Moskovits József a hét elején, mint jelentették, Chebronban avatta fel a határrendőrség tagjait szolgáló kulturothont, amelyet felesége és ő létesített. Képünk a chevroni kulturothonban készült, ahol az avatási ünnepségen a mecenás beszél. Mellette Chajim Lévi rendőrtábornok, a határrendőrség főparancsnoka, valamint Elena Moskovits,

Az olasz II Messagero szerint Merényelet készítenek elő Izrael genfi konzulátusának egyik főtisztviselője ellen

Róma. (UPI). — Az olaszországi II Messagero jelentése szerint egy önmagát arab kémnek mondó férfi azt közölte a lap egyik munkatársával, hogy összeesküvés készül Izrael genfi követésége egyik magasrangú tisztjével szemben. A beszámoló szerint a férfi azt mondta, hogy a férfi elhatározta, hogy a genfi konzulátus egyik főtisztviselője ellen merényelet készítenek elő.

A MIFAL HÁPÁJISZ SORSOLÁSA

A Mifal Hápájisz tegnapi, 7/73. számú sorsolásán 150 ezer fontot nyertek: 280786 és 449018. 50 ezer fontot nyert: 135415. 12.500 fontot nyertek: 026797, 288585. 6250 fontot nyertek: 062500, 242511, 652616, 709447. 1250 fontot nyertek: 150281, 131085, 123424, 059606, 022263, 420547, 377008, 323601, 167330, 152056, 659758, 610691, 594338, 588969, 426437, 713389, 058935, 693532, 686761, 670057, 661811.

600 font

91940 90062 71655 62609 54482 50822 49821 45724 24811 17165

250 font

26821 24650 22982 14098 12297 11464 12734 08961 06502 01627 67950 59181 57738 52244 43219 39240 32597 32049 31835 28109 97540 89350 86412 84181 74660

A 9-cel végződő sorsjegyek viszánytertek a 4 fontot.

140.5 PONTRA EMELKEDETT AZ INDEX

Az Állami Statisztikai Hivatal közleménye szerint januárban 1.9 százalékkal emelkedett a drágasági index, ami 2.7 pontos emelkedést jelent a fogyasztói árnindexben. Jelenleg 140.5 ponton áll a drágasági index.

Az egy hónap alatti 2.7 pontos emelkedést a statisztikai hivatal azzal magyarázza, hogy januárban — decemberhez viszonyítva — különösképpen emelkedett a gyümölcs és a zöldségfélék ára, valamint felszöktek a lakásárak, az élelmiszerek és az egészségügyi szolgáltatások ára.

A héten tovább emelkedett a szárnyas ára. A friss baromfiért az üzletekben kilónként 6.20 fontot kértek, míg a nagykereskedői ár (elő súlyban) tegnap reggel 3.10 font volt.

Szakértők véleménye szerint a drágulás okát a csökkenő felhozatalban kell keresni, amit viszont az idéztet elő, hogy a baromfi-olajban az utóbbi időben ismét felütötte fejét a Newcastle-betegség.

Fájdalomtól megtört szívvel tudjuk, hogy **Klein Andorné (Weisz Ila)** Újpest — Marosvásárhely — Petách Tikva — Chicago nincs többé. Drága jó szíve febr. 7-én megszűnt dobogni. Gyászolják: férje, gyermekei, menyje (Chicago), testvére, sógorai (Izrael) és a rokonság

Felejtethetlen drágánk **ROTH ELIZABETA (Erzsi néni)** Vámfalu — Negresti — Szatmár — Petách-Tikva slosimja leteltével **AZKARÁT ES SIRKOAVATÁST** tartunk 1973 febr. 18-án, vasárnap, a petách-tikvai temetőben. Külön autóbussz indul Bné-Brák, a volt Argaman gyártól, d.u. 3 órakor. Gyászoló férje: Roth Alexander, testvérei és a kiterjedt család

Felejtethetlen drágánk **Schwartz Béla** Naharia **MÁSODIK ÉVES AZKARÁJÁT** febr. 22-én, csütörtök d.u. 3 órakor tartjuk a nahariai temetőben. A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, testvérem **LÖWINGER MENÁCHEM (Pista)** Pécs — Budapest — Haifa slosimja leteltével **AZKARÁT ES SIRKOAVATÁST** tartunk 1973 febr. 19-én, hétfőn d.u. 3.30-kor, a haifai új temetőben. Kfár-Számir. Találkozás a temető bejáratánál. A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drágánk **MARMOR SAMU** Petroseni — Arad — Béer-Séva slosimja leteltével **AZKARÁT ES SIRKOAVATÁST** tartunk hétfőn, febr. 19-én, délután 3 órakor a beér-sévai temetőben. Autóbussz indul 2.45-kor lakásunktól, Hanesziim út 110 és a régi Irjia mellől. Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik mély fájdalomukat részvétükkel enyhíteni igyekeztek. Felesége, Cili és a család

Felejtethetlen feleségem **KARMIL ANGELA** Komárom — Tel-Aviv slosimja leteltével **SIRKOAVATÁST** tartunk 1973 febr. 18-án, vasárnap d.u. 3 órakor, a Cholon-Bát-Jám-i körzeti temetőben. Találkozás az új bejáratnál d.u. 2.45 órakor. Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik részvétükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Drága anyánk, nagyanyánk **HERMINE BRETTER** Medias — Kirját-Smoná elhunytának slosimján **AZKARÁT** tartunk kedden, február 20-ikán délután 3 órakor a petách-tikvai temetőben. A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drágánk **MENZEL JÁKIR** Stefan (Pista) slosimja leteltével **AZKARÁT ES SIRKOAVATÁST** tartunk 1973 február 21-ikén, szerdán délután 2.30-kor a cur-sálemi temetőben. Külön autóbussz indul délután 2 órakor a lakástól, Kirját-Jám Gimmel, Rech. Golomb 9 sz. elől. Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik részvétükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló felesége: MAGDALENA, leánya: ELISEVA és a család

VEGE AZ ÉJSZAKAI TANCNAK Vége a fáncoló dzsukoknak minden házbán, étteremben, élelmiszerüzemben. Teljesen kiirtjuk. Evente egyszer permetezünk, egyéves jótállással. **VEGYÜZEM ES IRTOSZOLGALAT prof. RT.,** POB. 17111. Telefon: 412693. Tel-Aviv. Az egészségügyi minisztérium engedélyével.

EXPORT RUHÁK ES KOSZTÜMÖK ÁRVERÉSE amelyek nem sérültek meg a tüzesetnél és amelyeket a biztosító társaság nem vesz át, **TEL-AVIVBAN** Nachlát Jicchák u. 59 sz. a. (a udvarban). Autóbusszok 53, 63. **ÓRIÁSI KITUNÓ MINOSEGU ARURAKTAR.**

„DERBY-KNIT” GYAR közli, hogy **ÜZLETET NYITOTT** speciális anyagok eladására kicsinyben és boutiqueok számára. **EGYES DARABOK „MECIE” ARAKON!** TEL-AVIV • NACHLAT JICCHAK UTCA 64, AUTOBUSZOK: 53, 63

UJ OLE VILLANYBOROTVATOL AUTOIG FARKASNAI VASAROL A törvény módosítása értelmében. **UTOLSÓ TERMINUS** új oleknak vámentes vásárlásra **1973 MÁJUS 30** Használja ki az alkalmat! Szállítunk 10 nap alatt **A LEGJOBB BEL- ES KULFOLDI GYARTMANYOKAT MEGTALALJA ÖSSZPONTOSITVA NÁLUNK** Arusítás vátikoknak is. **S. FARKAS LTD. MONDIAL 2000** TEL-AVIV: Derech Petach Tikva 9. Tel. 621-272. JERUZSALEM: Rechov Hásoreg 2. (Gád épület), 7. em. Tel. 232-914. T.A.—JERUZS.: Vasárnap, kedd, csütörtök 8.30—19. Hétfő, szerda 8.30—13, 16—19. Péntek 8.30—13. Haifa: Herzl utca 24. Tel. 523-608. Vas., kedd, szerda, csüt. d.u. 4—7-ig.